

HISTORICKÝ ÚSTAV

Akademie věd České republiky, v. v. i.

Výroční zpráva
o činnosti a hospodaření
za rok 2019

Historický ústav AV ČR, v. v. i.

IČ: 67985963

Sídlo: Prosecká 809/76, 190 00 Praha 9

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 25. 5. 2020

Radou pracoviště schválena dne: 4. 6. 2020

Auditorem ověřena dne: 24. 4. 2020

Obsah

I. Věda a výzkum	5
Hlavní rámec činnosti HÚ AV ČR, v. v. i.	5
Informace o činnosti orgánů pracoviště	7
Hlavní pilíře výzkumné činnosti	9
Činnost výzkumných útvarů a center	13
Meziinstitucionální vědecko-organizační činnost a spolupráce v České republice	38
Grantové projekty	39
Strategie AV21	47
Konference, semináře, kolokvia, workshopy	49
Rozhovor s prof. PhDr. Evou Semotanovou, DrSc.	52
II. Mezinárodní spolupráce	57
Příprava XXIII. mezinárodního kongresu historických věd v Poznani roku 2020	57
Mezinárodní ediční projekt Acta Unitatis Fratrum – Akta jednoty bratrské	58
Mezinárodní projekt Visuelle Kultur der Herrscherrepräsentation in Städten des habsburgischen Reichs – von Ferdinand I. bis Josef I. (1526–1711)	58
Corpus der Quellen zur Geschichte der Juden im spätmittelalterlichen Reich	58
Mezinárodní spolupráce při přípravě a vydávání Biografického slovníku českých zemí	59
Historický atlas měst České republiky	59
Spolupráce s Diözesanarchiv St. Pölten a Moravským zemským archivem v Brně k dějinám církevních řádů	60
Česko-ruská komise historiků a archivářů	60
Spolupráce s Japonskem	60
Vydávání časopisu Comenius: Journal of Euro-American Civilization	60
III. Publikace	63
Cizojazyčné publikace pracovníků HÚ a odborné práce vydané v zahraničí	63
Monografie, sborníky, atlasy a edice vydané nakladatelstvím Historický ústav (výběr)	67
Časopisy vydané HÚ	72
Monografie pracovníků HÚ vydané v jiných nakladatelstvích v České republice (výběr)	73
IV. Výuka a popularizace	75
Pedagogická činnost a spolupráce s vysokými školami	75
Popularizační činnost	75
V. Hospodaření pracoviště	79
Zpráva auditora	79
Výkaz hospodaření	84
VI. Personální otázky a ocenění pracovníků HÚ v roce 2019	93
VII. Orgány pracoviště	97
1. Vedení pracoviště	97
2. Rada pracoviště	97
3. Dozorčí rada	98
VIII. Další informace	99

I. Věda a výzkum

■ Hlavní rámec činnosti Historického ústavu AV ČR, v. v. i.

Historický ústav AV ČR, v. v. i., (dále jen HÚ) navazuje na tradici Československého státního historického ústavu vydavatelského založeného československým státem nedlouho po vzniku republiky, a to v roce 1921 s primárním cílem zpřístupňovat pramenné bohatství k české i evropské minulosti. V roce 1952 se stal HÚ součástí Akademie věd, respektive tehdy Československé akademie věd. V letech 1970–1990 fungoval jako Ústav československých a světových dějin, po roce 1990 pak znovu pod názvem Historický ústav.

V současné době je HÚ takzvanou veřejnou výzkumnou institucí (od 1. ledna 2007). Základní výzkum uskutečňuje v oboru českých, československých a obecných dějin. Patří k předním výzkumným pracovištím, která se systematicky zabývají minulostí českého, respektive československého státu v celém rozsahu jeho historické existence, a to od raného středověku po moderní a soudobé dějiny. Původní orientace na období do roku 1945, respektive 1948, se postupem doby stále více posouvá do oblasti dějin komunistického Československa.

HÚ nerealizuje výzkum pouze na pracovišti v Praze, ale také na pobočkách v Brně a Českých Budějovicích (společné pracoviště s Jihočeskou univerzitou). Jeho součástí je zároveň *Istituto Storico Ceco di Roma* (dále jen *ISCR*) patřící k síti mezinárodních výzkumných institucí, archeologických, historických i uměnovědných, přítomných v Římě namnoze již od 19. století. Tradičním předním úkolem *ISCR* je především výzkum pramenů ve vatikánských a italských knihovnách a archivech a jejich moderní ediční zpřístupňování (*Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia, Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem*; zároveň vydáváno periodikum *Bolletino dell'Istituto Storico Ceco di Roma* a samostatné knižní řady ad.).

Na všech svých pracovištích soustřeďuje HÚ řadu vynikajících oborových specialistů, kteří nejen výrazně posouvají hranice poznání ve svých specializacích, ale zároveň pedagogickým působením na vysokých školách i v HÚ (školení Ph.D. studentů, z nichž mnozí jsou v ústavu přímo zaměstnáni) přispívají k formování dalších generací historiků i odborníků z dalších oborů. Organizací různých akcí v mezinárodním výzkumném prostoru, stejně jako i působením v řadě grémií se podílejí také na internacionalizaci české vědy a přenášení jejích poznatků do zahraničí. HÚ se stal od roku 1990 nejvýznamnějším reprezentantem české vědy na prestižních mezinárodních kongresech historických věd (organizace specializovaných zasedání: Madrid 1990, Sydney 2005, Jinan 2015, Poznaň 2020), významným způsobem se podílí na organizaci mezinárodní vědecké spolupráce v rámci mezinárodních komisí.

Klíčovou úlohu pak plní HÚ a jeho pracovníci v oblasti popularizace. Odborná reflexe minulosti a role historické vědy při uchování národní paměti a formování národní identity a kultury v nejširším, multikulturním smyslu, tvoří nepostradatelnou součást civilizované společnosti, přispívá

k rozvíjení jejích pozitivních hodnotových norem a prostřednictvím analytických a kritických diskursů poskytuje odborné i širší veřejnosti potřebnou zpětnou vazbu. Podstatné jsou však rovněž další úlohy HÚ, vedle různých forem přenosu poznatků do praxe jde zejména o zajišťování infrastruktury oboru nezastupitelnou formou – vydáváním celé série pramenných edic a souvislých edičních řad od středověku po moderní dějiny (*Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*, *Documenta res gestas Bohemicas saeculorum XVI.–XVIII. illustrantia*, *Dokumenty česko-slovenské zahraniční politiky*, *Programy politických stran* ad.) využívaných širokým spektrem badatelů, dále specializovaných časopisů pro dějiny středověku, raného novověku, moderních dějin, historické geografie a areálových studií střední, jihovýchodní a východní Evropy, a především pak zpracováním kontinuální bibliografie oboru v podobě unikátní komplexní databáze (HÚ tuto roli dlouhodobě plní jako jediné pracoviště v České republice), dále uchováváním, moderním zpracováním i zpřístupněním cenných sbírek (sbírka Augusta Sedláčka, mapová sbírka ad.) odborné i laické veřejnosti či rozvojem knihoven na jednotlivých pracovištích, které jsou veřejně přístupné a hojně využívané (dohromady více než 265 000 svazků).

■ Informace o činnosti orgánů pracoviště

Ředitel

Prof. M. Holý v roce 2019 plánoval, řídil, koordinoval a kontroloval činnost všech složek ústavu. Soustředil se nejen na část výzkumnou (plnění interních výzkumných programů a *Strategie AV21*, dohled nad grantovými projekty různých poskytovatelů, koncepční příprava a formulování podílu ústavu na *Strategii AV21*, kontrola výsledků výzkumu), ale také vědecko-organizační (konference různého druhu, kooperace s partnerskými institucemi), administrativní, servisní (knihovna a cenné ústavní sbírky), ediční (nakladatelství Historický ústav) a technickou (koncepční a organizační zabezpečení provozu ústavu na všech jeho pracovištích, tj. v Praze, Brně, Českých Budějovicích a Římě; péče o řádné technické vybavení, průběžnou obnovu hardwarového i softwaro-

vého vybavení, kvalitní technickou a počítačovou podporu, provoz i další rozvoj databází HÚ). K těmto úkolům patřila rovněž správa školícího a rekreačního zařízení v Jáchymově. V souladu s pravidly BOZP byla zajištěna požární a úrazová bezpečnost pracovišť pravidelnými školeními a součinnostmi s kontrolními mechanismy.

V průběhu roku 2019 věnoval prof. Holý pozornost rovněž dílčímu zpřesňování interních výzkumných programů v souladu s aktuálními mezinárodními vědeckými diskurzí, společenskou poptávkou a se *Strategií AV21* s mottem *Špičkový výzkum ve veřejném zájmu*. Návrhy těchto výzkumných cílů vycházely z Koncepce rozvoje HÚ na období 2017–2022, která klade důraz na excelenci výzkumu mezi tradicí, kontinuitou a inovacemi, včetně jeho výstupů, založení a rozvoj některých nových přesahových modulů bádání, proaktivní grantovou politiku, zintenzivnění zahraniční spolupráce, výrazné uplatnění HÚ na poli organizace vědy v České republice, rozvoj kooperace s vysokými školami, popularizačních aktivit apod. Návrhy výzkumných cílů byly průběžně aktualizovány včetně stanovení výstupů na rok 2019. Pokračovalo také zpřesňování témat začleňujících HÚ do *Strategie AV21* v programech *Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací*, *Formy a funkce komunikace a Paměť v digitálním věku*. HÚ se zároveň zapojil v roce 2019 do dalších dvou programů, a to jednak zcela nově formulovaného programu *Město jako laboratoř změny. Stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život* a dále do již běžícího programu *Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy*.

Institucionální výzkum doplňovaly řešené granty různých poskytovatelů (viz dále) s navazující a rozšiřující tematikou. Výzkum byl realizován přesahově mezi jednotlivými odděleními HÚ, mezi akademickými ústavu III. vědní oblasti a rovněž mezi HÚ a dalšími institucemi, zejména vysokými školami. Vybraná témata reflektovala rovněž potřebu aplikovaného výzkumu v humanitních vědách. Výrazná pozornost byla věnována digitalizačním záměrům pracoviště, stejně jako elektronickým databázím, mapovým i dalším portálům, viz <http://www.hiu.cas.cz/cs/databaze.ep/>.

Ředitel se dále účastnil jednání se zástupci domácích i zahraničních institucí, s nimiž HÚ udržoval nebo navazoval vědecké a pracovní styky, dbal na plnění a obnovování mezinárodních vědeckých smluv, popřípadě byly určité úkoly delegovány na příslušné pracovníky. Rovněž se výrazně podílel na prezentačních aktivitách výzkumné činnosti HÚ. Pravidelně vedl porady se širším vede-

ním ústavu (ústavní rada 1x měsíčně), na nichž byla konzultována a přijímána nejrůznější opatření související s řízením ústavu a jeho vědeckou činností a úrovní. Ústavní rada je poradní orgán ředitele, složený z užšího vedení ústavu, z vedoucích pracovníků brněnské pobočky a všech oddělení ústavu, výzkumných i nevýzkumných; účastní se jí rovněž předseda odborové organizace. Nezapomenutelná byla též dílčí jednání s pracovníky ústavu či celými týmy.

Ředitel HÚ dále průběžně sledoval čerpání rozpočtových položek a hospodaření ústavu a činil v tomto smyslu příslušná rozhodnutí, ve spolupráci s Radou HÚ a Dozorčí radou HÚ řídil rozpočtovou politiku ústavu. V koordinaci s Atestační komisí HÚ se zabýval personální politikou zaměřenou na zvýraznění výkonnostních kritérií, zajištění kontinuity výzkumných úkolů a na obměnu pracovníků s ohledem na genderovou, kvalifikační i věkovou strukturu, oborovou skladbu a plnění svěřených povinností. Podrobně sledoval výkonnost jednotlivých pracovníků včetně plnění edičního plánu nakladatelství Historický ústav a seznamoval s výsledky vedoucí příslušných útvarů, účastnil se jednání jednotlivých výzkumných týmů. Z výsledků této činnosti, stejně jako pohovorů s jednotlivci byla v průběhu roku 2019 vyvozena rovněž některá personální opatření. Prof. Holý podporoval také zvyšování kvalifikace výzkumných pracovníků, ať již v rámci doktorského studia, či v habilitačních a profesorských řízeních, případně obhajob titulu DSc. Nevýzkumní pracovníci měli možnost absolvovat řadu školení, zejména jazykových, IT, knihovnických, ekonomických k největší problematice.

Ředitel dále dbal o vyváženou koordinaci aktivit všech pracovišť HÚ v Praze, Brně, Českých Budějovicích a v Římě. Konzultoval a řešil administrativní a finanční otázky vedení *Českého historického ústavu v Římě* s jeho ředitelem prof. J. Pánkem a účastnil se zasedání Římské komise. Pokračovala koncepční, prostorová a personální opatření vedoucí k optimalizaci činností nakladatelství Historický ústav. Významná rozhodnutí ohledně chodu ústavu, plnění výzkumných úkolů, grantové, personální a majetkové politiky a další zásadní návrhy a kroky byly konzultovány s Radou HÚ i Dozorčí radou HÚ, včetně detailních informací o hospodaření ústavu.

Součástí práce ředitele připravujícího v roce 2019 intenzivně HÚ na mezinárodní hodnocení za uplynulých pět let byla též účast na schůzích odborové organizace ústavu a pravidelné kontakty s jejím předsedou k problematice pracovních vztahů a dalších odborových záležitostí (půjčky, školení a rekreace pracujících, kolektivní smlouva, personální otázky). Ředitel rovněž reprezentoval ústav navenek, zejména na mezinárodních konferencích a jiných významných vědeckých akcích, a také v médiích. Zároveň dbal o zvýraznění prezentace vědeckých výsledků pracoviště (průběžná aktualizace webové stránky, aktivní účast na *Veletrhu vědy, Týdnu vědy a techniky* apod.).

Rada pracoviště

Rada HÚ zasedala v roce 2019 ve třech termínech, a to 5. března, 30. května a 12. listopadu. Hlasování Rady HÚ formou per rollam proběhlo v roce 2019 celkem třikrát: první ve dnech 25. ledna – 10. února, druhé ve dnech 9.–16. dubna a třetí ve dnech 10.–26. září.

Dozorčí rada

Dozorčí rada HÚ zasedala v roce 2019 ve dvou termínech, a to 15. května a 12. listopadu. V roce 2019 proběhlo jedno hlasování formou per rollam, a to 3. září.

■ Hlavní pilíře výzkumné činnosti

Mezi prioritní směry výzkumného programu HÚ patří ediční projekty (podrobněji viz dále) jako výraz kontinuity výzkumu od založení Československého státního historického ústavu vydavatelského (1921), dále projekty celospolečenského významu ve smyslu podpory historického vědomí a edukační činnosti (nejen na vysokých školách, ale i nižších stupních škol: učebnice, přednášky, zapojení do projektu *Otevřená věda, Veletrhu vědy* apod.) a samotný výzkum v podobě syntetických a analytických prací z českých, československých a obecných dějin, jež přispívají k posunu poznání v rámci historických věd i příbuzných disciplín. Podstatná je pak rovněž role HÚ v udržování a rozvíjení infrastruktury oboru, stejně jako ochrana, digitalizace a databázové i jiné zpřístupňování cenných knihovních fondů a sbírkových dokumentů pro další vědecké využití i pro širokou veřejnost.

Významným přínosem HÚ v mezinárodním vědeckém prostoru z hlediska vědeckého je pak jak rozvoj tradičních oblastí výzkumu, u nichž je potřebná kontinuita, tak také identifikace inovativních a perspektivních směrů střeoevropského bádání, nové pohledy na řadu dosud málo probádaných témat v podobě individuálních i kolektivních monografií a dalších typů výstupů, rozvoj metodologie historických věd i poznání jejich vlastních dějin (dějiny historiografie), vše uvedené v široké kooperaci s univerzitními i mimouniverzitními výzkumnými institucemi v České republice i v zahraničí.

Výzkumné programy HÚ jsou rozvíjeny v širokém spektru humanitních věd se zdůrazněním mezioborových přístupů. Jsou strukturovány jednak podél chronologické osy (dějiny středověku, raného novověku, 19. století a 20. století), jednak z hlediska přesahových tematických okruhů, které procházejí napříč chronologickými rámci: encyklopedické, lexikografické a historickogeografické či historickokartografické práce, syntetizující témata, trendy současné historiografie – teorie a metodologie, dějiny historiografie, církevní a náboženské dějiny, dějiny některých vybraných kulturních fenoménů (dětství, festivity a rituály, komunikace, násilí ve společnosti, různé symboly charakteristické pro určitou dobu apod.).

Vedením ústavu za spolupráce vedoucích jednotlivých týmů byly v posledních letech postupně promyšleny, diskutovány a precizovány základní výzkumné programy tvořící hlavní osu bádání v HÚ a tvůrčím způsobem navazující na starší, tzv. výzkumné záměry Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které dříve tvořily hlavní bázi financování činnosti ústavu. Postupně tak v souladu mezi tradicí i aplikací nových badatelských trendů v oblasti historických věd i dalších příbuzných disciplín, programem *Strategie AV21* stejně jako i některými aktuálními evropskými i národními výzvami účelového financování vykrytalizovaly především níže uvedené okruhy, které jsou dále rozvíjeny v celé sérii grantových projektů domácích i zahraničních poskytovatelů (viz samostatný bod dále).

Zmíněné základní výzkumné programy reflektují současné teoreticko-metodologické postupy a mezinárodní historiografické diskursy s důrazem na roli historické vědy při uchování národní paměti a formování národní identity a kultury. Zároveň otevírají nové problémy a otázky českých a československých dějin v mezinárodních souvislostech, a to pro období od 9. století do druhé poloviny 20. století (především pak do roku 1948). Jsou zároveň vhodnou platformou pro diseminaci dosažených poznatků nejen v rámci odborné veřejnosti, ale také směrem ke studentům základních, středních či vysokých škol, stejně jako ke sféře neakademické, včetně státní správy.

Uvedenými základními výzkumnými programy řešenými v HÚ jsou především:

A. Český dějinný prostor v evropském kontextu, dlouhodobý, kontinuální výzkum

B. Vybrané problémy českých a středoevropských dějinných procesů, dílčí, analyticky či synteticky zaměřený výzkum

C. Prameny hmotné a duchovní kultury, jejich zpřístupňování, ochrana a výzkum

Mezi programy kontinuální povahy (A) patří encyklopedické a lexikografické práce a databáze, které jsou v HÚ realizovány jako přínos pracoviště k širším společenským potřebám, avšak splňují standardy základního výzkumu. Vedle tištěných výstupů (*Akademická encyklopedie českých dějin*, *Biografický slovník českých zemí*) jde zejména o databázový projekt historické retrospektivní bibliografie – *Bibliografie dějin českých zemí* – <http://biblio.hiu.cas.cz> (součástí je i elektronický modul *Akademické encyklopedie českých dějin*, který je s touto databází postupně propojován) a dále o biografickou databázi osobností českých zemí – <http://biography.hiu.cas.cz>, stejně jako některé další databázové projekty (databáze řeholníků – <http://reholnici.hiu.cas.cz>).

Vybrané problémy českých a středoevropských dějinných procesů, dílčí, analyticky či synteticky zaměřený výzkum (B). Jedná se zejména o následující témata: krajina jako prostor středoevropských dějinných procesů; církevní a náboženské dějiny ve světle soudobých výkladových diskursů; vliv dvorských elit na hodnoty a kulturu středověké i raně novověké civilizace; komunikace a vzdělávání v předmoderní době; proměny raně novověké společnosti: etatizace, sekularizace, byrokratizace, racionalizace; sociokulturní aspekty vývoje české společnosti v kontextu modernizačních procesů 19. a 20. století v evropské komparaci; postavení československého státu v Evropě v podmínkách vzniku, zhroucení a restaurace nového mezinárodního systému (1918–1945); Československo na pozadí politických, společenských a kulturních proměn po roce 1945 s vazbami na období 1918–1945; dějiny jihoevropských a východoevropských zemí, jejich vztahy k habsburské monarchii a k Československu a trendy současné historiografie, teorie a metodologie, moderní a soudobé dějiny Československa a České republiky.

Tradiční a významnou součástí výzkumného programu HÚ jsou ediční práce (C). Zpřístupňování cenných knihovních fondů a ústavních sbírek jako mimořádných dokladů národní i světové paměti a kultury (C) zároveň poskytuje výraznou podporu základnímu i aplikovanému výzkumu českých a zahraničních badatelů. Významný podíl na řešení výzkumných programů tvoří zajišťování profesní infrastruktury oboru, realizované prostřednictvím vydávání oborových periodik: *Český časopis historický*, *Slovanský přehled*, *Mediaevalia Historica Bohemica*, *Folia Historica Bohemica*, *Moderní dějiny*, *Historická geografie* a *Bollettino dell'Istituto Storico Ceco di Roma*.

Výčtem lze zjednodušeně naznačit uvedené okruhy následovně:

A. Český dějinný prostor v evropském kontextu, dlouhodobý, kontinuální výzkum

1. Akademická encyklopedie českých dějin; garant: prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc.
2. Biografická studia; garant: PhDr. Marie Makariusová
 - 2.1 Biografický slovník českých zemí
 - 2.2 Vybrané analytické a syntetizující biografické studie
3. Bibliografie dějin českých zemí (analogové a digitální výstupy, specializovaná bibliografická databáze); garant: PhDr. Václava Horčáková

B. Vybrané problémy českých a středoevropských dějinných procesů, dílčí, analyticky či synteticky zaměřený výzkum

1. Dějiny středověku; garant PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.

- 1.1 Církevní a náboženské dějiny
- 1.2 Český stát v době knížecí v mezinárodních souvislostech
- 1.3 Dvory a rezidence
- 1.4 Soužití židů a křesťanů

- 2. Dějiny raného novověku; garant: prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.
 - 2.1 Církevní a náboženské dějiny
 - 2.2 Vzdělávání, intelektuální sítě a komunikace v 16.–18. století
 - 2.3 Habsburská monarchie a Evropa v raném novověku. Vztahy, struktury, identity
 - 2.4 Srovnávací dějiny měst v socioekonomické, kulturní a vojensko-politické perspektivě

- 3. Dějiny 19. století; garant: prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.
 - 3.1 Kolektivní identity, modernizace a homogenizace společnosti
 - 3.2 Sociální vztahy a sociální otázka
 - 3.3 Family business history
 - 3.4 Kulturní dědictví, náboženství a místa paměti
 - 3.5 Slovanský kontext českých dějin: obrazy a stereotypy

- 4. Dějiny 20. století; garant: doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc.
 - 4.1 Československo, součást evropské a světové politiky
 - 4.2 Československá společnost mezi demokracií a totalitou
 - 4.3 Boj Čechů a Slováků za demokratické ideály Evropy
 - 4.4 Edice pramenů

- 5. Vybraná průřezová témata
 - 5.1 Dějepisectví, teorie a metodologie historických věd
 - 5.2 Církevní a náboženské dějiny
 - 5.3 Místa paměti
 - 5.4 Příčiny, formy a funkce násilí ve společnosti
 - 5.5 Stát, jeho formování, vývoj a funkce
 - 5.6 Symboly, slavnosti a rituály
 - 5.7 Dějiny Židů ve střední Evropě
 - 5.8 Historická krajina a sídelní struktury
 - 5.9 Dějiny českých zemí ve světle pramenů vatikánských a římských archivů a knihoven

C. Prameny hmotné a duchovní kultury, jejich zpřístupňování, ochrana a výzkum

C.1 Edice jako nástroj zpřístupňování historických pramenů, metodika ediční práce

- 1. Edice středověkých pramenů
 - 1.1 Regesta Bohemiae et Moraviae diplomatica nec non epistolaria (období vlády Karla IV.)
 - 1.2 Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV.
 - 1.3 Prameny k dějinám Židů

- 2. Edice raně novověkých pramenů
 - 2.1 Epistulae et acta nunciorum apostolicorum apud imperatorem (A. Caetani, 1607–1611, C. Carraffa, 1621–1628)
 - 2.2 Acta Unitatis Fratrum (konec 15. století – 16. století)
 - 2.3 Documenta res gestas Bohemicas saeculorum XVI.–XVIII. illustrantia
 - 2.4 Theatrum neolatinum

2.5 Ostatní edice (zejména prameny k církevním a vzdělanostním dějinám)

3. Edice novověkých pramenů (19. a 20. století)

3.1 Programy politických stran

3.2 Dokumenty československé zahraniční politiky

3.3 Edice egodokumentů

3.4. Ostatní edice

C.2 Cenné knihovní fondy HÚ

Více než 260 tisíc svazků, revize a zpracování sbírky starých tisků, digitalizace, retrospektivní konverze lístkového katalogu specifického knižního fondu; garant: PhDr. Jaroslava Škudrnová

C.3 Další sbírky

1. Fond Augusta Sedláčka – mimořádně rozsáhlá sbírka významného českého historika ke středověkým i raně novověkým dějinám, zpracování digitalizace, www.augustsedlacek.cz; kurátorka: PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.
2. Sběrka map, plánů, atlasů – katalogizace, digitalizace; <http://www.hiu.cas.cz/cs/mapova-sbirka/dejiny-a-soucasnost.ep/>; kurátorka: Mgr. Jitka Močíčková
3. Fotosběrka; kurátorka: PhDr. Lenka Blechová, Ph.D.

■ Činnost výzkumných útvarů a center

VÝZKUMNÁ ODDĚLENÍ

**I. oddělení
dějin středověku**

**Český historický
ústav v Římě**

**II. oddělení
dějin raného novověku**

**Centrum právně-
historických studií**

**III. oddělení
dějin 19. století**

**Výzkumné centrum
historické geografie**

**IV. oddělení
dějin 20. století**

**Centrum raně
novověkých studií**

**V. oddělení
biografických studií**

**Výzkumné centrum Dvory
a rezidence ve středověku**

**VI. oddělení
historické bibliografie**

**Výzkumné centrum
dějin východní Evropy**

**Centrum pro dějiny
vzdělanosti**

**Výzkumné centrum pro církevní
a náboženské dějiny**

Oddělení dějin středověku (I.)

Odborné zaměření Oddělení dějin středověku se obecně dělí do dvou základních tematických skupin, a to na: dějiny středověku s akcentem na vývoj českých a středoevropských dějin (cca 10.– 16. stol.) a historickou geografii se zaměřením na vývoj krajiny od historických počátků do moderní doby. Mezi základní badatelské úkoly oddělení patří v dlouhodobé perspektivě vydávání pramenů ke středověkým českým dějinám. Jedná se přitom zejména o ucelené řady edic panovnických listin a vydávání textů k církevním a náboženským dějinám. Druhou prioritou oddělení je transdisciplinární výzkum témat v obecnějším evropském kontextu, jako jsou např. dějiny elit, společenské interakce, dvory a rezidence či židovské osídlení, dále pak také proměna historické krajiny i urbánní sítě. Výzkum na těchto dílčích tématech je prováděn mj. i z grantových projektů. Kontinuálně pokračovaly práce na vydávání regist diplomatických dokumentů z doby vlády českých králů Karla IV. a Václava IV. v edičních řadách *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae* a *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV.* i práce na vydávání souborného díla Petra Chelčického.

Pracovníci se také úspěšně zapojovali do programu *Strategie AV21*, za jehož podpory se v roce 2019 uskutečnilo několik významných konferencí. Jednou z nich bylo zasedání „Über den Hof und am Hofe“. *Geschichtsschreibung und Literatur* svolané Výzkumným centrem Dvory a rezidence ve středověku HÚ a Historickým ústavem Univerzity v Lucemburku. Ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR se pak konal workshop věnovaný 600. výročí úmrtí českého krále Václava IV. *Král se špatnou pověstí. Utváření obrazu a pověsti českého a římského krále Václava IV.* Rozvíjelo se i další zpracování sbírkových fondů spravovaných na oddělení – fondu pozůstalosti českého historika Augusta Sedláčka a fotosbírkou, jejichž výsledky jsou postupně zpřístupňovány na www.augustsedlacek.cz.

V roce 2019 byl úspěšně završen grantový projekt *Dítě ve středověku a raném novověku v českých zemích* vydáním rozsáhlé a výpravné monografie v NLN: Dana Dvořáčková-Malá, Tomáš Sterneček, Jan Zelenka a kol. *Děti a dětství: Od středověku na práh osvícenství*. V berlínském nakladatelství se pak podařilo publikovat práci Jana Zelenky *Vom Beneficial- zum Lehnswesen. Eine vergleichende Analyse sächsischer und böhmischer Quellen des 10.–14. Jahrhunderts*. V rámci vědecké a popularizační činnosti připravili pracovníci oddělení dvě výstavy, a to pro Senát PČR *Svatá Anežka Česká – královská dcera, svěťice a patronka země* (ve spolupráci s Univerzitou Pardubice) a *Král se špatnou pověstí / Der König mit dem schlechten Ruf* (ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR), která byla připravena ve dvou expozičních i jazykových verzích (česko-německé) a která byla vystavena v Husově domě v Kostnici (Německo).

Oddělení dějin raného novověku (II.)

Činnost oddělení se v roce 2019 vedle plnění celoustavních lexikografických úkolů a vydávání časopisu *Folia Historica Bohemica* soustředila především na řešení několika badatelských okruhů. První z nich tvoří politická kultura a panovnická moc ve střední Evropě v raném novověku. Téma garantované Jiřím Hrbkem, řešitelem grantového projektu GA ČR *Panovnický majestát mezi barokem a osvícenstvím*, je rozvíjeno nejen ve spolupráci s řadou domácích výzkumných i vysokoškolských institucí, ale také v kooperaci s Institutem für kunst- und musikhistorische Forschungen Rakouské akademie věd (společný grantový projekt k panovnické kultuře a vizuální reprezentaci habsburských panovníků).

Druhou z uvedených oblastí představují církevní a náboženské dějiny 16. až 18. století. V jejich rámci pokračovala činnost Výzkumného centra pro církevní a náboženské dějiny (vedoucí: Jiří Mikulec), které uspořádalo ve dnech 13. a 14. února konferenci k problematice současného stavu a desiderat výzkumu této problematiky. Probíhaly rovněž práce na II. svazku mezinárodně významné ediční řady *Acta Unitatis Fratrum* (vychází v nakladatelství Harrasowitz). K dějinám církví na území českých zemí se vztahovalo také řešení několika grantových projektů (GA ČR, NAKI), stejně jako i další rozvoj *Bio-bibliografické databáze řeholníků v českých zemích v raném novověku*.

V oddělení pokračoval rovněž výzkum předmoderních dějin kultury a vzdělanosti, k nimž se rovněž vázalo několik grantových projektů GA ČR. Do tohoto kontextu spadají nejen aktivity spojené s řešením meziinstitucionálního programu *Formy a funkce komunikace* realizovaného v rámci *Strategie AV21* či několika grantů GA ČR, například workshop a na něj navázaná výstava týkající se knižní kultury české reformace, ale rovněž další činnost Centra pro dějiny vzdělanosti. To pod vede-

Výstava *In monte Oliveti. Litomyšl a knižní kultura jednoty bratrské v 16. století*, která se konala ve dnech 6. června – 8. září 2019 v prostorách Regionálního muzea v Litomyšli, byla realizována ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR.

ním Martina Holého v roce 2019 uspořádalo dvě mezinárodní konference (Saarbrücken a Praha). Oddělení ve spolupráci s kolegy medievisty připravilo v roce 2019 návrh osmiletého grantu *Niederadlige Herrschaftskulturen als Selbstbehauptung (1450–1650). Repräsentationsformen – Religiosität – Bildung k Deutsche Forschungsgemeinschaft*.

Členové týmu, v jehož rámci vyšla v uplynulém roce celá série monografií v češtině i v cizích jazycích a byla připravena také řada pramenných edic, se rovněž podíleli na výuce na několika vysokých školách (JČU, MU, UK, UJEP, UPCE) i na popularizačních aktivitách HŮ. Zároveň se výraznou měrou zapojili také do řešení několika programů *Strategie AV21: Špičkový výzkum ve veřejném zájmu* (k tomu srov. podrobněji příslušný oddíl níže).

VĚDECKÁ KONFERENCE **Knižní kultura české reformace**
5.–7. června 2019
Zámecký pivovar Litomyšl

pořádají:
Historický ústav AV ČR
ve spolupráci s Knihovnou AV ČR
& Ústavem hudební vědy FF UK
v Praze

PROGRAM

středa 5. června 2019

17.00
venkovní výstava „Jin meste Olšavi“ – Litomyšl i knižní kultura jednoty bratřské v 16. století (Bibliotéka muzeum v Litomyšli)

čtvrtek 6. června 2019

10.00 – 11.00
Zabývání
doc. PhDr. Petr Váň, CSc. (Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze)
Kanonizace a knižní kultura 16. století

11.00 – 12.00
PhDr. Veronika Štadlíková (Knihovna AV ČR)
Egypťská knižní kultura: nové perspektivy knihovědného výzkumu

PhDr. Petra Vachová, Ph.D. (Ústav pro českou literaturu AV ČR)
Topografický materiál používaný v tržních jarmocích bratřské a jeho další využití v oficiálních publikacích psaných rukopisem

12.00 – 14.00
přehledná neobětivá předloha výstavy „Jin meste Olšavi“

14.00 – 15.30
Mgr. Jiří Just, Th.D. (Historický ústav AV ČR)
Bramská knižní kultura jako forma moudrosti?

15.30 – 16.45
přehledná neobětivá předloha

15.45 – 16.30
Mgr. Borek Hrdlička, Ph.D. (Knihovna Křesťanské akademie pamětnosti dělá na školství)
Bukovinská produkce v Čechách od poloviny 15. do poloviny 16. století

Mgr. et Mgr. Jiří Černý, Ph.D. (Vlastivědné muzeum v Olomouci)
Mediální komunikace v námořnických publikacích v zeměpisných a zeměpisných Čech v devatenáctém století

17.00
společná neobětivá předloha v Litomyšli

pátek 7. června 2019

9.30 – 11.00
PhDr. Karel Blahoslav, diplom. um. (Hudobní ústav pro dějiny kultury ve střední Evropě)
Adam Blahoslav a problematika autorství bratřských (zpevněných) hymnologických textů

Mgr. Jan Buřta, Ph.D. (Ústav hudební vědy FF UK v Praze)
Křesťanská kancionála bratřské Litomyšlské

Dr. Natalie Králová (Ústav hudební vědy FF UK v Praze)
Průběh profesionalizace psaných praktických dílen na ústřední vokální polyfonie v českých zemích na přelomu 16. a 17. století

11.00 – 12.00
zábavní diskuse a ukázková kancionála

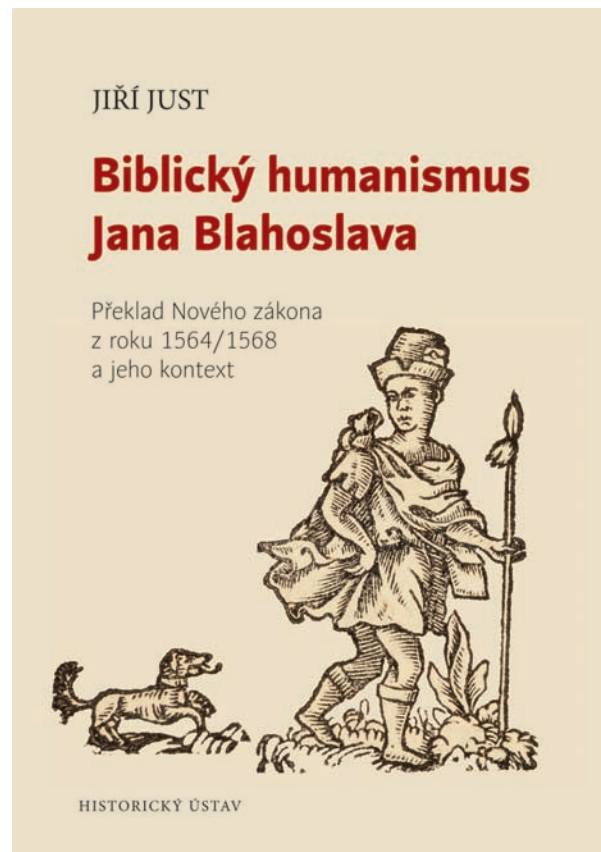
Más se uskutečnil díky podpoře programu Strategie AV21

HISTORICKÝ ÚSTAV
Akademie věd České republiky

Knihovna AV ČR

FILIZOFICKÁ PRÁKTA
Evropská unie

Strategie AV21

Oddělení dějin 19. století (III.)

V roce 2019 zůstaly klíčové oblasti výzkumu oddělení zachovány. Členové týmu byli výrazně zapojeni do *Strategie AV21* v programu *Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací a Paměť v digitálním věku*. Novou činností se tak stala práce s vlastními digitalizovanými materiály ve směru jejich utřídění, popsání a podmíněného zveřejnění pro studenty a badatelskou veřejnost. Segment výzkumu hospodářských dějin byl zúžen na nosný koncept family business history, který byl teoreticky zdůvodněn a prakticky uplatněn v několika publikačních výstupech. Setkal se s pozitivním ohlasem u odborné a laické veřejnosti. Podařilo se také práci oddělení více zacílit do mezinárodního výzkumného prostoru zvláště pak v oblasti historické balkanistiky, polonistiky a rusistiky či výzkumu vzniku politické veřejnosti na venkově a v oblasti filozofického ukotvení české státnosti.

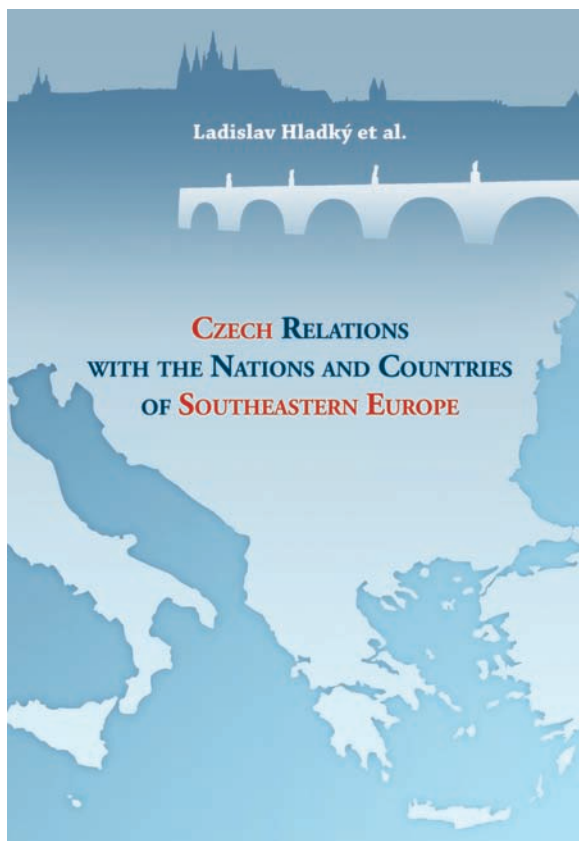
Výsledky této mezinárodní spolupráce budou fruktifikovány v podobě dvou anglickojazyčných monografií, které vyjdou v prestižních zahraničních nakladatelstvích a budou odborné veřejnosti prezentovány koncem roku 2020. Editory těchto publikací jsou František Šístek (*Imagining Bosnian Muslims in Central Europe*, New York and Oxford: Berghahn 2020) a Milan Řepa (*Peasants into Citizens*, Wiesbaden: Harrasowitz 2020). K rozvoji mezinárodní spolupráce stejně jako i k rozšíření kooperace s domácími výzkumnými institucemi přispěla velmi pozitivně činnost Výzkumného centra dějin východní Evropy (vedoucí: Radomír Vlček) a modulu paměťových studií (garant: Vojtěch Kessler). Účelem těchto platform je kromě konferenční činnosti koordinace badatelské činnosti pracovníky HÚ a samozřejmě intenzivnější popularizace vybraných aktuálních témat.

Publikační výsledky oddělení za rok 2019 se vztahovaly především k badatelským okruhům modernizace a homogenizace společnosti, kulturní a duchovní dědictví, family business history

Z jednání mezinárodní interdisciplinární konference *Balkan Express 2019: Living together – Tolerance, Coexistence, Reconciliation*, listopad 2019.

a slovanský kontext českých dějin. V roce 2019 bylo získáno několik nových grantů GA ČR. V rámci implementace závěrů minulé evaluace se oddělení podařilo výrazně rozvinout interdisciplinární spolupráci s Filosofickým ústavem AV ČR, a tím proměnit charakter publikací a diskutovaných konferenčních témat ve směru důslednější konceptualizace a interdisciplinarity (byly vydány například historické eseje *Symboly doby* a v tisku se nachází publikace *Válka a revoluce jako formující síla českých dějin*). Co se týče mezinárodních konferencí a workshopů, nejvíce pozornosti bylo věnováno problematice sociálních dějin a intelektuálních dějin moderního věku, dále dějinám vědních oborů pěstovaných již tradičně na HÚ, zvláště pak polonistice, balkanistice a rusistice. Neopominutelný byl podíl členů oddělení na badatelských aktivitách celého ústavu, zvláště pak tvorbě *Akademické encyklopedie českých dějin*.

Oddělení dějin 20. století (IV.)

Oddělení se v roce 2019 soustředilo nadále zejména na pět hlavních témat výzkumu: 1) Československo – součást evropské a světové politiky, 2) Československá společnost mezi demokracií a totalitou, 3) Boj Čechů a Slováků za demokratické ideály Evropy, 4) Nucená migrace – důsledek hospodářských a politických problémů Evropy, 5) Edice pramenů. Kromě jiných aktivit uspořádalo čtyři konference reflektující tzv. velká výročí i některá další témata. Šlo jednak o akci *Rok 1939, čekání na válku. Československá státnost v ohrožení a naději*, dále *The Frustrated Peace? The Versailles Treaty and its Political, Social and Economic Impact on Europe*, *Sovětský svaz a Mnichov 1938* a *Kominternu a střední Evropa*. Z publikací připravených týmem vzbudila největší mediální ohlas monografie V. Kyncla *Bestie. Československo a stíhání nacistických zločinců*. Vydány byly pak další zásadní monografie, např. F. Ruttner *Pangermanismus: Edvard Beneš und die Kritik des Nationalsozialismus*, J. Němeček, P. Prokš, E. Voráček (eds.), *Vítězství a osvobození 1945*, S. Holubec, J. von Puttkamer, W. Borodziej (eds.), *From Revolution to Uncertainty. The Year 1990 in Central and Eastern Europe* (podrobněji viz dále).

Pracovníci oddělení řešili také běžící granty (GA ČR a NAKI) a řadu jich podali. Tři získaly podporu: projekt J. Slavička a kol. k dějinám družstevnictví v Československu a dále dva granty týkající se Krkonoš (GA ČR S. Holubce, NAKI J. Slavička). Pracovníci oddělení současně vystupovali pravidelně v médiích a na přednáškách, především k aktuálním otázkám dějin 20. století. V uplynulém roce získal tým rovněž některá ocenění, zejména *Cenu AV ČR za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací* za téměř tisícistránkovou syntézu J. Dejmka a kol. *Československo. Dějiny státu*. Oddělení se rovněž podílelo na činnosti některých přesahových center výzkumu fungujících při HŮ, jednak na řadě celoustavních úkolů (*Akademická encyklopedie českých dějin*, *Biografický slovník českých zemí*) a také na vydávání dvou časopisů (*Moderní dějiny*, *Slovanský přehled*).

Z jednání konference IV. oddělení *The Frustrated Peace? The Versailles Treaty and its Political, Social and Economic Impact on Europe*, Ministerstvo zahraničí ČR, září 2019.

Z výstavy uspořádané v rámci konference *Sovětský svaz a Mnichov 1938*, Metropolitní univerzita Praha, září 2019.

MÍSTOPŘEDSEDA SENÁTU PARLAMENTU ČR JAN HORNÍK
 HISTORICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR | ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ
 MÚZEUM SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO POVSTANIA | ÚSTAV PRO SOUDOBÉ DĚJINY AKADEMIE VĚD ČR

si Vás dovoluji pozvat na konferenci

ROK 1939 – ČEKÁNÍ NA VÁLKU

Československá státnost v ohrožení a naději

kteřá se uskuteční dne 15. března 2019 od 9.00 hodin
 v Kolovratském paláci v Praze,
 sídle Senátu Parlamentu ČR

Pozvánka platí pro jednu osobu.
 Příchod hostů přes recepci Kolovratského paláce
 (Valdštejnská 10, Praha 1).
 Při vstupu laskavě předložte pozvánku a průkaz totožnosti.

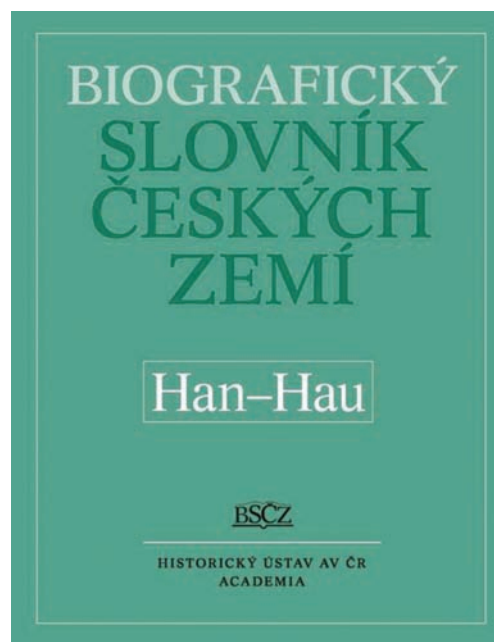
Prosíme o potvrzení Vaší účasti do 28. února 2019 na e-mail:
nemeckova.daniela@seznam.cz

Oddělení biografických studií (V.)

Oddělení biografických studií pokračovalo v přípravách a vydávání dalších dílů mnohasvazkového národního univerzálního *Biografického slovníku českých zemí* (dále BSCZ). Tento dlouhodobý projekt má charakter základního výzkumu, neboť encyklopedická hesla zpracovávaná členy oddělení a početnými externími spolupracovníky jsou podložena základním pramenným výzkumem a opo- nována širokým kruhem členů redakční rady. V roce 2019 byl vydán již 22. svazek tohoto generač- ního díla (Han-Hau), který přinesl na 300 nových biogramů. Sešit předkládá čtenářům životopisy osobností, jejichž jméno začíná písmeny Han-Hau, a představuje další svazek rozsáhlého encyklope- dického projektu, který vzniká ve spolupráci dnes už s více než stovkou autorů z akademických, univerzitních a dalších pracovišť pod vedením Oddělení biografických studií HÚ. V jeho rámci bude zpracováno na 25 000 biogramů osobností všech dob a oborů lidské činnosti spjatých s českými ze- měmi – bez rozdílu etnického původu, jež se narodily, žily a pracovaly v uvedeném teritoriu, a to i pokud zde strávily jen část svého života. K dalším publikacím oddělení se v roce 2019 přiřadila mj. monografie Gustava Novotného *Ve službách zemědělského školství a zákonodárství na Moravě. Osob- nost a dílo Františka Bilovského (1876–1956)*.

Díky udělené finanční podpoře ze *Strategie AV21* dochází souběžně k paralelnímu zveřejňování hesel v elektronické podobě, a to na portálu: <http://biography.hiu.cas.cz>. Proti tištěné verzi se elek- tronická podoba lexikonu objevuje s dvouletým časovým odstupem od již vydaných svazků. Textově totožná verze je však navíc obohacena především o nejnovější bibliografická data, a to formou pří- mých odkazů na *Bibliografii dějin českých zemí*, kterou připravuje Oddělení historické bibliografie HÚ. Hesla jsou výběrově doprovázena také portréty, příp. dalšími ilustracemi. Tato elektronická forma koresponduje s obdobnými portály, na nichž pra- cují nejbližší zahraniční partnerská pracoviště. Řadí se k nim na prvním místě *Österreichisches biographisches Lexikon*, který vydává Institut für Neuzeit- und Zeitge- schichtsforschung ÖAW ve Vídni, s nímž oddělení inten- zivně spolupracuje.

V dubnu 2019 na mezinárodní konferenci v Martině referovala o současném stavu BSCZ a perspektivě další- ho mezinárodního rozvoje databází Marie Makariusová. Pracovníci oddělení současně plnili další úkoly, přede- vším se věnovali šíře koncipovaným biografickým pracím, ať už formou konferenčních příspěvků, studií pro odborná periodika či monografií. Od 2. čtvrtletí byla do oddělení přijata na místo redaktorky doktorandka. Jiří Martínek získal *Chlumeckou literární cenu Jaroslava Golla 2019*, udělovanou Klubem autorů literatury faktu, za knihu pro děti a mládež *Naší republika je 100 let*, vyda- nou u příležitosti 100. výročí vzniku Československa.

FIERLINGER ZDENĚK 11.7.1891-2.5.1976

Stránka: [Diskuse](#) [Zobrazit zdroj](#)**FIERLINGER, Zdeněk**, * 11. 7. 1891 Olomouc, † 2. 5. 1976 Praha, diplomat, politik

Pocházel z rodiny středoškolského profesora Eugena F. (1849–1925) a Emmy, roz. Otáhalové. Bratr Otokar F. (1888–1941) byl zahradním architektem, sestra Evženie se provdala za důstojníka Jaroslava Rošického (1884–1942), předního aktéra domácího odboje v závěru první světové války, a byla matkou atleta a novináře Evžena Rošického (1914–1942), popraveného spolu s otcem v červnu 1942 za hejdrichiády. 1931 se F. oženil s Francouzskou Olgou Favreovou (1898–1982); manželství zůstalo bezdětné.

F. studoval na nižším gymnáziu a poté na obchodní akademii v Olomouci. Po maturitě 1910 pracoval v Rostově na Donu jako obchodní zástupce americké firmy McCormick International Harvester. Po vypuknutí první světové války zůstal v Rusku a organizoval rostovskou skupinu České družiny, dobrovolnické vojenské jednotky složené z českých krajanů žijících v Rusku. Na jaře 1917 vstoupil do československých legií. Zúčastnil se bojů v Haliči a v ruském záboru Polska. Po bitvě u Zborova (1917) byl povýšen do hodnosti majora, poté několikrát vyznamenán ruským Řádem sv. Jiří. Na přelomu 1917–18 organizoval z pověření T. G. Masaryka v USA nábor dobrovolníků do československých legií. Po návratu do Evropy sloužil ještě krátce v legiích ve Francii, od září 1918 vedl kancelář Československé národní rady v Paříži. Demobilizován byl v hodnosti plukovníka. Po vzniku ČSR se jako pracovník ministerstva zahraničních věcí (MZV) podílel na řešení zásobovací situace v republice (dodávky z USA) a na zajištění dopravy československé zahraniční armády zpět do vlasti. 1919 byl jmenován přednostou národohospodářské sekce MZV. Podílel se na sjednání obchodních smluv s Francií, Itálií a Nizozemskem. Poté přešel do diplomatických služeb. 1921–24 působil jako československý vyslanec v Haagu, 1924–25 v Bukurešti, kde se zasloužil o upevnění vztahu Rumunska k Malé dohodě, 1925–28 ve Washingtonu, 1928–32 v Bernu, kde zároveň zastával funkci československého zástupce u Společnosti národů, 1932–36 ve Vídni. 1936–37 působil krátce jako přednosta politického odboru MZV. Patřil k nejbližším spolupracovníkům a důvěrníkům E. Beneše. Od 1924 byl členem Československé sociálně demokratické strany dělnické; v intencích její politiky se angažoval především publicistickou činností: průběžně přispíval do periodik (*Zahraníční politika*, *Za nové hospodářství*, *Čin*, *Nová svoboda*, *Národní osvobození*, *Právo lidu*) a samostatně vydal několik prací politických a národohospodářských. Od října 1937 do října 1939 byl československým vyslancem v Moskvě, kde začal projevovat obdiv ke Stalinovu režimu a pravděpodobně byl získán pro spolupráci sovětskou tajnou službou. Funkci vyslanec musel opustit po uzavření sovětsko-německého paktu v srpnu 1939. Poté se zapojil do československého zahraničního odboje v Paříži a v Londýně. Do Moskvy se opět vrátil po uzavření příslušné dohody mezi exilovou československou vládou a Sovětským svazem v srpnu 1941 jako vyslanec, po změně statutu československého zastoupení v Moskvě v srpnu 1942 byl jmenován velvyslancem. Organizačně se podílel na budování československé armády v SSSR a zprostředkoval jednání o československo-sovětské spojenecké smlouvě (1943). Měl úzké vztahy s komunistickou emigrací v Moskvě a podléhal i vlivům sovětské politiky. Některá rozhodnutí podnikal bez vědomí československé londýnské vlády (šlo mj. o budoucí podobu Československa po osvobození). 1944 byl proto z funkce odvolán, avšak na zákrok sovětské vlády bylo jeho odvolání zrušeno. Sehrával významnou roli při sblížení stanovisek československého exilu v Londýně a v Moskvě.

Od 4. 4. 1945 do 2. 7. 1946 předsedal první poválečné československé vládě Národní fronty, od července 1946 do listopadu 1947 zastával funkci místopředsedy vlády. 1945–47 současně vedl Československou sociální demokracii, v níž prosazoval politiku úzké spolupráce s KSČ. V listopadu 1947 utrpěl na sjezdu sociální demokracie porážku a ve funkci předsedy ho vystřídal Bohumil Laušman. F. pak stál v čele opoziční levicové frakce (Klub socialistické demokracie), reprezentované časopisem Směr. Na podzim 1947 se politicky i lidsky rozešel s E. Benešem. Po únorovém převratu 1948 se (v březnu) opět vrátil do funkce předsedy Československé sociální demokracie a v červnu téhož roku se přičinil o její likvidaci a sloučení s KSČ. 1948–71 byl členem ústředního výboru, 1948–66 členem předsednictva ústředního výboru KSČ; od 25. 2. do 15. 6. 1948 ministrem průmyslu, 1948–53 náměstkem předsedy vlády, 1951–53 ministrem pověřeným řízením Státního úřadu pro věci církevní, 1945–69 poslancem, 1953–68 členem předsednictva a 1953–64 předsedou Národního shromáždění, 1969–71 poslancem Sněmovny lidu Federálního shromáždění; 1964–69 předsedou Svazu československo-sovětského přátelství. V srpnu 1968 vedl delegaci předsednictva Národního shromáždění, která oficiálně protestovala na sovětském velvyslanectví v Praze proti okupaci Československa. V závěru života se formálně stal zaměstnancem Historického ústavu ČSAV, kde sepsoval druhou část svých pamětí (první dva díly *Ve službách ČSR. Paměti z druhého zahraničního odboje* vyšly 1947–48). Pohřben je spolu s manželkou v rodinné hrobce na ústředním hřbitově v Olomouci-Neředíně.

D: výběr: Otázka národní a sociální, 1930; Demokracie a otázka národnosti, 1931; Sovětské Rusko na nové dráze, 1932; Práce a kapitál 1935; Nové směry národohospodářského myšlení, 1936; Dnešní válka jako sociální krize, 1942; Zrada československé buržoasie a jejich spojenců, 1951; Americký imperialismus ve slepé uličce, 1952.

L: ČsB 1, serie 8, 21. 4. 1937; MSN 2, s. 732–733; PSD 1, s. 197; ČBS, s. 142; Tomeš 1, s. 311; Kolář Elity, s. 37–58; BLS 2, s. 556–557; J. Tomeš, Průkopníci a pokračovatelé, 2005, s. 50; http://cs.wikipedia.org/wiki/Zdeněk_Fierlinger ↗.

P: ANM, Praha, osobní fond.

Ref: [Bibliografie dějin Českých zemí](#) ↗

Josef Hama, Josef Tomeš

Zdeněk FIERLINGER

Narození	11. 7. 1891
Místo narození	Olomouc
Úmrtí	2. 5. 1976
Místo úmrtí	Praha
Povolání	42- Činitel ústř. státních orgánů a zemských správ 47- Představitel stran nebo hnutí po r. 1848
Příbuzní	bratr Otokar Fierlinger
Citace	Biografický slovník českých zemí 17, Praha 2014, s. 175-176

Oddělení historické bibliografie (VI.)

V roce 2019 se *Bibliografie dějin českých zemí* stala součástí Digitální výzkumné infrastruktury pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy (LINDAT/CLARIAH-CZ). LINDAT/CLARIAH-CZ vznikla sloučením výzkumných infrastruktur LINDAT/CLARIN a DARIAH-CZ a je společným, distribuovaným národním uzlem České republiky v evropských výzkumných infrastrukturách CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure) a DARIAH ERIC (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities). Tato výzkumná infrastruktura si klade za cíl zpřístupnit digitalizované zdroje z jedenácti předních národních kulturních, paměťových či vzdělávacích institucí, zahrnující obory jazykovědy, historie, archeologie, historické bibliografie, filozofie, vědy o kultuře, historie umění, filmové kultury, vizuálních umění, muzikologie, historie hudby, etnologie a folklóru. Projekt infrastruktury (LM2018101) na léta 2019–2022 řídí Univerzita Karlova, partnery jsou Filosofický ústav AV ČR, v. v. i., HÚ, Knihovna AV ČR, Masarykova univerzita, Moravská zemská knihovna, Národní filmový archiv, Národní galerie, Národní knihovna Praha, Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. a Západočeská univerzita v Plzni.

V rámci řešení projektu se bibliografický tým zaměřil na další vývoj existující databáze metadat české historické bibliografie. Cílem je umožnit uživatelům kromě bibliografických záznamů o literatuře využívat i plné texty, které budou připojeny k metadatům. V prostředí webového katalogu *Portaro* byla zpřístupněna uživatelům digitální knihovna a bylo vloženo několik desítek plných textů publikací HÚ. Texty časopisů vydávaných ústavem budou zveřejňovány s odstupem dvou let od vydání. Pokračovaly též práce s databází jmenných autorit – osobních jmen, vkládání odkazů na plné texty v externích digitálních knihovnách a doplňování GPS souřadnic ke geografickému rejstříku. Všechny práce byly provedeny s maximálním úsilím o dodržení mezinárodních standardů (MARC 21, ISBD, RDA, Konspekt).

Databáze *Bibliografie dějin českých zemí* (<http://biblio.hiu.cas.cz/>) v současnosti obsahuje 460 150 záznamů (stav k 21. 12. 2019). Za rok 2019 bylo nově zpracovaných 13 240 záznamů. V roce 2019 zaznamenala databáze 423 527 návštěv od 263 814 uživatelů (stav k 21. 12. 2019, zdroj Google Analytics). Z nich je zhruba 80 % z České republiky, zbytek převážně ze středoevropského prostoru a z USA. Bibliografické oddělení pracovalo též na projektu *Akademická encyklopedie českých dějin – zpřístupnění plných textů* v rámci programu *Paměť v digitálním věku Strategie AV21*. Cílem projektu je zpracovat ve formě bibliografických záznamů s připojenými plnými texty hesla *Akademické encyklopedie* v rámci portálu *Akademické encyklopedie českých dějin* (<https://aecd.kpsys.cz>) a začlenění portálu do *Souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie* (<https://hucentral.kpsys.cz>). Encyklopedická hesla jsou zveřejňována v režimu otevřeného přístupu (Open Access – OA), čili volně a bezplatně komukoli na internetu.

Bibliografické pracoviště HÚ uspořádalo *22. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů*. Kolokvium se konalo v Praze ve dnech 6.–8. 10. 2019. Zúčastnilo se ho 56 bibliografů, z toho 21 zahraničních (převážně slovenských). Dne 13. 11. 2019 proběhlo v Praze *Setkání uživatelů knihovnických systémů firmy KP-SYS*, které uspořádalo bibliografické pracoviště HÚ ve spolupráci s Národním archivem. Zúčastnilo se ho 98 knihovníků a bibliografů z České republiky. Workshop měl především diskusní charakter, zaměřený na současný stav a další vývoj knihovnických systémů *Verbis* a *Portaro*. Kromě jmenovaných konferencí byla *Bibliografie dějin českých zemí* prezentována na *31. zasedání sekce SDRUK pro bibliografii* v Praze dne 26. 3. 2019 a na tutoriálu LINDAT-CLARIAH-CZ dne 17. 10. 2019.

Bylo zpracováno 215 rešerší (převážně pro připravovanou *Akademickou encyklopedii českých dějin*), zodpovězeno 45 badatelských dotazů a vydány tiskem personální bibliografie sociologa a filozofa Miloše Havelky, historika Ivana Šedivého a archeologa Jana Klápště. Do čísel 1–4 *Českého časopisu historického* byla připravena bibliografická rubrika *Výtahy z českých časopisů a sborníků*.

Bibliografie České a slovenské historiografie
Souborný katalog

Zadejte hledaný text:

Rozšířené vyhledávání

Domů Vyhledávání Rejstříky

PRŮBĚHIT SE

Souborný katalog zprístupňuje databáze Bibliografie dějin Českých zemí, Bibliografie dějin Slovenska, Bibliografie českého archivnictví a Akademická encyklopedie českých dějin a umožňuje jejich společné prohlédávání. Katalog vznikl jako výstup projektu veřejného institutu pro Vědu Bibliografie dějin Českých zemí/Č. LM 2011018, poskytnutého Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Bibliografie dějin Českých zemí

Kanovní program vyhlášen, zpracování a vyhodnocení kompletní bibliografické databáze historické literatury. Je pokračováním projektu Historická bibliografie nepřetržitě tvořícího v Českých zemích již od roku 1965. Mezirovnostní metodami navazuje na tyto: Dějiny a pastí k získání informací předešlých pro historické vědy a příbuzné obory (archeologie, etnologie, právní věda, literární věda, zeměpisná věda, historická geografie a kartografie, historická etnografie a toponymie, historická demografie atd.). Vývoj BDCZ byl v letech 2012–2016 podporou projektem z rámce programu LM - Projekty veřejných institutů pro Vědu (2015–2017), jehož poskytovatelem bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (identifikační kód projektu: LM2011018).

Bibliografie dějin Slovenska

Bibliografická databáze Historického ústavu Slovenské akademie věd poskytuje na webu veřejný bezplatný přístup do databáze, která v současnosti obsahuje více než 80 000 záznamů zva od roku 1913. Databáze Bibliografie od roku 1997 je bibliografická slovenská historiografie, publikuje výsledky od roku 1999 do současnosti. Kromě historických prvních záznamů výběrů i práce z příslušných vědních oborů publikované na Slovensku i v zahraničí. Po kamenné epizodě je v monografie, sborník, kapitoly, studie, články, spisy, recenzce, zpráva a podobně je hlavně o původní práci, výběrově i přehledně. Databáze Historické literatury 1993–1999 a literatura do roku 1993 zachycuje studie, články, recenze a zprávy publikované v omezených letech. Vydávány jsou časopisy a jiné periodika, jako i monografie a sborníky publikované před rokem 1990. Databáze Encyklopedie dokumenty obsahují přehled o literaturě, sbornících, kolektivních monografiích, jejich kapitoly, studie, články jsou rozepsané v databázi.

Bibliografie českého archivnictví

Bibliografie českého archivnictví zpracovává českou vědeckou a odbornou knižní produkci v oblasti archivnictví a sbírání důležitých archivů, historická a sbírková periodika Čech, Moravy a Slezska. Navazuje na projekt zpracování listinné vědecké soupisí archivní literatury vydané v letech 1926, 1970 a 1990. Databáze je zaměřena na sbírkování literatury organizace a dějiny archivnictví a archivů, seznamy a spisy sbírky, archivní práce a práce, sbírky dokumentů, vydání historických pramenů, výstava archivních budov, archivní učebnice a další. Vydávány se zpracování literatury zprůčasných věd historických a příslušných vědních oborů, zabývající se archivnictvím a zpracování historické dokumentace. Záznamy databáze Bibliografie českého archivnictví lze vyhledávat pouze v prozatím souborném katalogu Bibliografie České a slovenské historiografie.

Akademická encyklopedie českých dějin

Je mezinárodní encyklopedická díla (celkem 17 svazků), je v současnosti poslední aktualizací vědecké práce v dějinách Českých zemí, zpracování v roce 2012 a kromě evropských i celosvětových kampaní tohoto literatury a aktualizování od původní díly dějiny do přibližně 20. a 21. století. Zaměřuje se na dějiny, občanství, společnosti, hospodářství, právní a administrativní poměry, politiku, mezinárodní vztahy, výstavu, kulturu, vědu a vzdělávání, etnologii, náboženství a historiografie. Najde jen v kritické sbírce zprávných literatur, které dokumentují základní úroveň odbornosti, výběr a zpracování sborníků bibliografické díla a vyhledání odborných témat a významů biografických a historicko-topografických materiálů, jež jsou sbírkou zanesených knihovny.

Akademie věd České republiky
Strategie AV21
Společný výzkum ve veřejném zájmu

Kritické knižní vydání: Formas KP-SVS 1/1
Více: upraveno 18.2.2020 18:30:00 (verze 2.1.8-4083) 855

AEČD
AKADEMICKÁ ENCYKLOPEDIE ČESKÝCH DĚJIN

Zadejte hledaný text:

Rozšířené vyhledávání

Domů Vyhledávání Rejstříky Hesla Kontakt

Bitva na Moravském poli

Žemlička, Josef.

Encyklopedické heslo
Encyclopedic entry

◀ Zpět na vyhledání | Předchozí | Následující ▶

Dokumenty ke stažení

Zobrazit připojené soubory

Bitva na Moravském poli / Josef Žemlička 9kB

Akademická encyklopedie

Oblíbené ♥ Do oblíbených

Žádné položky

Obsah:

Literatura

Klíčová slova: bitva na Moravském poli (1278); panovníci; spory územní

Chronologický údaj: 1278

Systematika: české země 1197–1306; vojenské operace, války, bitvy

Biografický údaj: Přemysl Otakar II., český král a markrabě moravský, asi 1233–1278; Rudolf I. Habsburský, římskočeský král, 1218–1291

Geografický údaj: Moravské pole (pomístní jméno) (Rakousko)

Žánr a forma: hesla slovníková

Zdrojový dokument: Akademická encyklopedie českých dějin. [Sv. 1]. A–C / Praha : Historický ústav, 2009. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada E – Encyclopaedia ; 2 384 s. : il. 978-80-7286-147-7 s. 208

Prameny a literatura:

Lorenz, Ottokar, Geschichte König Ottokars II. von Böhmen und seiner Zeit / Wien : Wilhelm Braumüller, 1866

Probleme um die Kämpfe zwischen Rudolf und Ottokar und die Schlacht bei Dürnkrut und Jedenspeigen am 26. August 1278 / Ottokar-Forschungen / Wien : Verein für Landeskunde von Niederösterreich, 1979. Jahrbuch für Landeskunde von Niederösterreich ; 103 N.F., Jg. 44/45, 1978/79 16, 508 s. : zahl. ; 24 cm s. 226–311

Kusternig, Andreas Bitva na Moravském poli (u Suchých Krut a Jedenspeigen) 26. srpna 1278 / 1998 Česko-rakouské vztahy ve 13. století. Rakousko (včetně Švýcarska, Korutan a Kraňska) v projektu velké říše Přemysla Otakara II. Sborník příspěvků ze symposia konaného 26.–27. září 1996 ve Znojme / Praha : Rakouský kulturní institut, 1998 305 s. 80–85899-41-8, s. 163–189

Hoensch, Jörg Konrad, Přemysl Otakar II. von Böhmen : Der goldene König / Graz ; Wien : Styria, 1989

Žemlička, Josef, Století posledních Přemyslovců / Praha : Melantrich, 1998

VÝZKUMNÁ CENTRA

Výzkumné centrum *Dvory a rezidence ve středověku*

Činnost výzkumného centra v roce 2019 pokračovala v souladu s harmonogramem stanoveným pro léta 2013–2020 (<http://www.hiu.cas.cz/cs/organizacni-struktura/vyzkumne-centrum-dvory-a-rezidence-ve-stredoveku/program-vyzkumu-2013-2020.ep/>). Hlavní aktivity se soustředily na uspořádání dvou mezinárodních vědeckých konferencí. První se konala dne 29. ledna 2019 v Praze a byla připravena ve spolupráci s Katedrou germanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (dr. Kristýna Solomon) a Historickým ústavem Univerzity v Lucemburku (prof. Michel Margue) jako interdisciplinární kolokvium „*Über den Hof und am Hofe*“: *Geschichtsschreibung und Literatur*. Během interdisciplinárně zaměřeného kolokvia zazněly příspěvky z oblasti historie, dějin umění a germanistiky.

Druhá vědecká konference centra se konala v Institutu Historii im. Tadeusza Manteuffla Polské akademii věd ve Varšavě dne 31. května 2019. Zasedání bylo zároveň již třetím bilaterálním zasedáním česko-polského dvorského výzkumu obou zemí, tentokrát na téma *Cudzoziemcy i dyplomaci na dworach monarszych polskich i czeskich od XIII do XVIII wieku*. Organizátorkou za polskou stranu se stala opět prof. Božena Czwojdrak, která působí nově i jako vedoucí výzkumného spolku pro téma dvorské problematiky při Polské akademii věd (*Zespół do Badań nad Dworami i Elitami Władzy*). Z obou mezinárodních jednání připravuje Výzkumné centrum *Dvory a rezidence ve středověku* v spolupráci se spolupořadatelem cizojazyčné zahraniční publikace.

Höfe und Residenzen im Mittelalter VII.

Forschungszentrum Höfe und Residenzen im Mittelalter
Historisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik

Lehrstuhl für Germanistik der Philosophischen Fakultät in Olmütz

Historisches Institut der Fakultät für Sprachwissenschaften und Literatur, Geisteswissenschaften, Kunst und Erziehungswissenschaften der Universität Luxemburg

veranstalten am
29. 01. 2019
das Kolloquium

**„Über den Hof und am Hofe“
Geschichtsschreibung und Literatur**

INSTITUTE OF HISTORY CAS

Akademie věd České republiky
Strategie AV21

Zespół do Badań nad Dworami i Elitami Władzy IH PAN
zaprasza na konferencję

CUDZOZIEMCY I DYPLOMACI NA DWORACH MONARSZYCH POLSKICH I CZESKICH OD XIII DO XVIII WIEKU

Warszawa, 23 maja 2019 roku

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
sala im. Joachima Lelewela

PROGRAM

9.00 – Otwarcie konferencji

9.10–9.30

Jan Zelenka, Cizinci na dvorech přemyslovských knížat a králů

9.30–9.50

Dana Dvořáčková-Malá, Cizinci a literatura na pražském dvoře 13. a 14. století

9.50–10.10

Tomasz Zawadzki, Obce rycerstwo na dworze księcia jaworskiego Henryka I (1312–1346)

10.10–10.30

Lenka Blechová, Císař Karel IV. a intelektuálové: Cola di Rienzo, Petrarca a Bertrandus de Macello v dopisech

10.30–10.50

Przerwa kawowa

10.50–11.10

František Záruba, Hrady krále Václava IV. jako místa diplomatických jednání

11.10–11.30

Božena Czwojdrak, Posłowie, ale czy dyplomaci? Poselstwa polskich władców w XV wieku

11.30–11.50

Robert Šimůnek, Šlechta v diplomatických službách českých králů ve středověku

11.50–13.00

Dyskusja

13.00–14.00

Przerwa obiadowa

14.00–14.20

Petr Kozak, Dvořané, diplomati, služebníci, obchodníci: Cizinci na stránkách knih úřad uherského dvora krále Vladislava Jagellonského z let 1494–1495

14.20–14.40

Marek Ferenc, Cudzoziemcy wśród dworzan konnych królewicza Zygmunta Jagiellończyka. Przyczynek do problematyki etniczności dworu

14.40–15.00

Agnieszka Januszek-Sieradzka, Andrzej Gładysz, Dworzanie obcego pochodzenia w oddziałach nadwornych króla Zygmunta Starego w latach 1518–1526

15.00–15.20

Przerwa kawowa

15.20–15.40

Dominik Kadzik, Cudzoziemcy na polskim dworze Stefana Batorego na przykładzie mieszkańców ziem królestwa Węgier

15.40–16.00

Aleksandra Skrzypietz, Dwór polski w oczach cudzoziemców odwiedzających Rzeczpospolitą za panowania Jana III Sobieskiego

16.00–16.20

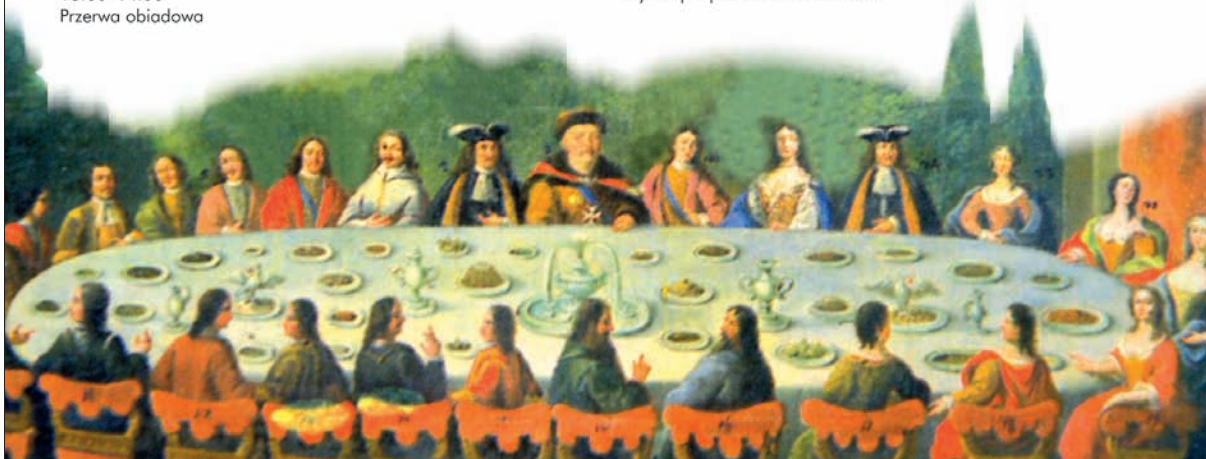
Aleksandra Barwicka-Makula, Gustaw Brahe – szara eminencja na dworze Zygmunta III Wazy

16.20–16.40

Katarzyna Kuras, Francuzi w służbie Augusta II i Augusta III Sasów

16.40–17.30

Dyskusja i podsumowanie obrad

Výzkumné centrum historické geografie

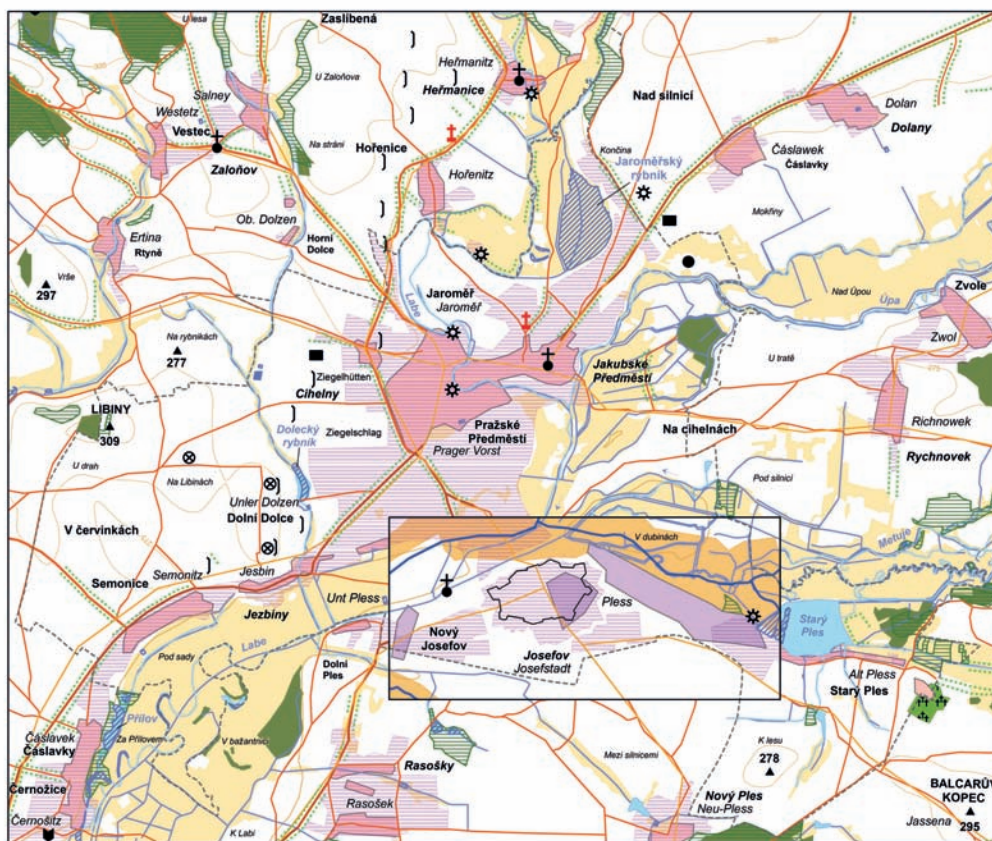

Výzkumné
centrum
historické
geografie

V roce 2019 pokračovala činnost centra i po skončení projektu excelence GA ČR a ve spolupráci s odborníky z Přírodovědecké fakulty UK, Fakulty stavební ČVUT a Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Ve výzkumu byl kladen důraz na následující okruhy témat: 1. Teoreticko-metodologické přístupy české

historické geografie v evropském a světovém kontextu s důrazem na aktuální diskurs a koncepty, 2. Historická krajina jako české a evropské kulturní dědictví, vybrané sondy, 3. Urbanizace českých zemí v evropském prostoru (etapy urbanizačního procesu od středověku do 20. století, vývoj městských obcí v závislosti na přírodním prostředí aj.), 4. Regiony a regionální identity v proměnách. Pokračovaly práce na *Historickém atlasu měst České republiky* (vydán sv. 30, Polička), byl vydán *Český historický atlas. Kapitoly z dějin 20. století*.

Dne 23. ledna 2019 se v Praze uskutečnila ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UK tradiční 15. historickogeografická konference s názvem *Stopy cest*. Historická geografie ve vztahu k tematické Kladská a kladského příhraničí byla prezentována na *I. kongresu českých polonistických studií* v Hradci Králové a v Praze v říjnu a listopadu 2019. Činnost centra byla dále podporována těmito souvisejícími projekty: *Český historický atlas*, NAKI II, 2016–2020, DG16P02H010, HÚ, ČVUT; *Věnná města českých královen (Živá součást historického vědomí a její podpora nástroji historické geografie, virtuální reality a kyberprostoru)*, NAKI II, 2018–2022, DG18P02OVV015, FF UHK, HÚ, ČVUT; *Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu*, NAKI, 2018–2022, DG18P02OVV019, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i., HÚ, Národní památkový ústav, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Univerzita Palackého v Olomouci.

Krajinné schéma
Jaroměře a okolí
v 18. a 19. století

Výzkumné centrum dějin východní Evropy

Výzkumné centrum dějin východní Evropy pokračovalo v roce 2019 v zajišťování spolupráce HÚ s badateli a výzkumnými institucemi, které se věnují tématům z kulturních, sociálních, hospodářských, duchovních a politických dějin východní Evropy, stejně jako dějinám slavistiky. Nově byla z jeho iniciativy uzavřena smlouva o spolupráci HÚ se Slovanským ústavem AV ČR, v. v. i., a Společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s. V rámci ní je kromě jiného rozvíjena spolupráce s tuzemskými i zahraničními slavisty a balkanisty.

Výzkumné centrum dějin východní Evropy Historického ústavu AV ČR, v. v. i.
a Filozofická fakulta Univerzity Pardubice
v gesci České společnosti pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.
pořádají vědeckou konferenci

Rusko ve 20. století – kontinuita a diskontinuita

Čtvrtek 3. října 2019
Filozofická fakulta Univerzity Pardubice, Studentská 95, učebna EB/E2
Zahájení v 9 hodin

Program konference

9.00 – 9.20 Zahájení
doc. PhDr. Martin HOLÝ, Ph.D., ředitel Historického ústavu AV ČR, v. v. i.
doc. Mgr. Jiří KUBEŠ, Ph.D., vedoucí Ústavu historických věd, Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice
doc. PhDr. Radomír VLČEK, CSc., vedoucí Výzkumného centra dějin východní Evropy HÚ AV ČR a předseda České společnosti pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.

Panel 1 Historické souvislosti, moderuje: Josef ŠAUR

9.20 – 9.35 Radomír VLČEK (Historický ústav AV ČR, v. v. i., pobočka Brno)
Politické reformy Petra Arkadjeviče Stolypina jako příklad kontinuity a diskontinuity ruských / sovětských dějin 20. století

9.40 – 9.55 Marek ŠMÍD (Katedra církevních dějin a literární historie, Katolická teologická fakulta, Univerzita Karlova)
Katolická církev v Rusku před bolševickou revolucí a po ní

10.00 – 10.15 Lucie HARBULOVÁ (Ústav historických věd, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešově)
Rok 1929 – mezník vo vývoji stalinšého Sovětského svazu

10.20 – 10.35 Zbyněk VYDRA (Ústav historických věd, Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice)
Obdiv, nostalgie, ztraceni? Šlechtická usadba v Rusku 20. století jako příklad kontinuity a diskontinuity

10.40 – 10.55 Ladislav ZEMÁNEK (Ústav světových dějin, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova)
Od ruských emigrantů ke Gorbáčovovu „novému myšlení“: kontinuita a diskontinuita ruského liberálního socialismu ve 20. století

10.55 – 11.30 Diskuse

11.30 – 13.00 Přestávka na oběd

Panel 2 Historiografické reflexe, moderuje: Radomír VLČEK

13.00 – 13.15 Anežka HREBIKOVÁ (Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. / Filozofická fakulta, Univerzita Karlova)
Osobnost Alexandra Nikolajeviče Radiščeva jako případ proměn historiografického přístupu k ruským intelektuálům hoteřinského a alexandrovského období v průběhu 20. století

13.20 – 13.35 Pavel MERTELÍK (Ústav historických věd, Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice)
Dvě revoluce 1917–1918 v prozaickém svědectví Třetí rotý

13.40 – 13.55 Stanislav TUMIS (Ústav východoevropských studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova)
Sovětský hladomor a kolektivizace očima Britů (1932–1934)

14.00 – 14.15 Vít KLEPÁRNÍK (Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova)
Od revoluce k éře Stalina. Kritická reflexe výzkumu „sovětské subjektivity“ v současné americké historiografii

14.20 – 14.35 Radomír MOKRYK (Ústav východoevropských studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova)
20. sjezd Komunistické strany v roce 1956 a proměny kulturní politiky: reflexe v Ukrajinské SSR

14.35 – 15.00 Diskuse, přestávka

Panel 3 Dnešní východiska, moderuje: Zbyněk VYDRA

15.00 – 15.15 Josef ŠAUR (Ústav slavistiky, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita)
Ruské liberální myšlení 50. a 60. let 19. století: proměny interpretace od 90. let 20. století do současnosti

15.20 – 15.35 Luboš ŠVEC (Institut mezinárodních studií, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova)
Sovětské a desovětské lotyšské historiografie v proměnách lotyšsko-ruských vztahů

15.40 – 15.55 Hanuš NYKL (Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. / Ústav východoevropských studií, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova)
Rusko ve 20. století – kontinuita a diskontinuita. Rozpad SSSR a pojetí dějin u Lva Gumiljova: paralela či antipice?

16.00 – 16.15 Galina ROKINA – Alexandr RANDIN (Filozofická fakulta, Marijská státní univerzita, Joškar-Ola, Ruská federace – Filozofická fakulta, Univerzita Cyrila a Metoděje v Trnavě)
Formování občanské identity v postsovětském Rusku: od sovětského lidu k ruskému národu

16.20 – 16.35 Olga POSPELOVA (Institut mezinárodních studií, Fakulta sociálních věd, Masarykova univerzita)
Soviet roots of contemporary state conservatism in Russia

16.40 – 16.55 Daniela KOLENOVSKÁ (Institut mezinárodních studií, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova / Ústav soudobých dějin AV ČR, v. v. i.)
Reflexe sovětských mezinárodních aliancí v dnešním Rusku

16.55 – 17.30 Diskuse

17.30 Shrnutí a zakončení konference

 UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

 HISTORICKÝ ÚSTAV
Akademie věd České republiky

Centrum uspořádalo v roce 2019 ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Pardubice mezinárodní konferenci *Kontinuita a diskontinuita ruských / sovětských dějin 20. století* (Pardubice, Filozofická fakulta Univerzity Pardubice, 3. 10. 2019) a bylo spoluorganizátorem mezinárodních workshopů *Slovanství nebo slovanská vzájemnost? Realita a fikce: ideje, ideologie či spolupráce ve 20. a 21. století* (Praha, 25. 11. 2019) a *Ruská emigrace v meziválečném Československu* (Praha, 2. 12. 2019), jejichž hlavním organizátorem byla Česká společnost pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.

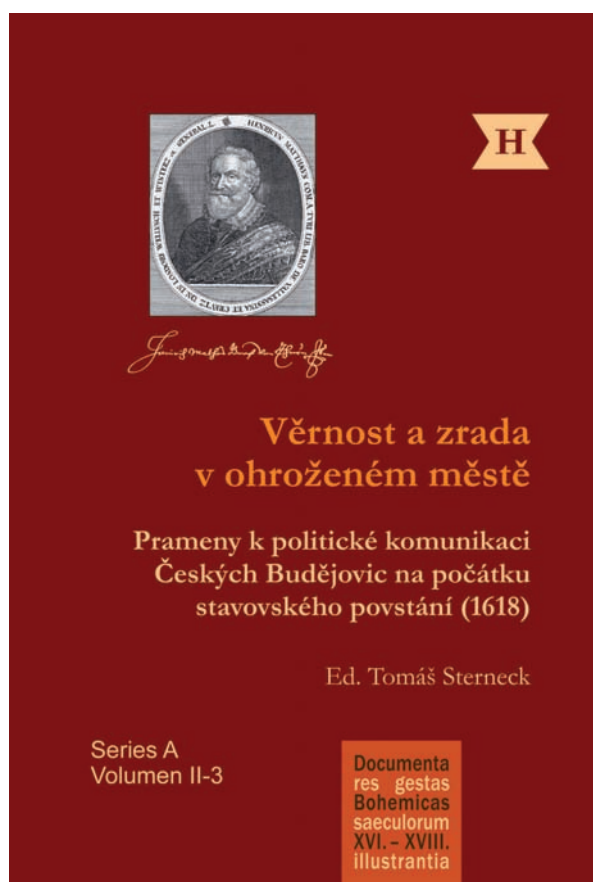
Ve spolupráci se Slovanským ústavem AV ČR, v. v. i., a Vídeňskou univerzitou se centrum podílelo na řešení projektu *Krym – historické, literární a kulturní reflexe* podpořeném akademickým programem *Strategie AV21 – Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací*. Pracovníci centra v návaznosti na dřívější aktivity centra připravili monotematické číslo *Slovanského přehledu* (*Slovanský přehled / Slovanské historické studie* 105, 2019, č. 3). Rovněž se v roce 2019 podíleli na dokončení výstupu projektu GAMU – Masarykovy univerzity v Brně *Rusko v kategoriích přítel vs. nepřítel: česká reflexe* – MUNI/M0921/2015-2018 (Vlček, Holzer, Šaur) vydáním kolektivní monografie *Czech Security Dilemma: Russia as a Friend or Enemy* (Palgrave 2019).

V intencích pracovní náplně centra se jeho členové účastnili přednášek, prezentačních a popularizačních akcí pro veřejnost, na vysokých, středních i základních školách v České republice a na Slovensku i dalších různých osvětových aktivit. Vzdělávací činnost zaměřovali na vysokoškolskou mládež (výuka na českých a slovenských vysokých školách, vedení kvalifikačních prací, konzultační činnost) a propagaci vědy mezi středoškolskou mládeží (účast v projektu *Otevřená věda – Minulost Ruska – věc neznámá* a *Tradice českých historicko-rusistických bádání*). Podstatné bylo i jejich zapojení do vzdělávání středoškolských učitelů v rámci projektu *Descartes – Jak poznávat a učit minulost Ruska*.

Centrum raně novověkých studií

Náplň činnosti Centra raně novověkých studií, společného pracoviště HÚ a Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, spočívala v roce 2019 v pokračování výzkumů v oblasti dějin 16.–18. století (s důrazem na dějiny měst, šlechty, hospodářské a sociální dějiny, dějiny vojenství a pomocné vědy historické) a v publikačních aktivitách odvíjejících se od studia relevantních – především, ale nejenom jihočeských – pramenů. Vedle dílčích studií v domácích i zahraničních odborných tiskovinách byla vydána kritická edice dokumentů k politické komunikaci na počátku třicetileté války *Věrnost a zrada v ohroženém městě. Prameny k politické komunikaci Českých Budějovic na počátku stavovského povstání (1618) = Prameny k českým dějinám 16.–18. století, svazek II-3 / Documenta res gestas Bohemicas saeculorum XVI.–XVIII. illustrantia, volumen II-3* (nakladatelství Historický ústav, Praha 2019).

Komplementární, s přípravou uvedené edice související, publikační počín představuje monografie *Boj o České Budějovice v letech 1618–1619* (nakladatelství Vedita, České Budějovice 2019). Z iniciativ v oblasti teoreticko-metodologického editorského diskursu lze uvést aktivní účast Tomáše Sternecka na německo-polském editorském fóru *Urkundenbücher, Chroniken, Amtsbücher* v Toruni v květnu 2019, z něhož vzešla studie *Quellen zur politischen Kommunikation der Stadt Budweis zu Beginn des Böhmischen Aufstandes (1618). Konturen eines Editionsprojekts*. Spolupráce HÚ s Jihočeskou univerzitou spočívala rovněž ve výuce Tomáše Sternecka na Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Jihočeské univerzity – řádné kurzy magisterského studijního programu: 1) Sfragistika, heraldika a genealogie, 2) Numismatika a historická metrologie, 3) Přednášky věnované jednotlivým pomocným vědám historickým v rámci základního cyklu seznamujícího posluchače z různých studijních oborů s těmito disciplínami.

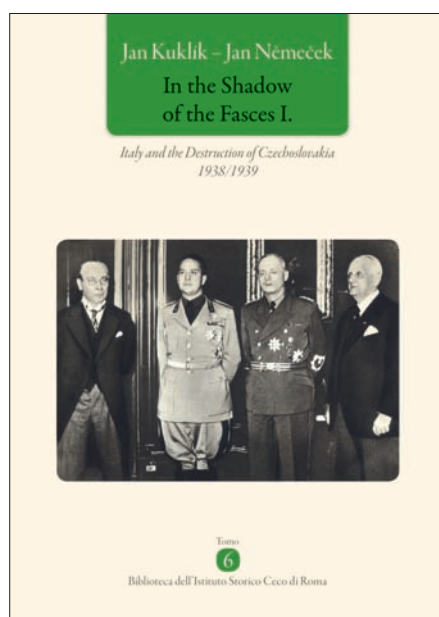

Centrum právněhistorických studií

Centrum právněhistorických studií se v roce 2019 soustředilo na přípravu schválené Joint Session, kterou pod názvem *Uneasiness with minorities throughout the 20th century? Lessons from East Central Europe compared* připravuje ve spolupráci se Slovenským národním komitétem historiků a Commission Internationale des Études Historiques Slaves pro XXIII. Kongres historických věd v Poznani 2020.

Vyvrcholením několikaletého výzkumu v českých, slovenských a italských archivech (včetně archivů velmocí, zejména Německa a Velké Británie) se pak stal společný výstup pracovníků Centra právněhistorických studií v podobě prvního dílu monografie Jana Němečka a Jana Kuklíka *In the shadow of the Fasces I.: Italy and the Destruction of Czechoslovakia*, který vyšel v rámci knižnice Českého historického ústavu v Římě s cílem verifikovat dosud poněkud opomíjenou roli Mussoliniho Itálie na rozbití československého státu.

Centrum právněhistorických studií se i nadále podílelo na pokračujících akcích k 100. výročí vzniku československého státu. Stěžejním počinem centra v tomto směru byla příprava mezinárodní vědecké konference *100 let od přijetí Ústavní listiny Československé republiky. Historické, politické a právní souvislosti*, která se uskutečnila 28.–29. února 2020 v Hlavním sále Senátu Parlamentu ČR. Pokračovala také příprava velkých edičních projektů, kde po dokončení sedmi-svazkového díla *Zápisy ze schůzí československé vlády v Londýně 1940–1945* je soustředěna pozornost na pokračování ediční řady *Dokumenty československé zahraniční politiky 1938–1945*, kde je ve finální fázi připraven péčí kolektivu Jana Němečka, Jana Kuklíka a Daniely Němečkové-Králikové k vydání svazek B/4/2 (1943/2).

SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

HISTORICKÝ ÚSTAV
Akademie věd České republiky

UNIVERZITA KARLOVA

1. MÍSTOPŘEDSEDA SENÁTU PARLAMENTU ČR JIŘÍ RŮŽIČKA
HISTORICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR
PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY
CENTRUM PRÁVNĚHISTORICKÝCH STUDIÍ
SI VÁS DOVOLUJÍ POZVAT
NA MEZINÁRODNÍ KONFERENCI

**100 let od přijetí Ústavní listiny Československé republiky.
Historické, politické a právní souvislosti**

kteřá se uskuteční
ve dnech 28.–29. února 2020 od 9.30 hod.
v Hlavním sále Senátu Parlamentu ČR
ve Valdštejnském paláci v Praze

Konference se uskuteční pod záštitou:
1. MÍSTOPŘEDSEDY SENÁTU PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY JIŘÍHO RŮŽIČKY
PŘEDSEDKYNĚ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY ERY ZAŽÍMALOVÉ
REKTORA UNIVERZITY KARLOVY TOMÁŠE ZIMY

Přichod je z Valdštejnského náměstí přes recepci „C2“.
S sebou mějte, prosím, tuto pozvánku, která platí pro jednu osobu,
a platný průkaz totožnosti.
Prosíme o potvrzení Vaší účasti do 16. února 2020
na e-mail: nemeckova.daniela@seznam.cz
Pracovní jazyky konference: čeština, slovenština, angličtina.
Tlumočení zajištěno.

Centrum pro dějiny vzdělanosti

Centrum pro dějiny vzdělanosti je interdisciplinárním pracovištěm, které vzniklo při HÚ k 1. 9. 2018 s cílem koordinace výzkumu v České republice v oblasti dějin vzdělanosti od středověku po nejnovější dobu a zároveň jeho intenzivnějším propojením s podobně zaměřeným bádáním v zahraničí. Vedle toho má vlastní badatelské ambice, jež jsou realizovány prostřednictvím vědeckých setkání různého druhu, podávání či řešení kolektivních grantových projektů, stejně jako vydávání odborných publikací. Kromě vědecké komunity cílí centrum rovněž na širokou laickou veřejnost, které zpřístupňuje dosažené poznatky formou přednášek i dalších aktivit (výstavy apod.). Činnost centra je založena na široké mezioborové spolupráci s dalšími institucemi, a to jak s ústavu AV ČR (Filosofický ústav, Ústav pro soudobé dějiny), tak také s vysokými školami (Filozofická fakulta UK, Fakulta humanitních studií UK, Ústav dějin UK a Archiv UK, Filozofická fakulta JČU, Filozofická fakulta OSU, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická TUL ad.) i s některými muzejními institucemi (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského Praha, Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě ad.).

V březnu 2019 se stalo Centrum pro dějiny vzdělanosti spoluorganizátorem mezinárodního symposia *Bildung und „Aufklärung(en)“: Ideale und Realitäten – Epochen und Kulturen*, jehož hlavními pořadateli byla Universität des Saarlandes v Saarbrückenu, jež pro akci poskytla také prostory, a dále Université du Luxembourg a Arbeitskreis Vormoderne Erziehungsgeschichte der Deutschen Gesellschaft für Erziehungswissenschaft. V červnu 2019 realizovalo pak centrum ve Velké zasedací síni Karolina ve spolupráci s Ústavem dějin UK a Archivem UK i Filosofickým ústavem AV ČR me-

Pohled do Velké zasedací síně Karolina Univerzity Karlovy, kde se ve dnech 10. a 11. června 2019 uskutečnila konference *University Professors in (Central) Europe from the Late Middle Ages to the Early Modern Period (15th–18th Century) / Universitätsprofessoren in (Mittel-)Europa vom Spätmittelalter bis zur Frühen Neuzeit (15.–18. Jahrhundert)*.

zinárodní konferenci *University Professors in (Central) Europe from the Late Middle Ages to the Early Modern Period (15th–18th Century) / Universitätsprofessoren in (Mittel-)Europa vom Spätmittelalter bis zur Frühen Neuzeit (15.–18. Jahrhundert)*. Další mezinárodní akce je plánována na září 2020: *From school inspectors to school inspection. Supervision of schools in Europe from the Middle Ages to Modern times* (spolupřadatelem zde bude Humboldt-Universität zu Berlin, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského a Technická univerzita v Liberci).

Bildung und „Aufklärung(en)“ Ideale und Realitäten – Epochen und Kulturen

19.-21.03.2019, Universität des Saarlandes,
Campus Saarbrücken, Gebäude C 7.4

Eine Veranstaltung der Philosophischen Fakultät der Universität des Saarlandes und der Universität Luxemburg in Verbindung mit

dem Institut für Historische Anthropologie e.V., der Arbeitsgemeinschaft Vormoderne Erziehungsgeschichte (AVE) der Deutschen Gesellschaft für Erziehungswissenschaft, dem Zentrum für Bildungsgeschichte am Historischen Institut der Tschechischen Akademie der Wissenschaften (Historický ústav Akademie věd České republiky), Prag, dem Zentrum für Historische Europaforschung im Saarland (ZHEUS) und dem Kulturamt der Stadt Saarbrücken.

UNIVERSITÄT
DES
SAARLANDES

UNIVERSITÉ DU
LUXEMBOURG

Gefördert durch

Deutsche
Forschungsgemeinschaft

Výzkumné centrum pro církevní a náboženské dějiny

Výzkumné centrum
pro církevní a náboženské dějiny

Výzkumné centrum, které vzniklo při HÚ v roce 2018, představuje otevřenou platformu sdružující badatele zabývající se církevní a náboženskou tematickou především českých zemí bez ohledu na časové vymezení jejich výzkumu. Je zaměřeno na dějiny křesťanství v západokřesťanském náboženském a společenském prostoru.

V průběhu roku 2019 se centrum orientovalo na svůj základní úkol – poskytovat informační servis o výzkumu církevních a náboženských dějin, a to především prostřednictvím sbírání a rozesílání informací o akcích, které jsou k dané tematice připravovány. Ve dnech 13. a 14. února 2019 pak uspořádalo první vědecké zasedání, které se konalo za velkého zájmu historiků církevních a náboženských dějin v prostorách Akademického konferenčního centra v Praze. Zasedání bylo koncipováno jako pracovní setkání širší členské základny Výzkumného centra. Tento workshop s obecně pojatým názvem *Výzkum církevních a náboženských dějin – současný stav a desiderata* měl primárně informativní charakter. Jeho cílem bylo především zmapování a reflexe současného stavu bádání na poli církevních a náboženských dějin napříč dějinnými epochami. Současně se zde otevřela diskuse nad aktuálními i dlouhodobými problémy primárního vědeckého výzkumu, jeho interpretace a prezentace.

Výzkumné centrum v rámci jednoho kalendářního roku organizuje přednášky a workshopy či konference k aktuálním tématům. Pro svou webovou prezentaci připravuje databázi projektů k církevním a náboženským dějinám zpracovávaným v České republice. Na rok 2020 je plánován kulatý stůl k možnostem archivního výzkumu zejména moderních dějin ve vatikánských archivech.

Pracovní setkání *Výzkum církevních a náboženských dějin – současný stav a desiderata*, které se konalo ve dnech 13. a 14. února 2019 v Akademickém konferenčním centru, Husova 4a, Praha 1.

Český historický ústav v Římě

Český historický ústav v Římě (dále ČHÚŘ) je zahraničním pracovištěm HÚ, které bylo formálně založeno koncem roku 1993 ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK a působí od 1. ledna 1994. V koncepčních otázkách a při výběru stipendistů je řízeno Komisí ČHÚŘ, kterou jmenuje Akademická rada AV ČR; prostřednictvím HÚ je zajištěno financování Akademií věd ČR (bez podílu jiných institucí). Výzkum ve vatikánských a jiných římských, případně v dalších italských (zejména milánských) archivech a knihovnách provádějí odborníci HÚ a dalších ústavů AV ČR (Etnologický ústav, Filosofický ústav, Masarykův ústav a Archiv, Ústav státu a práva), vysokých škol a archivů.

V roce 2019 (od června do října, částečně i později) probíhala rozsáhlá rekonstrukce prostor ve III. patře české koleje Nepomucenum, v níž jsou pronajaté místnosti ČHÚŘ (infrastruktura, rozvoje, změna dispozice místností). V důsledku toho bylo nutno vyklidit vše, včetně knihovny, do přízemí a na balkon Nepomucena, činnost ČHÚŘ dočasně přerušit a poté vše nastěhovat zpět. K využití zbývajících času bylo uděleno 13 badatelům několikadenní pobytové stipendium (ubytování v ČHÚŘ je bezplatné, vše ostatní hradí vysílající instituce). Přes tyto výjimečné podmínky plynule pokračoval výzkum církevních, politických, kulturních a hospodářských dějin pozdního středověku, raného novověku, 19. a počátku 20. století, meziválečného období a diplomacie v době druhé světové války; nebyla narušena příprava nejdůležitější edice, tj. kritického vydávání nunciaturních pramenů z přelomu 16. a 17. století.

Neorenesanční budova české Papežské koleje Nepomucenum, v jejímž třetím poschodí sídlí Český historický ústav v Římě.

ČHÚŘ vydává periodické řady a monografie. V roce 2019 začala příprava italské publikace *Bollettino dell'Istituto Storico Ceco di Roma* (svazek 12/2020) a v rámci série *Biblioteca dell'Istituto Storico Ceco di Roma* (svazek 6) byla vydána anglická monografie Jan Kuklík – Jan Němeček *In the Shadow of the Fasces I*, v níž jsou analyticko-syntetickou formou zpracovány výsledky dlouhodobého výzkumu v Diplomatickém archivu italského Ministerstva zahraničních věcí v Římě. Monografie přináší originální výklad o dějinách diplomatických vztahů mezi Československem a Itálií v době mnichovské dohody a rozbití Československé republiky. Dále pokračovalo doplňování *Bio-bibliografické databáze řeholníků v českých zemích v raném novověku* (řešitelka projektu: Kateřina Bobková-Valentová), příprava II. dílu monografie o česko-italských vztazích 1938–1945 (za HÚ Jan Němeček) a práce na základních edicích: *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae* (Lenka Blechová) a zprávy nunciů z pobělohorské doby *Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem* (Tomáš Černušák, Alena Pazderová).

■ Meziinstitucionální vědecko-organizační činnost a spolupráce v České republice

V rámci spolupráce s dalšími institucemi v HÚ působí dvě společná pracoviště s vysokými školami bez časového omezení, a to Centrum raně novověkých studií (s Filozofickou fakultou Jihočeské univerzity) a Centrum právněhistorických studií (s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy). Výzkumné centrum historické geografie, které bylo ustaveno společně s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy v rámci projektu GA ČR, pokračuje ve své činnosti. Jeho cíle jsou nyní zaměřeny především na řešení aktuálních mezinárodních i domácích teoreticko-metodologických přístupů v oboru. Na činnosti tohoto centra se vedle pracovníků HÚ i nadále podílejí specialisté z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a dalších akademických pracovišť.

Pro rozvoj meziinstitucionální spolupráce v rámci ČR i v zahraničí jsou důležité interdisciplinární pracovní týmy působící v HÚ: 1) Výzkumné centrum Dvory a rezidence ve středověku, 2) Výzkumné centrum dějin východní Evropy, 3) Výzkumné centrum pro církevní a náboženské dějiny, 4) Centrum pro dějiny vzdělanosti. Hlavním úkolem těchto výzkumných center je iniciovat a moderovat mezioborovou diskusi v rámci zkoumaných témat. Spolupráce různého druhu probíhá rovněž s řadou ústavů III. vědní oblasti AV ČR (většina ústavů 7.–9. sekce), v rámci NAKI a *Strategie AV21* pak také s I. vědní oblastí AV ČR (Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR).

Na půdě HÚ působila v roce 2019 také tato odborná a profesní sdružení a mezinárodní komise: Český národní komitét balkanistů, Česko-ruská komise historiků a archivářů, Česko-slovenská komise historiků, Komise pro historickou geografii a Komise pro vydávání středověkých historických pramenů diplomatické povahy. HÚ je také zastoupen ve vrcholné profesní organizaci historiků, Českém národním komitétu historiků a také v Učené společnosti České republiky. Pracovníci HÚ jsou členy mnoha zahraničních společností a komisí. Byli a jsou činní ve vrcholných i poradních orgánech AV ČR (Akademický sněm, Sdružení moravských pracovišť, Koordinační komise pro zařazování pracovníků do nejvyššího kvalifikačního stupně, Ediční rada, Rada pro popularizaci vědy). Poskytovali expertní, informační, poradní a oponentní práce pro vysoké školy, různé státní instituce a grantové agentury.

Meziinstitucionální spolupráce s institucemi vědy a výzkumu v České republice je realizována v řadě forem. Mezi ty nejpodstatnější náleží příprava návrhů i řešení grantových projektů různého druhu, dále organizace domácích i mezinárodních konferencí a workshopů, koncipování publikací rozličného charakteru, výstav orientovaných na odbornou i laickou veřejnost, stejně jako dalších aktivit s širším dosahem. Tyto převažující platformy kooperace jsou sumarizovány níže.

■ Grantové projekty

Řešená témata výzkumného záměru HÚ doplňovaly grantové projekty. Celkem byli pracovníci HÚ v roce 2019 řešiteli 16 grantových projektů různých typů, v nichž byl HÚ příjemcem nebo spolupříjemcem, a to: 10 projektů GA ČR, 4 projekty NAKI II (MK ČR), 1 projekt velkých výzkumných infrastruktur (MŠMT ČR) a 1 projekt AV ČR Prémie Lumina quaeruntur. Roku 2019 se pracovníci HÚ opět účastnili vypsaných veřejných soutěží, a to zejména soutěží GA ČR, TA ČR a NAKI II (MK ČR). Podle dosud známých výsledků veřejných soutěží bylo získáno 5 projektů GA ČR a 1 projekt NAKI II (vše v roli hlavního příjemce) a 1 projekt TA ČR (Ěta).

GA ČR

RBMV X. Listiny a listy východočeských archivů z doby Václava IV.

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: PhDr. Lenka Blechová, Ph.D.

Identifikační kód: GA17-16153S

Doba trvání: 2017–2019

Předmětem grantového projektu je pramenný výzkum ve východočeských archivech a zpracování rukopisu dalšího svazku *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV.* (1378 dec. – 1419 aug. 16). Výstupem projektu bude X. svazek *RBMV* obsahující regesta veškerých originálů, středověkých opisů a pozdějších konfirmací listin a listů, dochovaných pro dané období ve Státním oblastním archivu v Zámrsku včetně jeho okresních poboček (Státní okresní archivy). Nadto je prováděn pro potřebu *RBMV* pramenný výzkum listinného materiálu bývalého kláštera řeholníků sv. Augustina v Kladsku, ve středověku integrální součástí Českého království a východočeského regionu. Jeho výsledkem bude soupis dochovaných listin archivu jmenované kanonie a fotodokumentace pro následné ediční zpracování.

Vztahová síť papežských nunciů a španělských vyslanců v prostředí císařského dvora na přelomu 16. a 17. století

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: PhDr. Mgr. Tomáš Černušák, Ph.D.

Spolupříjemce: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická

Spoluřešitel: doc. Mgr. Pavel Marek, Ph.D.

Identifikační kód: GA17-06049S

Doba trvání: 2017–2019

Mezi nejvýznamnější mocenská střediska císařského dvora se již ve druhé polovině 16. století zařadily papežská nunciatura a španělské vyslanectví. Diplomaté, kteří stáli v čele těchto institucí, představovali významný zdroj informací o dění v Římsko-německé říši a v habsburských zemích a důležitý faktor v prosazování partikulárních zájmů Španělska a Papežského státu. Aby jejich působení v cizím prostředí bylo efektivní, museli vyslanci zformovat a účinně využívat specifické vztahové sítě. Vý-

zkum se soustředí na otázky související se vznikem těchto sítí, významem jednotlivých klientů z hlediska věrohodnosti předávaných informací, otázky jejich motivace a odměňování. Zároveň bude analyzován způsob komunikace diplomatů s císařem a dvořany, to vše v době vlády Rudolfa II. a Matyáše. Komparace zjištěných skutečností umožní ověřit, nakolik se vztahové sítě španělských vyslanců a paapežských nunciů prostupovaly, a k jakým transformacím (a zda vůbec) v nich docházelo.

Místa paměti v procesu formování české společnosti v 19. a na počátku 20. století

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.

Identifikační kód: GA17-11309S

Doba trvání: 2017–2019

Projekt je zaměřen na analýzu funkce profilových „míst paměti“ v prostoru a v čase a na jejich význam v procesu formování české moderní společnosti. Projekt klade důraz na komparativní přístup a na interdisciplinární využití širokého spektra hmotných a nehmotných pramenů tak, aby zachytil hlavní i specifické proudy historického vědomí, například názorové odlišnosti mezi městem a venkovem, centrem a periferií či tenzi a diference v českých a česko-německých výkladech společných dějin. K hlavním úkolům výzkumu patří též objasnění otázky, jakým způsobem se jednotlivé složky české společnosti vztahovaly k místům paměti a jak se jejich prostřednictvím identifikovaly a zároveň utvrzovaly v pocitu sounáležitosti (profesní sdružení, spolky, festivity). Projekt prohloubí poznatky v oblasti výzkumu vzniku českých historických stereotypů a proměn českého historického vědomí. Výsledky výzkumu budou prezentovány formou publikací a v rámci konferenčních jednání.

Polští repatrianti a uprchlíci v poválečném Československu

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: doc. PhDr. Jiří Friedl, Ph.D.

Identifikační kód: GA17-01233S

Doba trvání: 2017–2019

Cílem projektu je zpracovat problematiku polských repatriantů a uprchlíků v Československu po druhé světové válce. V případě repatriantů nebudou předmětem výzkumu pouze polští občané, které konec války zastihl na československém území, nýbrž také organizace tranzitních transportů ze západních okupačních zón přes Československo. Touto cestou se přes Československo vracely statisíce polských občanů. Zároveň však existoval pohyb i opačným směrem, kdy rovněž značné množství polských občanů utíkalo z politických, sociálních nebo národnostních důvodů přes Československo na Západ. Výzkum bude ohraničen rokem 1948, kdy jednak skončila repatriace polských občanů přes Československo (odvolání polské repatriční mise z Prahy) a jednak kvůli uzavření západní hranice v podstatě zmizely možnosti útěků do západních zemí. Zkoumané téma bude samozřejmě zasazeno do širších dějinných souvislostí a bude představovat případovou studii o roli Československa v poválečných migracích.

Panovnický majestát mezi barokem a osvícenstvím. Habsburkové jako čeští králové v 17. a 18. století

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: PhDr. Jiří Hrbek, Ph.D.

Identifikační kód: GA17-08169S

Doba trvání: 2017–2019

Projekt se věnuje strukturálním problémům panovnické moci v Čechách v 17. a 18. století, kdy střední Evropa zažívala proměnu barokní společnosti ve společnost osvícenskou. Na tuto změnu reagovali a mnohdy ji přímo iniciovali habsburští panovníci, vystupující vůči zdejšímu obyvatelstvu v roli českých králů. Cílem projektu nejsou biogramy panovníků, ani popis událostí v době jejich vlády, ale posouzení vybraných aspektů habsburské vlády jako významných činitelů při její legitimizaci (panovnický ceremoniál a rituály, politická teorie a její vyjádření v právních dokumentech, vytváření obrazu panovníka v české společnosti a jeho recepce apod.). Pochopitelně řešitelé navrhovaného projektu nemohou pominout (středo)evropský rozměr rodu Habsburků; jejich vláda v dalších zemích stejně jako jejich osobnostní profil budou tvořit nutné pozadí pro posouzení vztahu k českým zemím.

*Proměna a společenská aktivizace rurálního prostředí na Moravě
a v Rakouském Slezsku 1861–1914*

Příjemce: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta

Řešitel: doc. PhDr. Pavel Kladiwa, Ph.D.

Spolupříjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Spoluřešitel: Mgr. Milan Řepa, Ph.D.

Identifikační kód: GA17-02986S

Doba trvání: 2017–2019

Projekt si klade za cíl analyzovat, jakým způsobem v rurálních oblastech Moravy a Rakouského Slezska postupovaly a do jaké míry se ve vymezeném období etablovaly modernizační procesy spjaté s principy občanské společnosti, respektive národní ideologie. Výzkum bude založen na reprezentativním vzorku vesnic a venkovských měst, zvoleném tak, aby pokryl českojazyčné, německojazyčné, polskojazyčné i jazykově smíšené okresy, respektive různá socioekonomická prostředí (úrodnější oblasti, podhorské oblasti). Výzkum bude spočívat mimo jiné v analýze složení a činnosti lokálních „elit“, spolkového a společenského života, obecních voleb, modernizačních impulzů a rovněž v diskurzivní analýze tisku. Klíčové bude sledování komunikačních a organizačních struktur, kterými se občanský (modernizační) a národní diskurz etablovaly v rurálním prostředí, jakož i toho, jak byl tento diskurz v periferním prostředí vnímán a obsahově upravován.

*Zrození osvícenských reforem. Integrace skupiny tolerančních kazatelů
z Uher v procesu formování české společnosti (1781–1870)*

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: PhDr. Sixtus Bolom-Kotari, Ph.D.

Identifikační kód: GA18-00885S

Doba trvání: 2018–2020

Projekt je zaměřen na analýzu socioprofesionální skupiny uherských evangelických kazatelů „implantovaných“ do českého prostředí následkem reforem císaře Josefa II. Klade důraz na komplexní zhodnocení jejich sociálního a ekonomického postavení. Činí tak prostřednictvím komparace tří generačních vrstev s interdisciplinárním využitím širokého spektra pramenů. Tento postup je předpokladem zachycení specifík předmětné skupiny a její interakce s většinovou společností i dobovým státem, včetně procesu kulturního transferu. K hlavním úkolům výzkumu patří objasnění otázky, zda a do jaké míry se ve vztahu jednotlivých složek české společnosti k nábožensky charakterizované minoritní skupině promítala obecná sekularizační schémata „dlouhého“ 19. století, respektive české pokusy o prosazování konceptu „husitského národa“. Závěrem projektu bude kolek-

tivní monografie doplněná o edici pramenů, jež bude přínosem jednak při mapování socioprofesionálních skupin české společnosti na prahu moderní doby, jednak ve výzkumu vztahu náboženství a nacionalismu.

Universitas magistrorum. Profesori pražské utrakvistické univerzity (1458–1622)

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.

Identifikační kód: GA18-00408S

Doba trvání: 2018–2020

Projekt se soustředí na profesory pražské univerzity v pozdním středověku a raném novověku (1458–1622). Jeho hlavním cílem je syntéza, jež v souladu s nejnovějšími metodologickými proudy a v komparaci s podobnými zahraničními projekty zaplní zjevnou mezeru v dosavadním bádání. Na základě pramenných rešerší a analýzy shromážděných bio-bibliografických údajů postihne jak řadu dílčích aspektů (sociální, geografická či národnostní skladba profesorů, jejich vzdělanostní curricula, působení na univerzitě a jeho předpoklady, každodennost profesorů včetně jejich hmotného zázemí, jejich reprezentace, kolektivní identita, literární činnost, kontakty s učenci v Evropě či následné kariéry mimo univerzitu), tak také svým výrazným přesahem do jiných témat podstatně obohatí dosavadní výzkum. Kromě komplexního uchopení tématu, které bude v roce 2019 prezentováno na mezinárodní konferenci, přinese závěrečná syntéza i biogramy jednotlivých profesorů (předběžný odhad 250 osob).

„Komunikace rebelie“. České stavovské povstání a jeho následky v politice městských rad v zemích Koruny české (1617–1623)

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: PhDr. Petr Hrachovec, Ph.D.

Identifikační kód: GA18-01320S

Doba trvání: 2018–2020

Momenty velkých politických krizí (jako českého stavovského povstání z let 1618–1620) vyvolaly u tehdejších politických aktérů zvýšenou potřebu informací. Tento zážitek krize způsobil zintenzivnění komunikace. Města jakožto „komunikační uzly“ sehrála v tomto ohledu specifickou roli. Pro analýzu tohoto fenoménu jsme zvolili čtyři středně velká města ze zemí Koruny české během českého stavovského povstání a doby bezprostředně následující: dvě z Horní Lužice (Zhořelec a Lubáň), jedno z Čech (České Budějovice), jedno z Moravy (Brno). Na základě metody „case studies“ chceme analyzovat raně novověké komunikační procesy a intermedialitu různých úrovní orální i písemné komunikace. Jak reagovala tato města na problémy tehdejší doby (např. na rychle se střídající zeměpány)? Do jaké míry se jim povedlo tuto krizi zvládnout? Nemělo ztroskotání českého stavovského povstání něco společného i s komunikačními procesy?

Česká univerzitní polonistika do roku 1939 (od polonofilství k systematickému bádání o dějinách polského jazyka a literatury)

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: Mgr. Roman Baron, Ph.D.

Spolupříjemce: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta

Spoluřešitel: Mgr. Roman Madecki, Ph.D.

Spolupříjemce: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
Spoluřešitel: Mgr. Renata Rusin Dybalska, Ph.D.
Identifikační kód: GA19-09017S
Doba trvání: 2019–2021

Projekt je zaměřen na výzkum dějin české polonistiky v její univerzitní podobě až do roku 1939. Sleduje vývoj oboru od zrodu českých zájmů o polský jazyk a literaturu v době národního obrození (Dobrovský, Hanka, Šafařík, Čelakovský aj.) až do uzavření českých vysokých škol v období protektorátu Čechy a Morava. Řešitelský kolektiv se bude věnovat raným českým polonistickým zájmům, jejich motivaci a okolnostem jejich vzniku (polonofilství; slovanská vzájemnost; konstituování slavistiky) a také dosud neprovedenému kritickému hodnocení prvních odborných prací. V období od r. 1923, po založení katedry polského jazyka a literatury na Univerzitě Karlově v Praze a lektorátu polštiny na Masarykově univerzitě v Brně, se projekt zaměří na vývoj české univerzitní polonistiky, zejména v oblasti jazykovědy a literární vědy, a to v širším kontextu česko-polských vztahů. Výsledkem projektu bude originální syntéza historie oboru ve formě závěrečné monografie, studií v odborných periodikách a prezentací realizovaných bádání na historických a filologických kongresech a konferencích v ČR i zahraničí.

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI), poskytovatel Ministerstvo kultury ČR

Český historický atlas

<http://peso.fsv.cvut.cz/naki/cha/index.html>

Konsorcium příjemců

Příjemce – koordinátor: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.

Příjemce: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební

Řešitel: doc. ing. Jiří Cajthaml, Ph.D.

Identifikační kód: DG16P02H010

Doba trvání: 2016–2020

Projekt *Český historický atlas* se hlásí k Programu NAKI II (1. Národní identita, 1.1 Výzkum a jeho uplatnění – historické vědní obory a archeologie) a k Prioritám VaVaI (3.2 Národní, regionální a lokální identita a tradice, 3.2.1 Znalosti historie jako předpoklad uchování a pěstování národní, regionální a lokální identity, paměti a tradice v národním kontextu). Vychází z dosavadní spolupráce HÚ a Katedry geomatiky Fakulty stavební ČVUT v oblasti atlasové dějepisné kartografie, realizované v rámci *Akademického atlasu českých dějin* a dalších historicko-kartografických prací. Cílem projektu je navázat na tyto práce, pokračovat v přípravě dosud nezpracovaných, historicky významných a celospolečensky atraktivních témat, zejména k období 20. století, a zpřístupnit tato témata formou specializovaných map s textovým a obrazovým komentářem moderními metodami a přístupy v české i anglické jazykové verzi na zamýšleném elektronickém portálu *Český historický atlas*. Součástí projektu je rovněž zpracování tištěné verze dějepisného atlasu pro období 20. století.

Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši

<https://jezuitetelc.cz/cz>

Konsorcium příjemců

Příjemce – koordinátor: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: Mgr. Kateřina Valentová, Ph.D.
Příjemce: Národní památkový ústav
Řešitel: Mgr. Jana Zášková (roz. Dostálová)
Příjemce: Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i.
Řešitel: Mgr. Bc. Michaela Ramešová
Identifikační kód: DG16P02M043
Doba trvání: 2016–2020

Hlavním cílem projektu je přinést nové poznatky o formování národní identity syntetickým pohledem na dosud nepoznanou stránku historie města Telč, které se v době baroka stalo regionálním centrem prvořadého významu také díky působení jezuitské komunity. Zvláštní postavení telčského řádového domu jakožto střediska vrcholné duchovní formace české řádové provincie, úzký vztah fundátorů ke koleji a sepětí s organismem města poskytuje jedinečnou příležitost sledovat nejen vnitřní charakter, ale i dosud nepoznanou interakci těchto klíčových subjektů. Na základě shromáždění všech pramenů, které o jejich vzájemném působení svědčí, jejich analýzy a interpretace se rozvine rozsáhlý výzkum, který umožní aplikaci nabytých znalostí a vypracování metodiky evidence dokladů hmotné kultury, která poskytne efektivní nástroj unifikované dokumentace a využití dat. Součástí projektu je snaha překlenout asymetrii odborného diskursu a ustáleného schématu chápání kulturního dědictví spojeného s jezuitou. Pomůže také korigovat mýty a polopravdy, které podporují diskontinuitu pohledu na formování naší národní identity.

Věnná města českých královen (Živá součást historického vědomí a její podpora nástroji historické geografie, virtuální reality a kyberprostoru)

<https://www.kralovskavennamesta.cz/>

Konsorcium příjemců

Příjemce – koordinátor: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta

Řešitel: doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

Příjemce: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta informačních technologií

Řešitel: Ing. Jiří Chludil

Identifikační kód: DG18P02OVV015

Doba trvání: 2018–2022

Města patřící v minulosti českým královnám, tzv. královská věnná města (stabilněji Hradec Králové, Chrudim, Vysoké Mýto, Polička, Jaroměř, Dvůr Králové, Trutnov, Nový Bydžov, Mělník), jsou z řady pohledů zvláštní kategorií mezi českými historickými městy. Až na Mělník tvoří specifickou geografickou enklávu na východě Čech. Instituce se začala utvářet počátkem 14. století a prošla složitým vývojem. Věnná města se stala zdrojem příjmů královen a v případě středověkého Hradce a Mělníka na čas sídlem několika z nich. De iure institut věnných měst zanikl až roku 1918. Reflexe jejich historického charisma ožily v 19. stol. během národního obrození a žijí dosud jako jedna z náplní identity těchto měst ve vztahu k ostatním městům ČR. Hlavním cílem předkládaného projektu je v souladu se specifickým cílem NAKI II 1.1 aplikovaný výzkum a experimentální vývoj zaměřený na prezentaci tohoto výhradně českého dějinného fenoménu široké veřejnosti pomocí nástrojů historické geografie a vyspělé počítačové grafiky. Hlavními výstupy projektu budou členitá mobilní aplikace a webportál, jež budou sloužit jako specializovaný historický průvodce věnnými městy a jejich městskou krajinou, a specializované (rekonstrukční) mapy celé regionální enklávy i samotných měst. V případě Hradce Králové bude průvodce poskytovat možnost 3D cesty časem na bázi tzv.

rozšířené virtuální reality, vč. 3D rekonstrukce již zaniklých městských areálů a ukázek dobového života. Pro Dvůr Králové, Jaroměř, Poličku a Vysoké Mýto vzniknou svazky *Historického atlasu měst České republiky* jako další hlavní výstupy projektu. Společně s vedlejšími výstupy bude vytvořen soubor prezentující věnná města laické i odborné veřejnosti. Zároveň podpoří zvláštní roli věnných měst v české národní a regionální identitě.

Historické vodohospodářské objekty, jejich hodnota, funkce a význam pro současnou dobu

Konsorcium příjemců

Příjemce – koordinátor: Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.

Řešitel: Ing. Miriam Dzuráková

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitel: Mgr. Aleš Vyskočil, Ph.D.

Příjemce: Národní památkový ústav

Řešitel: Mgr. Michaela Ryšková

Příjemce: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.

Řešitel: Mgr. Marek Havlíček, Ph.D.

Příjemce: Univerzita Palackého v Olomouci

Řešitel: RNDr. Renata Pavelková, Ph.D.

Identifikační kód: DG18P02OVV019

Doba trvání: 2018–2022

Záměrem projektu je přispět k poznání, systematické dokumentaci a nastavení objektivních hodnotících kritérií pro specifickou skupinu technických památek – historické vodohospodářské stavby. Hlavním cílem projektu je vytvoření metodiky jednoznačné identifikace, třídění, hodnocení z hlediska památkové péče, ochrany a obnovy historických vodohospodářských objektů, a to prostřednictvím kritérií stanovených na základě interdisciplinárního přístupu. Výsledků bude dosaženo dokumentací a analýzou vývoje těchto památek ve vybraných modelových územích s využitím historických topografických map pěti časových období a dalších archivních zdrojů, komparativní analýzou vývoje různých typů vodohospodářských objektů ve vybraných modelových územích s odlišnými přírodními i socioekonomickými podmínkami. Vytvořeny budou databáze, soubory map a metodický postup identifikace, třídění a hodnocení vodohospodářských objektů, který bude významným přínosem pro další výzkumné činnosti zahrnující dokumentaci, hodnocení, ochranu a obnovu specifického fondu kulturního dědictví. Pro posílení historického povědomí veřejnosti a propagaci tohoto typu kulturně-technického dědictví bude na konci projektu uskutečněna výstava (koncipovaná jako putovní) opatřená kritickým katalogem.

Velké výzkumné infrastruktury, poskytovatel Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy

Akronym: LINDAT/CLARIAH-CZ

Identifikační kód: LM2018101

Doba trvání: 2019–2022

Program: Projekty velkých infrastruktur pro VaVaI

Hlavní příjemce: Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy

Partnerské instituce: Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.; Historický ústav AV ČR, v. v. i. (řešitelka za HÚ: PhDr. Václava Horčáková); Knihovna AV ČR, v. v. i.; Moravská zemská knihovna v Brně; Ná-

rodní filmový archiv; Národní galerie v Praze; Národní knihovna České republiky; Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.; Filozofická fakulta Masarykovy univerzity; Fakulta informatiky Masarykovy univerzity; Filozofická fakulta Univerzity Karlovy; Fakulta aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni

LINDAT/CLARIAH-CZ vznikla sloučením výzkumných infrastruktur LINDAT/CLARIN a DARIAH-CZ a je společným, distribuovaným národním uzlem České republiky v evropských výzkumných infrastrukturách CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure) a DARIAH ERIC (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities). Tato výzkumná infrastruktura si klade za cíl zpřístupnit digitalizované zdroje z jedenácti předních národních kulturních, paměťových či vzdělávacích institucí, zahrnující obory jazykovědy, historie, archeologie, historické bibliografie, filosofie, vědy o kultuře, historie umění, filmové kultury, vizuálních umění, muzikologie, historie hudby, etnologie a folklóru.

Motto: Otevřený přístup k jazykovým a dalším datům a službám pro podporu výzkumu v digitálních humanitních a společenských vědách.

Lumina quaeruntur, poskytovatel Akademie věd ČR

Migrace a mobilita v pražské židovské obci na přechodu od středověku k ranému novověku

Příjemce: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Řešitelka: Mgr. Marie Buňatová, Dr. phil.

Projekt: Lumina quaeruntur

Identifikační kód: LQ300151901

Doba trvání: 2019–2023

Projekt se soustředí na zmapování migračních procesů, které židovskou komunitu v Praze zasáhly na přechodu od středověku k ranému novověku. Hlavním cílem je popsat tyto procesy a současně osvětlit jakým způsobem a do jaké míry se podílely na vytváření a proměnách pražské židovské obce v období od nástupu vlády Vladislava Jagellonského do přelomu 16. a 17. století. Výzkum bude zaměřen na migraci vnitřní (tj. z českých zemí), na přistěhovalectví Židů do Prahy ze zahraničí (z německých zemí, Itálie aj.), ale i na odchody pražských Židů do ciziny v souvislosti s několika vlnami vyhnání během 16. století. Sledovány budou širší společensko-politické souvislosti těchto migrací (identifikace příčin, míra stability právního prostředí atp.), stejně jako jejich vliv na pražskou židovskou obec a její politicko-správní, demografický, sociokulturní, náboženský i ekonomický vývoj. Cílem projektu je komplexní uchopení daného tématu, které bude prezentováno na řadě konferencí a výstupy v podobě odborných studií, sborníku z konference a závěrečné kolektivní monografie.

■ Strategie AV21

HÚ se významným způsobem podílí na řešení projektů v rámci *Strategie AV21: Špičkový výzkum ve veřejném zájmu* (<http://av21.avcr.cz>). Pracovníci HÚ participovali na odborných tématech v rámci programů *Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací*, *Formy a funkce komunikace*, *Paměť v digitálním věku*. Výstupy tvoří zejména monografie k aktuálním společensko-historickým tématům, výstavy nebo vývoj nových metod a aplikací pro záchranu historických pramenů a jejich další zpracování a zpřístupnění odborné i laické veřejnosti. Základní souhrn realizovaných projektů uvádíme v následujícím přehledu. Pro další informace lze využít prezentace jednotlivých programů – <http://statav21.cz/>; <http://komunikaceav21.cz/>; <https://www.mua.cas.cz/pamet-v-digitalnim-veku-751>.

Program Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací

- 1) *Král se špatnou pověstí. Utváření obrazu a pověsti českého a římského krále Václava IV.*
garant: PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.
- 2) „O dvoře a na dvoře”. *Historiografie a písemnictví*
garant: PhDr. Dana Dvořáčková (roz. Malá), Ph.D.
- 3) *Relations between Czechs and the Nations and Countries of Southeastern Europe*
garant: doc. PhDr. Ladislav Hladký, CSc.
- 4) *Stát, expert, revoluce*
garant: prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.
- 5) *Český voják na Balkáně. První světová válka a společnost na Balkáně v pamětech českého vojáka 1914–1918*
garant: PhDr. Petr Prokš, CSc.
- 6) *Kominternu jako nástroj zahraniční politiky Sovětského svazu. Strategie vztahů k Československu a střední Evropě*
garant: PhDr. Emil Voráček, DrSc.

Program Paměť v digitálním věku

- 1) *Databáze školského neolatinského divadla – příprava*
garant: Mgr. Kateřina Bobková-Valentová, Ph.D.
- 2) *Akademická encyklopedie českých dějin – zpřístupnění plných textů*
garant: PhDr. Václava Horčáková

3) *Biografický slovník českých zemí, elektronická databáze*

garant: PhDr. Marie Makariusová

4) *Portál Historický atlas měst České republiky*

garant: prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.

5) *Digitalizace Databáze dějin všedního dne*

garant: Mgr. Vojtěch Kessler, Ph.D.

Program Formy a funkce komunikace

1) *University Professors in (Central) Europe from Late Middle Ages to Early Modern Period (15th–18th Century)*

garant: prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.

2) *Die Franziskaner in den Ländern der Böhmischen Krone und Sachsen zwischen der Reform, Reformation und Gegenreformation (15.–17. Jahrhundert)*

garant: PhDr. Petr Hrachovec, Ph.D.

3) *Knižní kultura a její role v komunikačním procesu stoupenců české a evropské reformace v 16. století*

garant: Mgr. Jiří Just, Th.D.

V roce 2019 se HÚ dílčím způsobem zapojil rovněž do programu *Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy*, kde spolupracuje především s Filosofickým ústavem AV ČR, respektive jeho Centrem globálních studií (doc. M. Hrubec; problematika percepce Číny či Ruska v současné Evropě ad.). Dále se podílel na návrhu nového programu *Město jako laboratoř změny. Stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život* orientovaného na poznání historického vnímání kulturní krajiny, staveb, jež se v ní nacházely, a způsobů jejich ochrany v minulosti i přítomnosti (hmotné kulturní dědictví, spolupráce zejména s Ústavem teoretické a aplikované mechaniky AV ČR).

■ Konference, semináře, kolokvia, workshopy

Pracovníci HÚ představili v roce 2019 výsledky výzkumu na domácích i mezinárodních konferencích v ČR i v zahraničí. HÚ uspořádal nebo spolupřádal šestnáct mezinárodních konferencí, konferenčních panelů, kolokvií, workshopů a setkání v součinnosti se zahraničními i domácími institucemi, jejichž cílem byla kromě otevření některých nových badatelských otázek a jejich dalšího rozvoje v rámci mezinárodní vědecké komunity také reflexe významných výročí českých (československých) i světových dějin a jejich zprostředkování širší odborné i laické veřejnosti. Jednalo se zejména o akce (konference, diskusní fóra, přednášky a výstavy), které připomínaly události revolučních let 1918/19 a 1989 (workshop *Kultura převratů. Revoluce 1918/19 a 1989/90 a jejich státoprávní souvislosti* nebo mezinárodní konference *The Frustrated Peace? The Versailles Treaty and its Political, Social and Economic Impact on Europe*), události z let 1938–1939 (mezinárodní konference *Rok 1939 – čekání na válku. Československá státnost v ohrožení a naději*; výstava *Rozbití Československa 1938–1939: nově zpřístupněné dokumenty ruských archivů* – ve spolupráci s Metropolitní univerzitou Praha) nebo například výročí úmrtí českého a římského krále Václava IV. roku 1419 (workshop *Král se špatnou pověstí*, stejnojmenná výstava ke stažení a panelová výstava v Kostnici / Německo *König mit dem schlechten Ruf* – společně s Ústavem pro českou literaturu AV ČR, <https://www.ucl.cas.cz/cs/aktuality/2809-nova-vystava-ke-stazeni-kral-se-spatnou-povesti>). HÚ se významnou měrou podílel rovněž na spolupřádatelství *Kongresu českých polonistických studií* či na pátém ročníku *Balkan Express 2019: Living together – Tolerance, Coexistence, Reconciliation*, největšího pravidelného konferenčního setkání v oboru balkanistiky v ČR.

Přehled organizovaných konferencí/akcí s mezinárodní účastí v roce 2019

Název: *Stopy cest*.

Datum a místo konání: 23. 1. 2019, Praha.

Pořadatel: Výzkumné centrum historické geografie (Historický ústav AV ČR, v. v. i.).

Název: „Über den Hof und am Hofe“. *Geschichtsschreibung und Literatur*.

Datum a místo konání: 29. 1. 2019, Praha.

Pořadatel: Výzkumné centrum Dvory a rezidence ve středověku; Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Katedra germanistiky Filozofické fakulty UPOL; Historický ústav Univerzity v Lucemburku.

Název: *Rok 1939 – čekání na válku. Československá státnost v ohrožení a naději*.

Datum a místo konání: 15. 3. 2019, Praha.

Pořadatel: Senát Parlamentu ČR; Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Ústav pro studium totalitních režimů; Muzeum slovenského národného povstania; Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Název: *Bildung und „Aufklärung(en)“. Ideale und Realitäten – Epochen und Kulturen*.

Datum a místo konání: 19.–20. 3. 2019, Saarbrücken.

Pořadatel: Philosophische Fakultät der Universität des Saarlandes; Université du Luxembourg; Institut für Historische Anthropologie e.V.; Arbeitskreis Vormoderne Erziehungsgeschichte der Deutschen Gesellschaft für Erziehungswissenschaft; Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *Cudzoziemcy i dyplomaci na dworach monarszych polskich i czeskich od XIII do XVIII wieku.*
Datum a místo konání: 23. 5. 2019, Varšava.
Pořadatel: Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN; Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *University Professors in (Central) Europe from the Late Middle Ages to the Early Modern Period (15th–18th Century).*
Datum a místo konání: 10.–11. 6. 2019, Praha.
Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Ústav dějin Univerzity Karlovy a Archiv Univerzity Karlovy; Filozofický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *Kultura převratů. Revoluce 1918/19 a 1989/90 a jejich státoprávní souvislosti.*
Datum a místo konání: 24. 6. 2019, Praha.
Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Filozofický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *Sovětský svaz a Mnichov 1938.*
Datum a místo konání: 16. 9. 2019, Praha.
Pořadatel: Metropolitní univerzita Praha; Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *The Frustrated Peace? The Versailles Treaty and its Political, Social and Economic Impact on Europe.*
Datum a místo konání: 26.–27. 9. 2019, Praha.
Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Název: *Rusko ve 20. století – kontinuita a diskontinuita.*
Datum a místo konání: 3. 10. 2019, Pardubice.
Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Filozofická fakulta Univerzity Pardubice.

Název: *Kominternu a střední Evropa. Nástroj zahraniční politiky Sovětského svazu.*
Datum a místo konání: 3. 10. 2019, Praha.
Pořadatel: Národní archiv; Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *Dějiny regionů v měnícím se světě (krajina, místa, osobnosti).*
Datum a místo konání: 6.–8. 10. 2019, Praha.
Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *Město se baví – od středověku do roku 1848. Praha jako centrum kulturního života.*
Datum a místo konání: 22.–23. 10. 2019, Praha.
Pořadatel: Archiv hlavního města Prahy; Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy; Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně; Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Název: *Balkan Express: Living Together – Tolerance, Coexistence, Reconciliation.*
Datum a místo konání: 8.–9. 11. 2019, Praha.
Pořadatel: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy; Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.; Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: *Vývoj střeoevropské ústavnosti po roce 1918.*
Datum a místo konání: 12. 11. 2019, Praha.
Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Filozofický ústav AV ČR, v. v. i.

Název: Kongres českých polonistických studií – Závěrečná konference.

Datum a místo konání: 20.–22. 11. 2019, Praha.

Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.; Univerzita Karlova; Polsko-česká vědecká společnost; Polský institut.

Call for Papers:
5th International Balkan studies Conference

Balkan Express

Living together – Tolerance, Coexistence, Reconciliation

November 8–9, 2019
Institute of Ethnology of the CAS, Na Florenci 3, Prague, Czech Republic

Organizing committee:
PhDr. Mirjam Moravcová, DrSc.
PhDr. Dana Bittnerová, CSc.
František Šístek, M.A., Ph.D.
Mgr. Markéta Slavková, Ph.D.
Mgr. Ivana Skenderija

The conference is organized by:
Faculty of Humanities, Charles University
Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences
Institute of History of the Czech Academy of Sciences

With the support of the Institute of International Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University

Conference language: English
Online application
www.bit.ly/balkanexpress2019

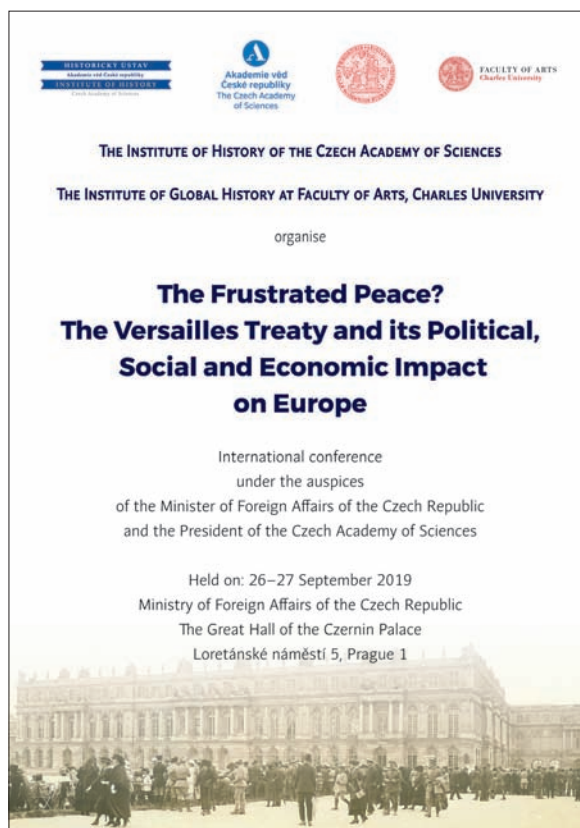
Application deadline: May 31, 2019
Conference fee: 200 CZK (approx. 8 EUR)
conference.balkan@gmail.com
www.facebook.com/konferencebalkan

FAKULTA HUMÁNNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

Institute of Ethnology
Czech Academy of Sciences

ims.tyvocnicz

HISTORICKÝ ÚSTAV
Historical Institute
The Czech Academy of Sciences
100 000 PRAHA 2, CZECH REPUBLIC

HISTORICKÝ ÚSTAV
Historical Institute
The Czech Academy of Sciences

Akademie věd České republiky
The Czech Academy of Sciences

FACULTY OF ARTS
Charles University

THE INSTITUTE OF HISTORY OF THE CZECH ACADEMY OF SCIENCES

THE INSTITUTE OF GLOBAL HISTORY AT FACULTY OF ARTS, CHARLES UNIVERSITY

organise

The Frustrated Peace? The Versailles Treaty and its Political, Social and Economic Impact on Europe

International conference
under the auspices
of the Minister of Foreign Affairs of the Czech Republic
and the President of the Czech Academy of Sciences

Held on: 26–27 September 2019
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic
The Great Hall of the Czernin Palace
Loretánské náměstí 5, Prague 1

POLITIKA ULICE: konflikty, identity a veřejný prostor v 19. století

Datum a místo konání: 17. 9. 2019,
Akademické konferenční centrum,
Husova 4a, Praha 1

Jazyk konference: čeština a slovenština

Pořadatel: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

HISTORICKÝ ÚSTAV
Akademie věd České republiky

Akademie věd České republiky
Strategie AV21
Sociální vědy a společenské vědy

Během 19. století se v mentálním horizontu obyvatel Českých zemí i celé Evropy usazuje myšlenka, že oni sami mají právo svou veřejnou činnost ovlivňovat a spoluvládnout svět, ve kterém žijí. Velké změny ve směně, výrobě či sociální struktuře přinesly i nové formy politického života. Do jeho institucionalizovaných forem bylo do 1. světové války integrováno stále větší množství (především mužského) obyvatelstva. Rozšiřování volebního práva či činnost v politických spolecích a stranách byla však pouze jedna část počátků moderního politického života. Jiná, neinstitutionalizovaná, která se také stane objektem zájmu našeho workshopu, se odehrává ve veřejném prostoru, resp. přímo na ulici. Typickým příkladem pro 19. století jsou revoluce. Ulice však hrála podstatnou roli i v klidnějších časech. Politikou ulice není pouze šarvátka mezi českými a německými univerzitními studenty či dělnická manifestace, ale může se jí stát i národní slavnost, tělocvičná přehlídka či katolické procesí. 19. století je také obdobím konjunktury politicky motivovaného násilí, jež vyvěrá z dezintegrace mas a následného formování nových kolektivních identit, především národních a třídních.

Cílem odborného setkání bude prohloubení znalostí a komparace výsledků bádání o politice ulice a jejím zrodu v 19. století jako běžné praxi politického provozu. Organizátoři vítají teoretické i empirické příspěvky k těmto tematickým okruhům:

- space turn v přístupu k výzkumu sociálních dějin 19. století
- urbánní festivity jako manifestace nových kolektivních identit
- vztah kolektivního cvičení (např. sokolové a turneři) a politiky
- město a demonstrace
- dav a dynamika akcentování společného zájmu
- politicky motivované pouliční násilí
- zrod masové politiky v 90. letech 19. století a její projevy (dělnické manifestace, antisemitské bouře apod.)
- podoby sociálních konfliktů v podnicích a strategie zaměstnanců a zaměstnavatelů při obhajobě svých zájmů ve veřejném prostoru

Návrhy na příspěvky (150 slov) posílejte, prosím, do 2. 6. 2019 na e-mailovou adresu raska@hiu.cas.cz

Za organizátory
Jakub Raška a Milan Hlavačka

■ Rozhovor

Historická geografie mezi tradicí a modernitou

Rozhovor dr. Roberta Šimůnka s prof. PhDr. Evou Semotanovou, DrSc., vedoucí Výzkumného centra historické geografie

Na sklonku roku 2018 se Tvoje jméno objevilo na trojici knih – jedné Tvé vlastní a dvou kolektivních; minimálně název prvé z nich naznačuje, že se jedná o publikaci bilanční. Mohla bys nám je, prosím, trochu představit?

Historická geografie je oborem, který se již více než sto let přelévá mezi dvěma i více disciplínami, především historiografií, geografii a kartografií. Tento stav odrážejí také publikace, které jsem připravila v posledních dvou letech: *Historická geografie, tradice a modernita* (s Pavlem Chromým a Zdeňkem Kučerou, Praha 2018), *Vyprávěné krajiny* (Praha 2018) a *Český historický atlas. Kapitoly z dějin 20. století* (s Jiřím Cajthamlem a kolektivem autorů, Praha 2019).

Každá publikace se věnuje jiným, přesto v mnoha oblastech společným tématům. *Historická geografie, tradice a modernita* shrnuje současné diskursy oboru a nabízí nové teoretické postuláty autorů i jejich pohledy na historické krajiny jako hlavní téma výzkumu. *Vyprávěné krajiny* měly být původně potěchou myslí, bonbónkem a knížkou tak trochu „navíc.“ Nakonec otevírají motiv krajin, zachycených v mnoha různých vyprávěcích pramenech jako téma, které lze analyticky i interpretačně v historické geografii uchopit a rozvíjet. *Český historický atlas* je pak pokračováním dějepisné atlasové kartografie, která se v HÚ dlouhodobě pěstuje, v posledním desetiletí intenzivně ve spolupráci s kartografy z Katedry geomatiky Fakulty stavební ČVUT i s historickými geografy z Přírodovědecké fakulty UK. Kartografické vyjádření historických jevů a procesů je poměrně obtížné, zejména vzhledem k mnohdy neúplným souborům získaných historických dat, která je však třeba relevantně umístit do prostoru, tzn. na mapu. Všechny práce přitom propojuje téma prostoru, společnosti a času.

Rok 1989 jakožto zásadní mezník politického a společenského vývoje u nás bývá často považován i za mezník z hlediska vývoje bádání, někdy snad až jednostranně, neboť je zjevné, že v řadě ohledů bylo bádání kontinuální, což přirozeně nevyklučuje proměny zorných úhlů či badatelských priorit.

Srovnáme-li stav české (československé) historické geografie cca za léta 1953 (založení Kabinetu pro historickou geografii, který pak splynul s Historickým ústavem ČSAV) až 1989 s obdobím následujícím (1990–2020), je zde v polistopadové době patrný výrazný posun oboru v celostátním měřítku i v mezinárodním vědeckém prostoru. Došlo k zásadní proměně konceptu oboru směrem k samostatné interdisciplinární vědě s vlastním předmětem zkoumání a metodologií na rozdíl od starších pojetí (historická geografie jako pomocná věda historická nebo dílčí geografická věda), k rozšíření

historickogeografických studií napříč společenskovědními i přírodovědnými disciplínami a k převa-
ze týmové spolupráce. Bylo a je možné využívat dříve téměř nedostupné zdroje v zahraničních pa-
měťových institucích a pracovat mnoha novými metodami (dálkový průzkum Země, laserové ske-
nování krajiny, nedestruktivní archeologie nejen pravěku, ale též středověku a raného novověku,
elektronická kartografie aj.). Teoretické, metodologické i faktografické vyrovnání oboru zejména
s historickou geografii v USA a Kanadě bylo zřetelné např. na XIV. mezinárodní konferenci historic-
kých geografů v Kyótu roku 2009.

Současné trendy v historické geografii odráží pilotní časopis *Historická geografie*, který vychází
od roku 1968; zajímavé je nahlédnutí do čísla 1 a zatím do posledního, 45. ročníku z roku 2019. Také
např. řada projektů s velmi inspirativními internetovými portály, řešených v rámci grantového pro-
gramu Ministerstva kultury NAKI I a NAKI II, se dotýká historické krajiny a využívá kromě jiných
zdrojů prameny i metody historické geografie. Odborníci různých profesí, kteří se historickou geo-
grafií i jen částečně zabývají, se scházejí na každoročních konferencích, věnovaných historickým
krajinám a další historickogeografické tematice (poprvé roku 2005 v HÚ) nebo na mezinárodních
konferencích doma i v zahraničí.

**V roce 1965 vyšel *Atlas československých dějin*, zvaný někdy „Puršův“ (dle osoby hlavního edito-
ra), dodnes klasické dílo ve svém oboru, namnoze i ve smyslu „historického pramene“ – platilo
tehdy a platí i dnes, že historická (rekonstrukční) mapa je nejen pomocným nástrojem při pre-
zentaci historického bádání, ale významnou měrou může ovlivnit (jakýmkoli způsobem) vyznění
textu, jehož je součástí. Jak to vypadá s tvorbou historických map a atlasů dnes?**

Tematická mnohotvárnost historické geografie dovoluje volit ze souboru vhodných metod ty, které
odpovídají zaměření konkrétního výzkumu. Podobně je třeba vybírat i zdroje (prameny), jejichž bar-
vitost je pro historickou geografii typická. Mapy patří k významným, nepominutelným zdrojům
oboru, jsou však zároveň pracovním nástrojem a kartografická metoda jednou z hlavních metod
interpretace výsledků historickogeografického výzkumu. Umožňuje vyjádřit prostorové aspekty stu-
dované problematiky v relativní komplexnosti, v určitém stupni generalizace. Získaná fakta znázor-
ňuje analyticky i synteticky. Vyžaduje přesnost a prostorovou vyváženost zpracovávaných údajů. Vý-
stupem jsou tematické, historické mapy (pozor na záměnu se starými mapami), mapové soubory,
atlasy nebo kartografické modely, označované soudobou terminologií pro hodnocení výzkumu
a vývoje v České republice jako Nmap, specializované mapy s odborným obsahem. Autor do nich
transformuje nejen zjištěné údaje o historické krajině, ale i své hypotézy, teoretické pohledy a přijaté
závěry.

Příkladem využívání historických map, vnímaných odborníky také jako rekonstrukční s ohle-
dem na jejich koncepci – rekonstrukci historických krajin – je *Historický atlas měst České republiky*.
Atlas vychází v HÚ s podporou různých grantů nepřetržitě od roku 1995, tedy 25 let (v současné době
je vydáno 30 svazků, 31. svazek je v tisku a 32. v přípravě, viz *Mapový portál Historického atlasu měst
ČR* <http://www.hiu.cas.cz/cs/mapova-sbirka/historicky-atlas-mest-cr.ep/>). Takovou kontinuitu histo-
rickogeografického projektu desítek odborníků pod vedením Roberta Šimůnka, Evy Semotanové
a Josefa Žemličky považují skutečně za mimořádnou. Nejedná se jen o zapojení do evropského pro-
jektu historických atlasů měst (v zahraničí od sedmdesátých let 20. století), ale také o ucelené studium
proměn městských historických krajin, které jsou v atlasech představeny mimo jiné právě prostřed-
nictvím rekonstrukčních map ([http://www.hiu.cas.cz/cs/mapova-sbirka/historicky-atlas-mest-cr/
rekonstrukcni-mapy.ep/](http://www.hiu.cas.cz/cs/mapova-sbirka/historicky-atlas-mest-cr/rekonstrukcni-mapy.ep/), <http://towns.hiu.cas.cz/>).

**Na jedné straně neztratilo nikdy na své aktuálnosti okřídlené „ad fontes“, na straně druhé v řadě
směrů historického bádání často s politováním konstatujeme určitou jednostrannost zájmu,
kdy některým tématům je věnována výrazně větší pozornost než jiným, ač neméně významným.**

Konkrétně ve vztahu k historické geografii: jak je na tom mikroregionální výzkum (často a z nepochopení degradovaný na „vlastivědu“ či dokonce „starožitnické paběrkování“), neztrácí na významu pod pohledem „velkých témat a koncepcí“?

Každý obor má širokou škálu a rozsah témat od koncepčních přes dlouhodobé tematické projekty až k dílčím případovým studiím, které po určité době poskytnou dostatek výsledků pro syntetizující pohledy na danou problematiku. Patří k nim nepochybně česká barokní krajina, kterou jsem se zabývala v souvislosti s krajinou na panství Františka Antonína Šporka v Lysé nad Labem a v Kuku a její reflexí v Kladsku či Kladsko jako specifický středoevropský region s mnoha proměnami regionálních identit. Spolupráce s polskými odborníky z Wrocławské univerzity na projektu *Sieciorowa współpraca w Euroregionie Glacensis* (Network Cooperation in the Euroregion Glacensis, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis) v letech 2013–2015 umožnila navázat nové kontakty a přinesla zajímavé výsledky, ať už v poznání historické kladské krajiny a jejího českého příhraničí, ale také demografického vývoje po roce 1945 (Eva Semotanová, Tomáš Burda, Ryszard Gładkiewicz, Pavel Chromý, Zdeněk Kučera, Jaroslaw Malicki, Jiří Martínek a Petr Osoba, *Kladsko. Historiografický lexikon*. Praha 2015, *Historyczne i współczesne problemy Ziemi Kłodzkiej. Studia i materiały*, Wrocław 2015 ad.). Němečtí odborníci, kteří se problematikou Kladska rovněž zabývají, směřují svůj zájem spíše na edice vybraných historických pramenů (kroniky, veduty apod.). Pohybují se v oblasti regionální vlastivědy a řeší rovněž otázky spjaté s přesídlením německých obyvatel po roce 1945.

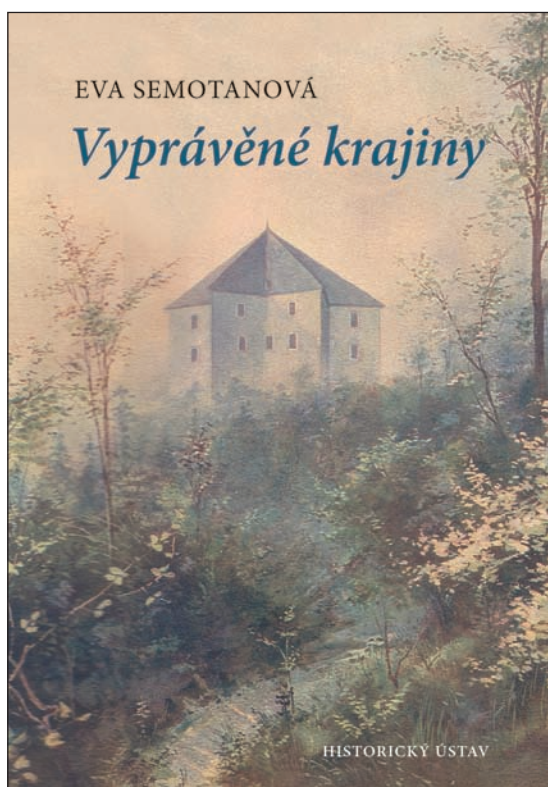
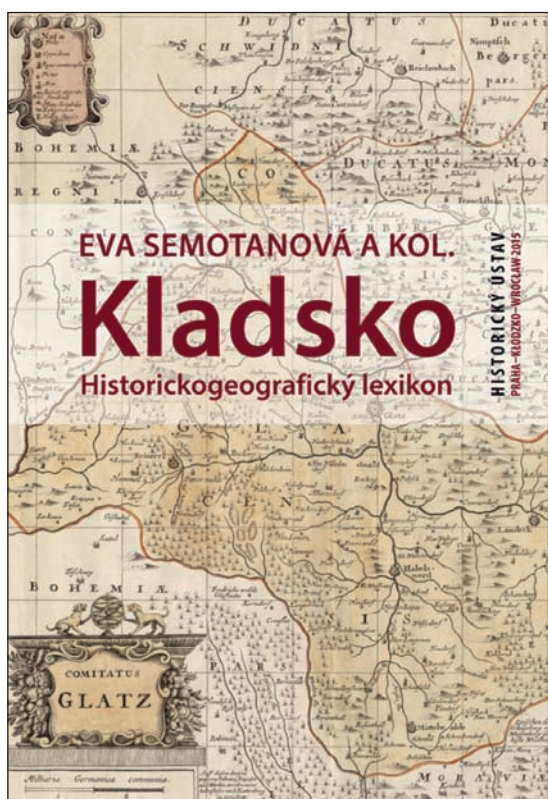
Příkladem mikroregionálního výzkumu může být také publikace k vybraným českým historickým krajinám a internetový portál *Historické krajiny*, součást jednoho z projektů NAKI I HÚ a Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického ve Zdibech (Eva Chodějovská, Eva Semotanová a Robert Šimůnek, *Historické krajiny Čech. Třeboňsko – Broumovsko – Praha*. Praha 2015; <http://naki.vugtk.cz/publication/>; <http://landscapes.hiu.cas.cz/>). Tato tematika má v HÚ potenciál dalšího výzkumného rozvoje, především v rámci studia velkoměstských aglomerací a regionů historické paměti.

Náš rozhovor sotva můžeme zakončit originálně – neboť dotazy k tomu, co uděláno bylo, zpravidla nevyhnutelně nutně ústí v to, co uděláno bude, resp. jaké jsou aktuální představy o tom, kam bychom chtěli napřít svůj zájem a své úsilí v (blízké) budoucnosti. Možná spíše než na „obecné výhledy“ do budoucna bych se zeptal na Tvé osobní plány.

Rozmanitost výzkumných témat historické geografie nabízí širokou škálu programů a projektů, a to nejen celostátně, ale také pro výzkumný tým v HÚ (aktuálně kolegyně a kolegové Jitka Močičková, Eva Semotanová, Robert Šimůnek, Michal Vokurka, Aleš Vyskočil, Josef Žemlička). Tým, složený z doktorandů i vědeckých pracovníků je rozkročen napříč věkovou strukturou, z výzkumného pohledu historickými etapami od středověku téměř po současnost, od urbanizačních procesů přes regiony, mikroregiony a proměny jejich krajinných prvků až k analýzám významných souborů historických zdrojů a jejich interpretacím. K hlavním projektům patří *Historický atlas měst České republiky* (viz výše), ale i další témata základního výzkumu v ústavu a problematika, podporovaná granty různého typu (GA ČR, NAKI).

Z mých osobních výzkumných priorit lze v současné době uvést historickou krajinu velkoměsta ve vztahu k jeho zázemí a předměstím. Nepřestávají mě oslovovat vyprávěné krajiny, především jako součást dobových průvodců z 18. a 19. století. Míru reálného obrazu i poeticky zachycených krajin spolu s prvky všedního dne doplňují analýzy dalších typů historických zdrojů, jimiž jsou např. mapy, plány, veduty, úřední písemné prameny, průzkum v terénu apod. Dosud opomíjená je analýza výtvarné výzdoby raně novověkých starých map, nikoli ve smyslu uměleckohistorickém, ale ve smyslu historické geografie zobrazených zemí. Doplňuje totiž kartografický obsah, vyjádřený mapovými

znaky (značkami); i zde nacházím pro sebe výzkumnou inspiraci. Ač historický geograf, stále zůstávám s ohledem na odbornou kvalifikaci historikem – archivnictví historikem, a proto je pro mě prioritní kromě prací koncepční povahy využívání nestandardních historických pramenů, jejich analýza a interpretace prostřednictvím textu i rekonstrukčních map.

II. Mezinárodní spolupráce

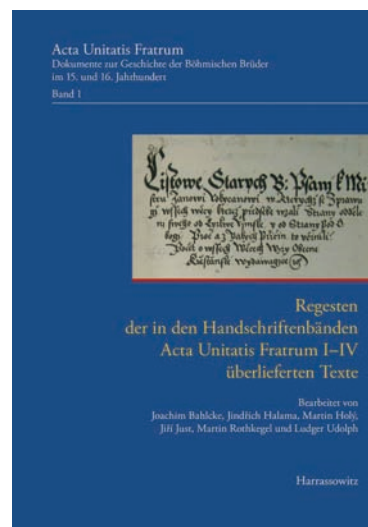
HÚ je zapojen do řady mezinárodních aktivit. Ty se odehrávají na úrovni jednorázových konferencí či při přípravě publikací, jako dlouhodobé spolupráce se zahraničními pracovišti v rámci bilaterálních smluv nebo dalších grantových i mimograntových projektů a také jako aktivity organizované a koordinované ze zahraničního pracoviště HÚ – *Českého historického ústavu v Římě* zapojeného do sítě světových historických ústavů působících v Římě a Vatikánu a jejich dlouhodobých edičních i dalších badatelských projektů zahrnujících celou historickou epochu od počátků až do současnosti. Pracovníci HÚ dále aktivně prezentovali výsledky výzkumu na světových kongresech a dalších významných mezinárodních konferencích v České republice i v zahraničí. HÚ uspořádal nebo spolupřipřádal šestnáct mezinárodních konferencí, konferenčních panelů, workshopů a setkání v součinnosti se zahraničními i domácími institucemi a podílel se na několika dalších rozpracovaných mezinárodních projektech. Nové mezinárodní projekty jsou v současnosti připravovány v rámci *Programu pro podporu mezinárodní spolupráce začínajících výzkumných pracovníků AV ČR* (Institut für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, Universität Wien; Institut für Neuzeit- und Zeitgeschichtsforschung, ÖAW, Wien) a v souvislosti s chystanými mezinárodními grantovými soutěžemi. Dlouhodobě se rozvíjí spolupráce na základě bilaterálních či multilaterálních smluv například s Universität Stuttgart, Universität Trier, Technische Universität Dresden, Collegium Carolinum (München), s Russian State University for Humanities in Moscow, Institute of Slavic Studies of the Russian Academy of Sciences, Instytutem Historii Polskiej Akademii Nauk ve Varšavě a Historickým ústavem SAV v Bratislavě. Ve spolupráci s Instytutem Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza v Poznani je společně připravováno hlavní téma *XXIII. světového kongresu historických věd CISH* (Comité international des sciences historiques) v Poznani (2020). HÚ se tak jako první česká výzkumná instituce v historii světových kongresů bude podílet na této vrcholné formě jednání (Major Theme). Ústav dále intenzivně připravuje pořádání kulatého stolu a spolupřipřádání Joint Session na tomto kongresu.

■ Příprava XXIII. mezinárodního kongresu historických věd v Poznani roku 2020

Na srpen 2020 byl připravován *XXIII. světový kongres historických věd v Poznani*. Kongres se koná jednou za pět let a je vrcholnou příležitostí k interkontinentální prezentaci výsledků jednotlivých národních historiografií a zároveň k navázání mnohostranných vědeckých vztahů. Na přípravě kongresu se významně podílí Český národní komitét historiků, jehož členy z HÚ jsou Roman Baron, Jan Němeček a Jaroslav Pánek. Výsledkem jednání a konkrétních návrhů je nadprůměrná účast českých historiků v organizaci jednotlivých tematických zasedání kongresu. Vědečtí pracovníci HÚ jsou organizátory kulatého stolu *The Woman and Global Migration* (Zlatica Zudová-Lešková) a podílejí se na přípravě hlavního tématu (Major Theme MT03) *Towards a Balanced Historical Knowledge: State and Nation in a Comparative Perspective – Paradigms of Investigation, Narratives, Explications* (Tomasz Schramm, University of Poznan; Jaroslav Pánek, Institute of History of the Czech Academy of Sciences; Attila Pók, Institute of History at the Research Centre for Humanities of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest).

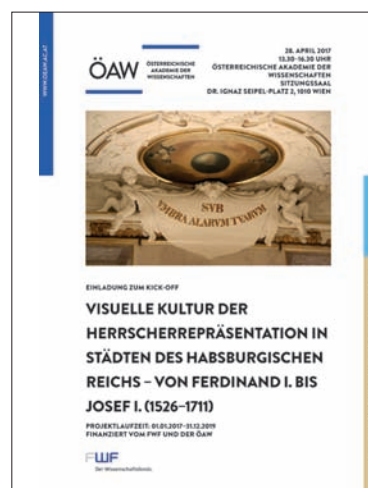
■ Mezinárodní ediční projekt *Acta Unitatis Fratrum – Akta jednoty bratrské*

V roce 2014 byla navázána mezinárodní spolupráce na projektu *Acta Unitatis Fratrum – Akta jednoty bratrské*, na němž se vedle HÚ podílejí Univerzita ve Stuttgartu, Technická univerzita v Drážďanech a Vysoká škola teologická v Elstalu. Jde o interdisciplinárně pojatý projekt, jehož cílem je zpřístupnění pramenného korpusu evropského významu odborné veřejnosti z historických, teologických, filologických a kulturně-historických disciplín. V loňském roce (2018) byl vydán první svazek regestové edice v německém nakladatelství Harrasowitz. Vydání dalších tří svazků je plánováno na několik příštích let.

■ Mezinárodní projekt *Visuelle Kultur der Herrscherrepräsentation in Städten des habsburgischen Reichs – von Ferdinand I. bis Josef I. (1526–1711)*

Projekt *Vizuální kultura panovnické reprezentace ve městech habsburské říše od Ferdinanda I. do Josefa I. (1526–1711)*, který probíhal v letech 2017–2019, byl zaměřen na charakteristiku a srovnání forem panovnické reprezentace v městském prostoru v průběhu 16. a 17. století. Důraz kladl na veřejné objekty (sakrační i profánní) a performativní akty, které probíhaly v jejich blízkosti. Metodologickým předpokladem byla hypotéza, že habsburský panovník používal při vizuální komunikaci s městským prostředím podobných prostředků ve všech zemích habsburské monarchie. Projekt byl financován prostřednictvím FWF (Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung). Na projektu se vedle HÚ podíleli také pracovníci z Ústavu dějin umění AV ČR, Ústavu českých dějin FF UK a další odborníci z Rakouska a Maďarska. Plánovaným výstupem projektu je kolektivní monografie, jejíž vydání se předpokládá r. 2021.

■ *Corpus der Quellen zur Geschichte der Juden im spätmittelalterlichen Reich*

Mezinárodní projekt vedený prof. Alfredem Haverkampem (Arye Maimon-Institut für Geschichte der Juden, Universität Trier) je zaměřen mj. na zpracování všech dochovaných pramenů k dějinám židovského osídlení v prostoru středověké Říše a jejich zveřejnění na internetovém portálu. Na projektu se podílejí vědecké instituce z Německa, Rakouska, Švýcarska, České Republiky a Izraele. Mezinárodní

dohoda o spolupráci byla uzavřena mezi Arye Maimon Institut a HÚ r. 2009. Od té doby se pracovníci Oddělení dějin středověku (Eva Doležalová, Lenka Blechová) ve spolupráci s některými dalšími externími specialisty podílejí na přípravě vydávání české řady *Pramenů k dějinám Židů v Čechách a na Moravě ve středověku*, stejně tak jako na tvorbě portálu <http://www.medieval-ashkenaz.org/>.

■ Mezinárodní spolupráce při přípravě a vydání Biografického slovníku českých zemí

HÚ vydal ve spolupráci s nakladatelstvími Libri a Academia v letech 2004–2019 již 22 sešitů mnohasvazkového národního univerzálního *Biografického slovníku českých zemí* (dále *BSČZ*). Jeho přípravu doprovází dlouholetá mezinárodní spolupráce se zahraničními pracovišti, která připravují podobná encyklopedická díla. Ta nejuzší je orientována především na země sousedící s Českou republikou, odkud do našeho prostoru přicházel největší počet osobností, které se podílely na kulturním, společenském a hospodářském rozvoji českých zemí. Podobně je tomu i naopak, nejpočetnější česká emigrace směřovala k bezprostředním sousedům. Od devadesátých let minulého století navázala redakce *BSČZ* kontakty s Národním biografickým ústavem, resp. redakcí *Biografického lexikónu Slovenska* v Martině, který byl do počátku nového tisíciletí součástí Matice slovenské, poté byl začleněn do Slovenské národní knihovny. Koncept a projekt *BSČZ* se inspiroval zkušenostmi slovenského pracoviště proto, že vzhledem k dlouholetému soužití obou národů ve společném státě ve 20. století řada osobností náleží do obou národních lexikonů. V současnosti je vzájemná spolupráce založena především na výměně autorských textů. Paralelně probíhá právě tak významná spolupráce s Institutem für Neuzeit- und Zeitgeschichtsforschung ÖAW, konkrétně s jeho redakcí *Österreichisches biographisches Lexikon* (dále *ÖBL*) ve Vídni. Kontakty nepřerušeně trvají od založení *BSČZ*. Bohatá rakouská lexikografie a především *ÖBL* se staly východiskem pro koncepci a strukturu hesel českého národního slovníku. Podobně jako v případě Slovenska, máme díky mnohaletému soužití v habsburské monarchii řadu společných osobností a rozvinutá spolupráce probíhá vzájemnou výměnou pramenů a autorských hesel; emeritní pracovník *ÖBL* je také členem redakční rady *BSČZ*. Digitalizace *ÖBL* a dalších jazykově německých lexikonů se stala impulzem pro podobný postup u nás. K dalším německojazyčným pracovištím, s nimiž udržujeme kontakty, náleží Collegium Carolinum jako vydavatel *Biographisches Lexikon zur Geschichte der Böhmischen Länder* a redakce *Neue Deutsche Biographie* v Mnichově. Tato pracoviště využíváme především jako zdroj informací pro předválečnou německou menšinu v České republice a československý poválečný exil.

■ Historický atlas měst České republiky

Projekt *Historický atlas měst České republiky* je realizovaný v HÚ už od roku 1994 a od samého počátku je součástí evropského projektu historických atlasů ke srovnávacím dějinám měst, připravovaných pod záštitou International Commission for Urban History. Projektu se účastní evropské země Velká Británie, Německo, Rakousko, Irsko, Francie, Itálie, Nizozemí, Česká republika, Polsko, Rumunsko, Švýcarsko, Švédsko, Norsko a Finsko. Spolupráce probíhá i v rámci evropských historických atlasů měst Commission internationale pour l'histoire des villes (Josef Žemlička, Robert Šimůnek). V současné době (tj. do r. 2019) bylo publikováno již třicet svazků *Historického atlasu měst České republiky*.

■ Spolupráce s Diözesanarchiv St. Pölten a Moravským zemským archivem v Brně k dějinám církevních řádů

Od roku 2014 HÚ úspěšně spolupracuje s rakouským diecézním archivem v Sankt Pölten a Moravským zemským archivem v Brně na organizaci a realizaci cyklu již etablovaných mezinárodních konferencí *Monastica Historia*, jejichž účelem je poskytnout diskusní a prezentační fórum pro vědce zejména z prostoru střední Evropy, kteří se systematicky zabývají různými aspekty dějin církevních řádů. Jednání konferencí, zaměřených na předem určené téma, probíhají zpravidla v němčině či v angličtině, z každé z nich jsou publikovány závěrečné publikace.

■ Česko-ruská komise historiků a archivářů

Při HÚ funguje Česko-ruská komise historiků a archivářů, jež byla založena v roce 1995. Jejím předsedou je od r. 2004 Jan Němeček a místopředsedou Emil Voráček. Komise se schází pravidelně jednou za dva roky střídavě v Praze a v Moskvě. Cílem činnosti komise je koordinace a podpora výzkumu česko(slovensko)-ruských (sovětských) vztahů a jejich vývoje v moderních dějinách. Komise vedle pravidelných zasedání pořádá mezinárodní tematické konference a publikuje výsledky práce komise.

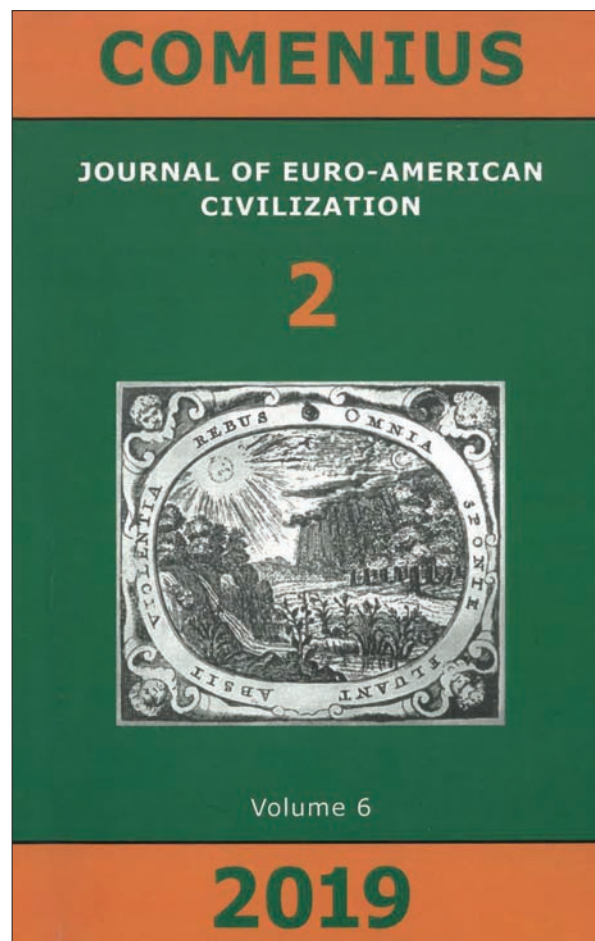
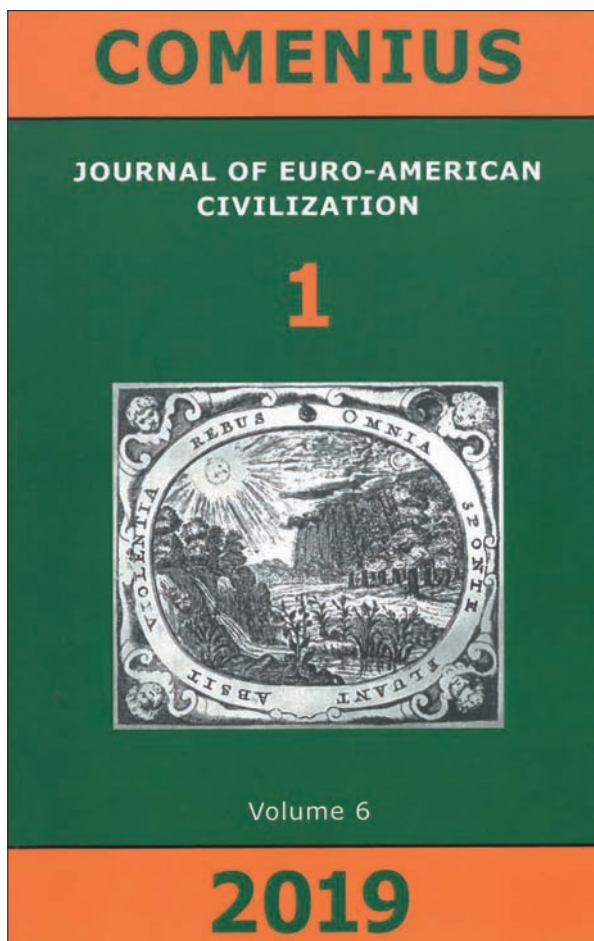
■ Spolupráce s Japonskem

Dlouhodobě se rozvíjí spolupráce s několika japonskými akademickými pracovišti (zejména s univerzitami – Kobe College a Daito Bunka University) v oblasti bohemistických studií. Akcent spolupráce je položen jednak na přednáškovou činnost českých expertů v Japonsku (z HÚ se jedná o Milana Hlavačku) a na další postgraduální vzdělávání japonských expertů a podporu jejich výzkumu zaměřeného k českým a československým dějinám. V rámci této spolupráce v HÚ v uplynulých letech hostovali Yuko Kiryu (2018/2019) a Kazutaka Nakane (2018/2019).

■ Vydávání časopisu Comenius: Journal of Euro-American Civilization

HÚ se redakčně a autorsky podílí na vydávání časopisu *Comenius: Journal of Euro-American Civilization*, který je od roku 2014 interdisciplinárním periodikem mezinárodní učené společnosti Comenius Academic Club v New Yorku (CAC). V šestičlenné euro-americké redakci je HÚ zastoupen Jaroslavem Pánkem, který se zároveň podílí na koncepční přípravě výročních konferencí. V časopise

Comenius publikovala v uplynulých letech řada vědeckých pracovníků HÚ, v ročníku 5 (2018) vyšly 3 studie, v ročníku 6 (2019) jedna další. Hojně jsou zde publikovány také recenze na knihy pracovníků HÚ. Akcent je kladen zejména na moderní dějiny, explicitně na proměnu interpretace vývoje československých dějin 20. století v současné době. Autory publikovaných studií jsou tak z HÚ zejména Jindřich Dejmek a Jan Němeček.

III. Publikace

Nakladatelství Historický ústav vydalo v roce 2019 samostatně či ve spolupráci s jinými českými i zahraničními vydavateli čtrnáct knižních titulů. Další takřka dvě desítky publikací vydali pracovníci HÚ v zahraničních i domácích vydavatelstvích. Podrobnější přehled vydaných publikací lze nalézt na webové prezentaci nakladatelství Historický ústav: <http://www.hiu.cas.cz/cs/nakladatelstvi/novinky.ep/>, <https://www.facebook.com/Historick%C3%BD-%C3%BAstav-Akademie-v%C4%9Bd-%C4%8CR-a-nakladatelstv%C3%AD-377674708928582>.

Pracovníci HÚ odborně garantovali, redakčně i technicky zajišťovali vydávání významných oborových periodik: *Český časopis historický*, *Slovanský přehled*, *Mediaevalia Historica Bohemica*, *Folia Historica Bohemica*, *Moderní dějiny*, *Historická geografie* a *Bolletino dell'Istituto Storico Ceco di Roma*. První tři zmiňované tituly jsou v současné době indexovány databází *Scopus*.

Vedle ústavních a dalších domácích vědeckých periodik publikovali pracovníci HÚ časopisecké studie také v zahraničních vědeckých periodikách: *Historický časopis*, *The Journal of Culture*, *Mitteilungen der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen*, *Historisches Jahrbuch*, *Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung*, *Comenius: Journal of Euro-American Civilization*.

Podle Akademického systému evidence publikací (ASEP), provozovaného Knihovnou AV ČR, publikovali v roce 2019 pracovníci HÚ 160 výstupů (monografií, studií, kapitol v kolektivních dílech, encyklopedických hesel i recenzí), řada dalších se dále nachází v tisku. Publikované výsledky uvádíme v následující výběrové bibliografii.

■ Cizojazyčné publikace pracovníků HÚ a odborné práce vydané v zahraničí

Monografie a edice

■ BARON, R.

Misja zycia. Praski polonista Marian Szykowski (1883–1952) a idea polsko-czeskiego zblizenia na polu kultury. Warszawa – Praga: IH PAN – HÚ AV ČR, 2019. 388 s. ISBN 978-83-65880-72-7 (IHPAN), ISBN 978-80-7286-343-3 (HÚ AV ČR).

Kniha je prvním uceleným pokusem o monografické zpracování života a díla Mariana Szykowského (1883–1952), polského literárního vědce ze Lvova a Krakova a významné osobnosti polonistiky na Karlově univerzitě v Praze. Kniha je rovněž příspěvkem k historické (i literárně-vědecké) reflexi více než tisícileté historie česko-polských kulturních kontaktů ve středoevropském kontextu.

■ BLECHOVÁ-ČELEBIĆ, L.

Kotorski misal sv. Jakova od Lode. Tivat: Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore, 2019. 380 s. ISBN 978-9940-9703-7-6.

Publikace nabízí fotografickou edici významného rukopisu 12. století, misálu sv. Jakuba, jehož vznik je kladen do jižní Itálie, patrně do Bari. Jedná se o zajímavý a krásný exemplář pre-tridentinského misálu a důležitou památku černoohorské historie a kultury. Kniha obsahuje kromě úvodu a rozboru jednotlivých částí rukopisu také fotoedici rukopisu s doprovodnými komentáři.

■ **BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, K. - HAVLÍK, J. M. - HLAVÁČKOVÁ, J. - KOLLERMANN, K.**

Orden und Stadt. Orden und ihre Wohltäter – Monastica Historica. Band 4. St. Pölten – Prag: Diözesanarchiv St. Pölten – HÚ AV ČR, 2019. 491 s. ISBN 978-80-7286-340-2 (HÚ AV ČR).

Kolektivní publikace vychází ze stejnojmenné konference uspořádané v rámci dlouhodobé spolupráce HÚ s Diözesanarchiv ve sv. Hypolitu, která se zaměřila na vztahy mezi řeholními řády a jejich fundátory a dalšími donátory v časové perspektivě od středověku do konce 18. století ve středo-evropském prostoru. Monografie odkrývá různorodé typy mecenátu v prostředí raně novověkých církevních řádů, především jezuitů, dominikánů, augustiniánů, cisterciáků, barnabitů, či milosrdných bratrů, z ženských řádů jsou pak zastoupeny klarisky.

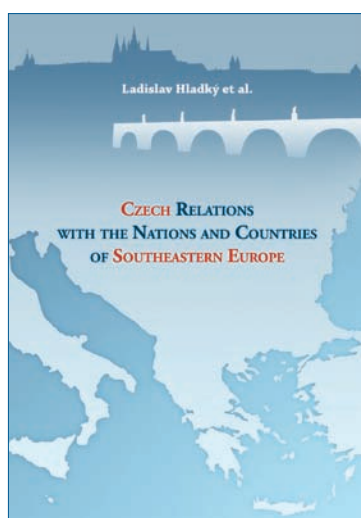
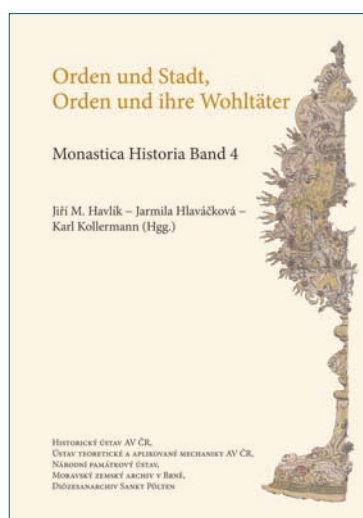
■ **HLADKÝ, L. et al.**

Czech Relations with the Nations and Countries of Southeastern Europe. Zagreb: Srednja Europa, 2019. 408 s. ISBN 978-80-7286-171-2.

Tato kolektivní monografie poskytuje první komplexní syntézu vztahů mezi českými zeměmi a jihovýchodní Evropou od středověku po současnost. Jednou z největších předností knihy je, že kromě politických a ekonomických kontaktů věnuje pozornost i kulturním stykům, které často sehrály klíčovou roli v historii vztahů mezi českými zeměmi a příslušným slovanským teritoriem (oblast literatury, výtvarného umění, architektury, hudby, divadla a filmu, vědy a vzdělávání apod.).

■ **HOLÁ, M. - HOLÝ, M.**

Das Studentenkolleg der Böhmischen Nation der Prager Universität. Edition der Rechnungen aus den Jahren 1541–1611. Berlin: LIT Verlag, 2019. 438 s. ISBN 978-3-643-14182-8.

Publikace věnuje pozornost různým aspektům raně novověkých dějin studentské koleje Českého národa na pražské utrakvistické univerzitě. Součástí je rovněž rozsáhlá edice latinských účtů koleje z let 1541–1611. Ty představují v evropském kontextu unikátně dochovaný zdroj jedinečných informací, který umožňuje analyzovat správu koleje, každodenní život studentů, jejich ubytování i stravu. Kromě toho má význam také pro poznání komunikačních a reprezentačních strategií univerzity, stejně jako jejich představitelů.

■ **HOLÝ, M. – HRUBÁ, M. – STERNECK, T. (Hg.)**

Die frühneuzeitliche Stadt als Knotenpunkt der Kommunikation. Berlin: LIT Verlag, 2019. 287 s. ISBN 978-3-643-13941-2.

Kolektivní kniha, která vznikla za účasti renomovaných evropských historiků, přináší případové studie věnované relevantním formám informačního toku, jež se odbyvaly na různých rovinách v urbánním prostředí či s ním byly jinak spjaty. Mezinárodní složení autorského týmu a široký teritoriální dosah publikovaných textů činí z knihy významný příspěvek k dějinám komunikace, který má potenciál podnítit další výzkumy v této oblasti.

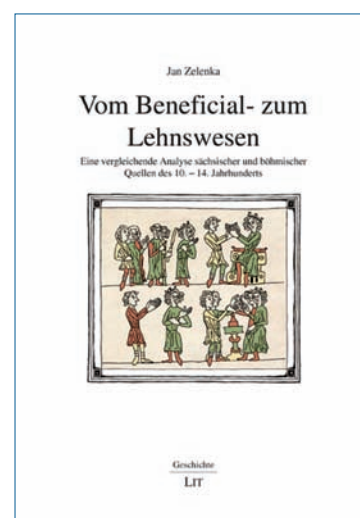
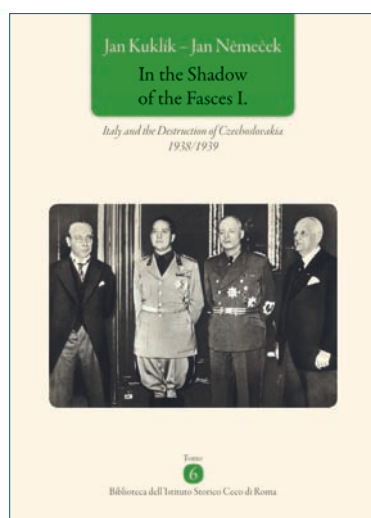
■ **HRACHOVEC, P.**

Die Zittauer und ihre Kirchen (1300–1600). Zum Wandel religiöser Stiftungen während der Reformation. Leipzig: Leipziger Universitätsverlag GmbH, 2019. 984 s. (Schriften zur sächsischen Geschichte und Volkskunde). ISBN 978-3-96023-073-1.

Publikace se věnuje církevním dějinám hornolužického města Žitavy v období 13.–17. století. Snaží se však vyhnout konvenčnímu dělení času na dějinné epochy (pozdní středověk – raný novověk – předreformační římská církev – protestantská reformace/konfesionalizace) a postihnout naopak postupnou proměnu různorodých aspektů předmoderní religiozity v delším časovém horizontu.

■ **KUKLÍK, J. – NĚMEČEK, J.**

In the Shadow of the Fasces I. Italy and the Destruction of Czechoslovakia 1938/1939. Prague: Institute of History, 2019. 259 s. (Biblioteca dell'Istituto Storico Ceco di Roma, 6). ISBN 978-80-7286-351-8.

Monografie mění stávající pohled na Itálii jako spojence Německa ve vztahu k rozbití Československé republiky v letech 1938/1939. Na základě neobyčejně rozsáhlého archivního výzkumu českých, italských, britských, německých i dalších archivů posunuje úlohu B. Mussoliniho v tomto směru a zejména jeho aktivní podporu nejen německým, ale zejména maďarským a polským územním nárokům vůči Československu, kde italský vůdce i vyzýval k protičeskoslovenským akcím.

■ **RUTTNER, F.**

Pangermanismus. Edvard Beneš und die Kritik des Nationalsozialismus. Freiburg: ca ira-Verlag, 2019. 401 s. ISBN 978-3-86259-147-3.

Monografie představuje kritický pohled Edvarda Beneše na pangermanismus, jenž Benešovi umožnil rozpoznat destruktivní potenciál německého nacionálního socialismu a odlišit jej od dalších forem autoritářské vlády, například italského fašismu. Kniha dále konfrontuje Benešův kritický postoj s interpretací nacionálního socialismu, kterou zastával německý sociálnědemokratický exil.

■ **ZELENKA, J.**

Vom Beneficial zum Lehnswesen. Eine vergleichende Analyse sächsischer und böhmischer Quellen des 10.-14. Jahrhunderts. Berlin: LIT Verlag, 2019. 224 s. ISBN 978-3-643-14281-2.

Publikace vnáší do obsáhlé mezinárodní diskuze věnované problematice „Lehnswesen“ (lenní systém) nové metodologické i interpretační prvky a podněty, které nabízí srovnávací analýza dvou ucelených pramenných korpusů z různých prostředí – saského a českého. Sémanticky zaměřený rozbor latinské (středohornoněmecké, staročeské) terminologie v delším časovém horizontu 10.–14. století poskytuje širší a podrobnější pohled na kontinuitu, vývoj a proměny souvisejících jevů.

Výběr cizojazyčných studií, článků a kapitol odborných publikací

Andresová, K.: *Women and Children in the Military Camps of the Thirty Years' War.*

Historická demografie. Roč. 43, č. 1 (2019), s. 21–46.

Baron, R.: *Polsko-Czeski Zespól ds. Podręczników Szkolnych Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego.* Studia Historica Gedanensia. Roč. 10, č. 1 (2019), s. 13–22.

Černušák, T.: *Camillo Cattaneo und sein Dienst für die Päpste. Zum Wirken eines der Agenten am Kaiserhof in Prag.* Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung. Roč. 127, č. 2 (2019), s. 431–440.

Dejmek, J.: *Preparation of the Helsinki Conference and the Diplomacy of Socialist Czechoslovakia, 1972–1975.* Comenius: Journal of Euro-American Civilization. Roč. 6, č. 1 (2019), s. 9–25.

Doskočil, Z.: *At the Beginning of Normalisation.* In: Dubček. The Symbol of Spring. Berlin: Peter Lang GmbH, 2019, s. 278–314.

Friedl, J.: *Warum wir nicht fähig waren, einen Weg zum Dialog zu finden. Die Beziehungen zwischen der Tschechoslowakei und Polen in den Jahren 1918–1939.* In: Die mittel- osteuropäischen Nationalstaaten nach 1918. Transformationen nach dem Zusammenbruch der Kaiserreiche. Münster: LIT Verlag, 2019, s. 75–110.

Holý, M.: *Ähnlichkeit oder Differenz? Bildungssysteme in den Ländern der Böhmisches Krone im 16. und 17. Jahrhundert.* In: Frühneuzeitliche Bildungssysteme im interkonfessionellen Vergleich. Inhalte – Infrastrukturen – Praktiken. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2019, s. 39–51.

- Holý, M.: *Das Bildungsmäzenatentum in den frühneuzeitlichen Städten der Länder der Böhmisches Krone als Form der Kommunikation*. In: Die frühneuzeitliche Stadt als Knotenpunkt der Kommunikation. Berlin: LIT Verlag, 2019, s. 209–216.
- Holý, M.: *Fremdsprachen in der Erziehung des Adels in den böhmischen Ländern im 16. und frühen 17. Jahrhundert*. In: Adel und Mehrsprachigkeit in der Frühen Neuzeit. Ziele, Formen und Praktiken des Erwerbs und Gebrauchs von Fremdsprachen. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2019, s. 63–73.
- Holubec, S.: The party is over. The identities and biographies of Czechoslovak and East German (post)communists in the year 1990. In: From Revolution to Uncertainty. The Year 1990 in Central and Eastern Europe. New York: Routledge, 2019, s. 212–244.
- Pánek, J.: *White Mountain and Black Fall of a State Ruled by the Estates*. In: Civilisations: Collapse and Regeneration. Addressing the Nature of Change and Transformation in History. Praha: Academia, 2019, s. 437–457.
- Semotanová, E.: *Graffiti, Street Art, and Land Art in Historical and Contemporary Landscapes*. Comenius: Journal of Euro-American Civilization. Roč. 6, č. 2 (2019), s. 237–253.
- Slavíček, J.: *Kopieren des Nichtkopierbaren: Auswärtig inspirierte demokratische Systeme und ihre Adaptation*. In: Gondolatok a demokráciáról. Tegnáp, ma, holnap - Penser la Démocratie. Hier, aujourd'hui, demain – Demokratie denken. Gestern, Heute, Morgen. Fehérvárcsurgó: Karolyi József Alapítvány, 2019, s. 35–58.
- Sterneck, T.: In *„freundschaftlicher“ Umklammerung. Formen der Kommunikaton der königlichen Stadt Budweis mit ihren Belagerern im Jahr 1618*. In: Die frühneuzeitliche Stadt als Knotenpunkt der Kommunikation. Berlin: LIT Verlag, 2019, s. 237–250.
- Šebek, J.: *Das laizistische akademische Vereins- und Verbandswesen in Österreich und in der Tschechoslowakei. Beispiele Bund Neuland und Staffelstein*. In: Kirche, Religion und Politik in Österreich und in der Tschechoslowakei im 20. Jahrhundert. Berlin: LIT Verlag, 2019, s. 143–163.
- Šebek, J.: *Die Veränderungen der Narrative um T. G. Masaryk in den Böhmisches Ländern in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts*. In: Die mittel-osteuropäischen Nationalstaaten nach 1918. Transformationen nach dem Zusammenbruch der Kaiserreiche. Münster: Lit, 2019, s. 111–126.
- Šimůnek, R.: *Die adelige Residenzstadt im spätmittelalterlichen Böhmen*. Mitteilungen der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Neue Folge. Stadt und Hof. Roč. 8, č. 1 (2019), s. 55–79.
- Valentová-Bobková, K. – Hlaváčková, J.: *Der Kelch des Jesuiten Franciscus Swoboda aus Teltsch oder vom Mäzenatentum einer Teltscher Familie*. In: Orden und Stadt, Orden und ihre Wohltäter. Prag: Historický ústav AV ČR, 2019, s. 113–138.
- Záruba, F.: *Prag und die Residenzen der böhmischen Herrscher zur Zeit der Luxemburger*. Mitteilungen der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Neue Folge. Stadt und Hof. Roč. 8, č. 1 (2019), s. 31–53.

■ **Monografie, sborníky, atlasy a edice vydané nakladatelstvím Historický ústav (výběr)**

■ **BEK, P. – HLAVAČKA, M.**

Ringhofferové. Rodina a podnikání. Praha: Historický ústav, 2019. 520 s. (Práce Historického ústavu AV ČR, 85), ISBN 978-80-7286-324-2.

Kniha představuje biografii významné německé pražské obchodnické rodiny Ringhofferů. Je založena na konceptu „family business history“, který umožňuje prozkoumat nejen podnikání hlav-

ní linie této rodiny, ale také transformaci jejího sociálního postavení, vztah se zaměstnanci a politické a ekonomické reakce na proměny středoevropských států. Nedílnou součástí této rodinné ságy je také bohatá pramenná i obrazová dokumentace.

■ **Biografický slovník českých zemí. Sešit 22 (Han-Hau).**

Praha: HÚ AV ČR – Academia, 2019. 316 s. ISBN 978-80-200-3021-4.

Další díl *Biografického slovníku českých zemí* publikuje biogramy všech významných osobností (začínajících písmeny HAN-HAU) narozených v Čechách nebo na Moravě nebo jinak spjatých s českým prostředím. Kritériem výběru se jako v předešlých svazcích stal význam životního díla.

■ **BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, K. – KAŠPÁRKOVÁ, J. a kol.**

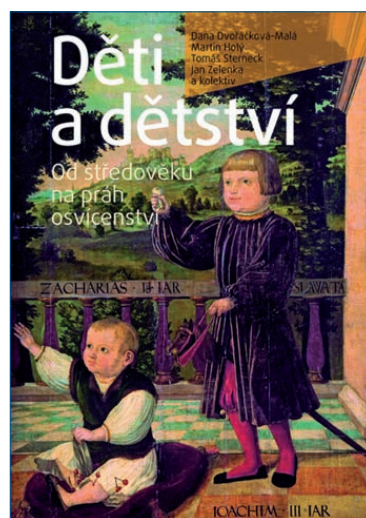
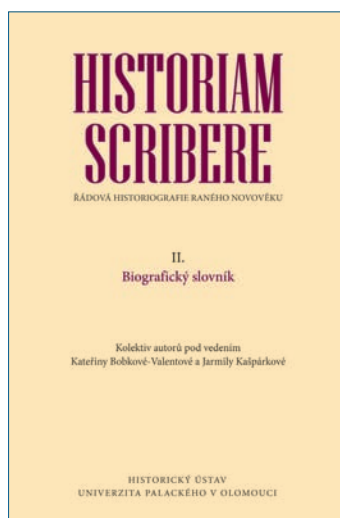
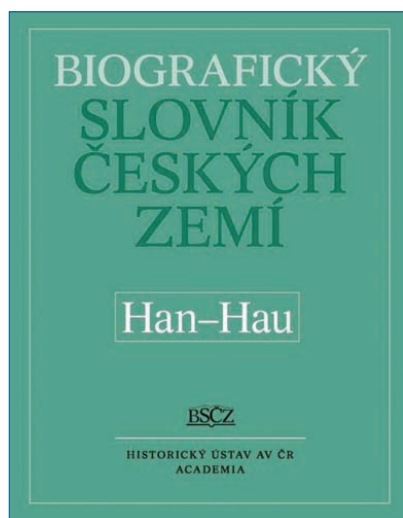
Historiam scribere II. Řádová historiografie raného novověku. Praha: HÚ AV ČR – UPol, 2019. 884 s. ISBN 978-80-7286-332-7.

Slovník přináší více než 1 100 biogramů řeholníků, kteří se v prostředí církevních řádů podíleli na zaznamenávání událostí i na jejich kontextualizaci a další interpretaci. Jde tedy o autory narativních textů, osobními deníky počínaje a reprezentativními řádovými historiemi konče. Dvě úvodní kapitoly podávají srovnávací analýzu úlohy jednotlivce v procesu zaznamenávání událostí a jejich reflexe. Jedná se o první pokus podchytit osoby, které z vlastního zájmu nebo vůle představených vytvářely řádovou historiografii.

■ **DVOŘÁČKOVÁ-MALÁ, D. – HOLÝ, M. – STERNECK, T. – ZELENKA, J. a kol.**

Děti a dětství. Od středověku na práh osvícenství. Praha: HÚ AV ČR – NLN, 2019. 693 s. ISBN 978-80-7286-333-4.

Monografie je prvním komplexním zpracováním tématu v České republice. Rozsáhlý tým historiků a archeologů mapoval fenomén dětství z interdisciplinární perspektivy, za využití širokého spektra písemných i hmotných pramenů, které poskytly plastický obraz nejen vlastního života dětí, ale také vnímání „dětství“ ze strany dospělých či jako postupně utvářeného teoretického konceptu v horizontu „dlouhého trvání“.

■ **HLAVAČKA, M. – RAŠKA, J. a kol.**

Symboly doby. Historické eseje. Praha: HÚ AV ČR, 2019. 440 s. ISBN 978-80-7286-335-8.

Kniha nabízí zamyšlení nad samotným pojmem symbol, jeho přenášením do jiného kulturně nacionálního prostředí, nad symbolickými artefakty (Kostel, Synagoga, Tělocvična, Pomník, Beton, Fanziny, Uniforma), nad symbolickými pojmy modernizačního procesu (Svoboda, Revoluce, Cenzura, Sport, Spořivost, Občanská společnost, Kontrolovaný čas, Chudoba, respektive Žebráci, Katastr, Kodifikace, Dělnické hnutí) a také nad symbolickými jevy české politické kultury (Státní svátek, Český Honza, Zbytkový statek, Normalizace).

■ **JUST, J.**

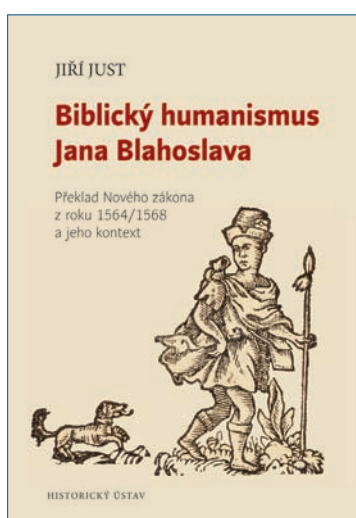
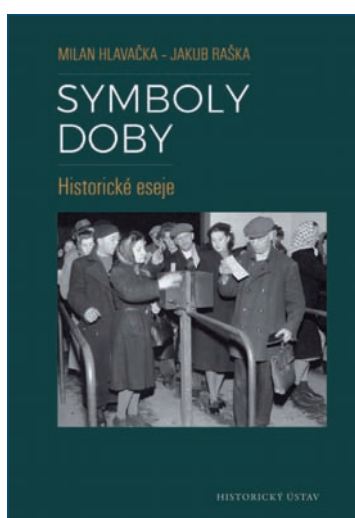
Biblický humanismus Jana Blahoslava. Praha: HÚ AV ČR, 2019. 320 s. ISBN 978-80-7286-344-0.

Publikace představuje dílo biskupa jednoty bratrské Jana Blahoslava (1521–1571), který z řeckého jazyka přeložil a v letech 1564 a 1568 nechal v Ivančicích vytisknout Nový zákon. Šlo o první překlad biblického textu do češtiny podle původní řecké předlohy. Zrcadlí se v něm charakter Blahoslavova vzdělání, které bylo orientováno na filologický přístup k teologii. Monografie, která je příspěvkem k otázkám transmise biblického textu do národního jazyka, představuje Blahoslavovu práci v širším historickém a kulturním kontextu.

■ **KYNCL, V.**

Bestie. Československo a stíhání nacistických zločinců. Praha: HÚ AV ČR – NLN, 2019. 742 s. ISBN 978-80-7286-329-7.

Monografie srovnává justiční systémy v trestněprávním vyrovnání se s nacistickými válečnými zločinci v postnacistických a komunistických státech. Jedinečné je srovnání důkazní podstaty trestných činů vyšetřených na území Československa v 60.–90. letech 20. století a následující došetření případů v SRN, Rakousku a NDR, jež odhalilo tisíce válečných zločinců, právní střety obou systémů, ale i spolupráci politických elit na využití nacistické minulosti za studené války.

■ **EVA SEMOTANOVÁ – ZLATICA ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ – JITKA MOČIČKOVÁ – JIŘÍ CAJT-HAML – PAVEL SEEMANN – JAN D. BLÁHA a kol.**

Český historický atlas. Praha: HÚ AV ČR, 2019. 297 s. ISBN 978-80-7286-346-4.

Publikace předkládá výsledky interdisciplinární spolupráce HÚ, Českého vysokého učení technického a Univerzity Karlovy. Nabízí zpracování různých, dosud často nedostatečně prozkoumaných témat. Člení se na oddíly Prostor, Čas a Společnost. Důrazem na jedinečnost, specifčnost a přetrvávající celospolečenskou aktuálnost témat 20. století se liší od většiny chronologicky pojatých zahraničních i domácích historických atlasů. Má potenciál využití i v edukačním procesu.

■ **NĚMEČEK, J. – PROKŠ, P. – VORÁČEK, E.**

Vítězství a osvobození 1945. Praha: HÚ AV ČR, 2019. 312 s. ISBN 978-80-7286-334-1.

Knihla nabízí hodnocení konce druhé světové války z různých úhlů pohledu, který představují historikové z Ruské federace, USA či Německa, a na straně druhé pak čeští historikové předkládají analýzy československého vývoje v mnoha aspektech souvisejících s koncem války. Komparacemi s vývojem v dalších evropských státech se autoři zamýšlejí rovněž nad alternativami poválečného vývoje Československa, který byl ukončen únorovým převratem 1948.

■ **NOVOTNÝ, G.**

Ve službách zemědělského školství a zákonodárství na Moravě: osobnost a dílo Františka Bilovského (1876–1956). Praha: HÚ AV ČR, 2019. 520 s. ISBN 978-80-7286-345-7.

Monografické zpracování života a práce Františka Bilovského (1876–1956), soudce, konceptního úředníka moravského zemského výboru, přednosty Zemského úřadu pro zprostředkovávání práce, profesora právních věd a zemědělské politiky na Vysoké škole zemědělské v Brně (1922–1950). Kniha je doplněna přílohami a dokumenty vztahujícími se k tématu a bibliografií JUDr. Bilovského.

■ **PROKŠ, P.**

Bedřich Mayer. Český voják na Balkáně. První světová válka a společnost na Balkáně v pamětech českého důstojníka armády Rakousko-Uherska 1914–1918. Praha: HÚ AV ČR – Národní archiv, 2019. 359 s. ISBN 978-80-7286-348-8.

Publikace předkládá komentované paměti českého důstojníka armády Rakousko-Uherska Bedřicha Mayera, jenž za první světové války bojoval na balkánském bojišti. Ve svých pamětech popisuje válečné události, každodenní život vojáků v zázemí i na bojištích, současně také sociální, etnické, národnostní, náboženské a kulturní poměry i životní styl obyvatelstva na Balkáně.

■ **STERNECK, T.**

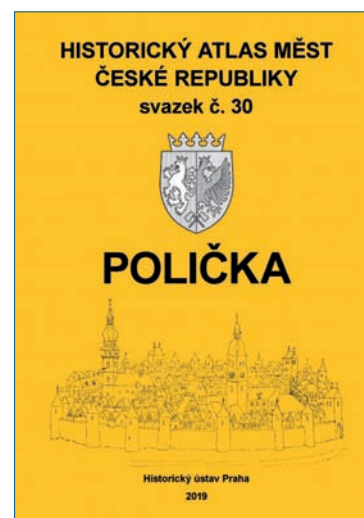
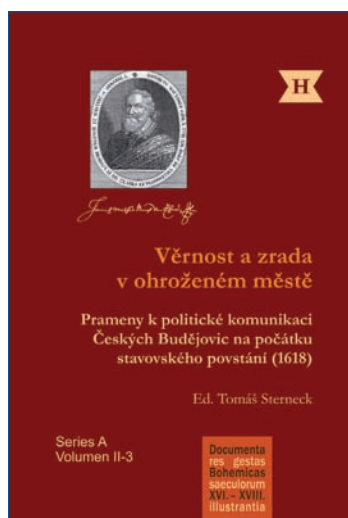
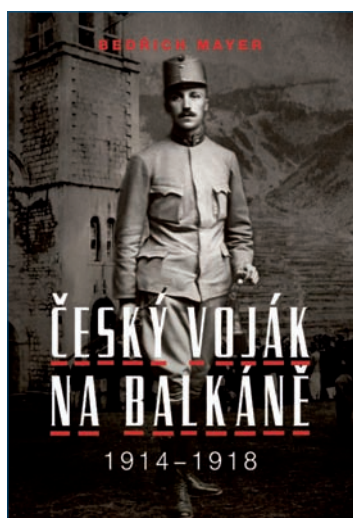
Věrnost a zrada v ohroženém městě. Prameny k politické komunikaci Českých Budějovic na počátku stavovského povstání (1618). Praha: HÚ AV ČR, 2019. 344 s. ISBN 978-80-7286-338-9.

Monografie poskytuje nejširší badatelské veřejnosti kritické vydání souboru pramenů k politické komunikaci Českých Budějovic na počátku českého stavovského povstání (1618), které přispívají k poznání neznámých aspektů politických a vojenských dějin první fáze třicetileté války. Představené písemnosti, mezi nimiž má exkluzivní místo korespondence Budějovických se stavovským vojevůdcem Jindřichem Matyášem Thurnem, vrhají nové světlo na dramatické události v prvních měsících po pražské defenestraci 23. května 1618.

■ **ŠIMŮNEK, R.**

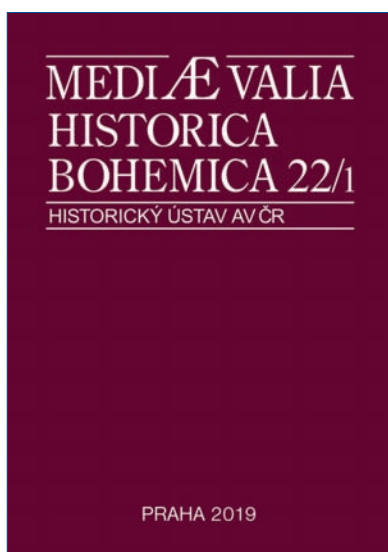
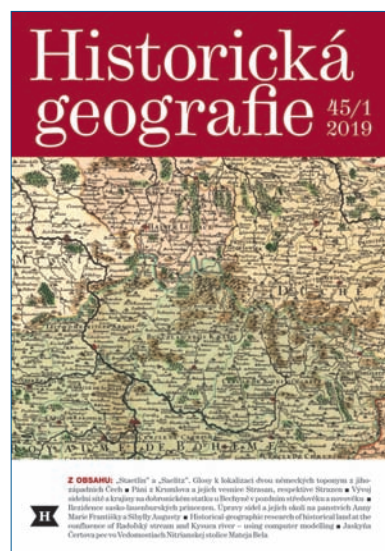
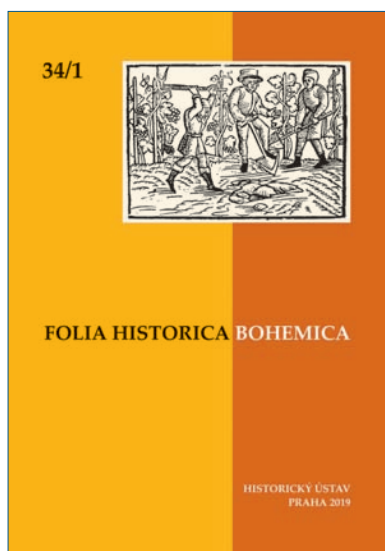
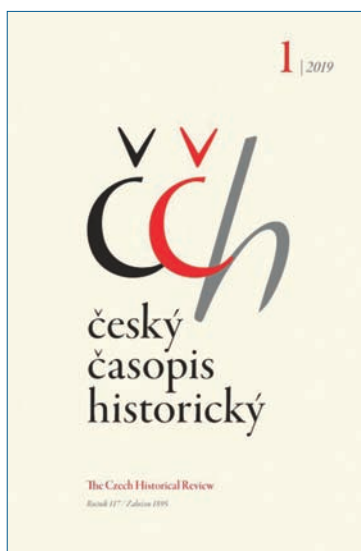
Historický atlas měst České republiky. Sv. 30. Polička. Praha: HÚ AV ČR, 2019. 37 mapových listů. ISBN 978-80-7286-331-0.

Jako v případě dříve vydaných svazků shrnuje tento atlas ve výrazně transdisciplinární perspektivě dějiny města v historických, urbanistických, hospodářských, regionálních, demografických, politických i kulturních souvislostech prostřednictvím reprodukcí starých map a plánů, rekonstrukčních map, ikonografického materiálu a textu. Zvolený přístup otvírá netradiční průzory do života města a vývoje jeho areálu.

■ Časopisy vydané HÚ

- Český časopis historický. Roč. 117, č. 1-4. Praha: Historický ústav, 2019. ISSN 0862-6111.
- Folia Historica Bohemica. Sv. 34, č. 1-2. Praha: Historický ústav, 2019. ISSN 0231-7494.
- Historická geografie. Roč. 45, č. 1-2. Praha: Historický ústav, 2019. ISSN 0862-710X.
- Mediaevalia Historica Bohemica. Roč. 21, č. 1. Praha: Historický ústav, 2019. ISSN 0862-979X.
- Moderní dějiny. Časopis pro dějiny 19. a 20. století. Roč. 27, č. 1-2. Praha: Historický ústav, 2019. ISSN 1210-6860.
- Slovanský přehled. Roč. 105, č. 1-4. Praha: Historický ústav, 2019. ISSN 0037-6922.

■ **Monografie pracovníků HÚ vydané v jiných nakladatelstvích v České republice (výběr)**

■ **ČORNEJ, P.**

Husitství a husité. Praha: Univerzita Karlova – Nakladatelství Karolinum, 2019. 480 s. ISBN 978-80-246-3993-2.

Kniha obsahuje autorovy vybrané studie publikované na téma husitství a husité v rozmezí let 2010–2018. Jedná se jak o práce koncepčního charakteru, tak také o úvahy o změnách v chápání husitství v české moderní a postmoderní společnosti.

■ **DEJMEK, J.**

Tanzanie. Stručná historie států. Praha: Libri, 2019. 184 s. ISBN: 978 80-7277-579-8.

První přehledná česká syntéza dějin Tanzanie s těžištěm výkladu v moderních dějinách, tedy s důrazem na období koloniální a postkoloniální, jehož obsahem byla a stále je výstavba moderního státu.

■ **KRAUS, I. – SEMOTANOVÁ, E. – KUKAL, Z. – ŠTRBÁŇOVÁ, SOŇA – BEČVÁŘOVÁ, M. – BEČVÁŘ, J.**

Věda v českých zemích: dějiny fyziky, geografie, geologie, chemie a matematiky. Praha: ČVUT, 2019. 556 s. ISBN 978-80-01-06557-0.

Předkládaná publikace se zaměřuje na dějiny vybraných přírodních oborů, fyziky, geografie (s kartografií), geologie, chemie a matematiky. Tyto obory se v minulosti vzájemně více či méně ovlivňovaly a čerpaly mezi sebou základní poznatky, pracovaly obdobnými metodami a v mnoha případech používaly stejné nebo podobné přístroje.

■ **POLÁČKOVÁ, A. – JAHODÁŘOVÁ, L. – HLAVAČKA, M. – MARTÍNEK, J.**

Monarchie 1848–1918. Císař, Češi, život v mocnářství. Brno: Extra Publishing, s.r.o., 2019. 150 s. ISBN 978-80-7525-258-6.

Historicko-didaktická příručka určená pro školní a osvětové vzdělávání přibližuje politický, hospodářský, kulturní a každodenní život české společnosti v posledních desetiletích habsburské monarchie.

■ **SLAVÍČEK, J.**

Spotřební družstvo Včela mezi podnikáním a politikou v letech 1905–1938 aneb pevnost proletářů v Praze. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2019. 167 s. (Studie Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky, 4/2019). ISBN 978-80-88018-26-1.

Kniha pojednává o vývoji českého spotřebního družstevnictví do roku 1905 a následně o vývoji spotřebního družstva Včela v letech 1905–1938, jeho svépomocné a podnikatelské činnosti.

■ **STERNECK, T.**

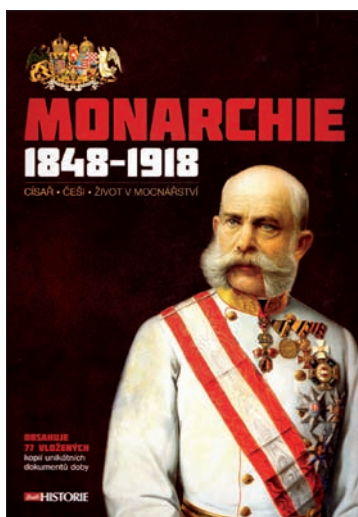
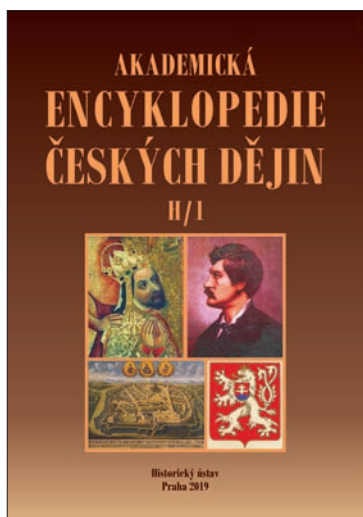
Boj o České Budějovice v letech 1618–1619. České Budějovice: Bohumír Němec – Vedita, 2019. 126 s. (Útrapy a hrůzy třicetileté války, 5). ISBN 978-80-88030-38-6.

Monografie se zabývá bojem o České Budějovice v letech 1618–1619, kdy protagonisté českého stavovského povstání neúspěšně usilovali o ovládnutí strategicky významného města v jižních Čechách.

■ **ŠEBEK, J. - CASAROLI, A.**

Papež Pavel VI. – člověk dialogu. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2019. 81 s. (Osudy, 82). ISBN 978-80-7566-104-3.

Publikace popisuje duchovní a teologické tendence v době pontifikátu Pavla VI., jeho roli v rámci II. vatikánského koncilu a také politiku papežství vůči komunistickým zemím (vatikánská „východní politika“).

IV. Výuka a popularizace

■ Pedagogická činnost a spolupráce s vysokými školami

HÚ dlouhodobě spolupracuje s vysokými školami v oblasti pedagogické i vědecké. Jeho zaměstnanci se zapojují do vysokoškolské výuky formou přednášek, cvičení a vedení závěrečných prací (bakalářských, diplomových, rigorózních a disertačních), zajišťují školení doktorandů na vysokoškolských pracovištích, zasedají v komisích pro obhajoby vědeckopedagogických titulů a spolupracují na společných vědeckých projektech, včetně center výzkumu.

HÚ měl v roce 2019 uzavřeny dvě smlouvy o realizaci doktorského studia, a to s Ústavem českých dějin FF UK a s Katedrou historie FF UJEP (obojí pro obor České dějiny). S FF UK dále uskutečňoval spolupráci v rámci dalších tří smluv (Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Ústav českých dějin a Ústav světových dějin) týkající se kooperace ve výuce v bakalářském i magisterském stupni, dále ve výzkumu i vzájemné podpoře při habilitačním řízení či řízení ke jmenování profesorem.

Formou interní i externí spolupráce vyučovali pracovníci HÚ v roce 2019 na několika vysokých školách v rámci pregraduálního studia (např. Univerzita Karlova, Masarykova univerzita, Univerzita Pardubice, Univerzita Hradec Králové, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Univerzita v Sarajevu). V průběhu letního i zimního semestru roku 2019 odučili zaměstnanci HÚ takřka 3 500 hodin v bakalářských, magisterských i doktorských programech.

S uvedenými partnery i dalšími domácími i zahraničními univerzitami uspořádal HÚ celou sérii společných workshopů, konferencí a přednášek (viz výše). Připravil s nimi či již řešil zároveň řadu grantových i mimograntových projektů. Kooperace s univerzitami vedla dále k posílení akademické mobility i zvyšování kvalifikace pracovníků HÚ.

Zásadní je rovněž působení doktorandů v HÚ, které se řídí vnitřním předpisem. Doktorandi jsou zařazeni do výzkumných oddělení ústavu a podílejí se na řešení mnoha projektů, stejně jako přípravě řady publikací. Výrazně aktivní jsou rovněž v organizaci vědeckých setkání různého druhu. K datu 31. 12. 2019 bylo v HÚ zaměstnaných 7 doktorandů, 3 byli nově přijati.

■ Popularizační činnost

Rovněž v roce 2019 organizoval HÚ pro odbornou i laickou veřejnost řadu akcí, které měly za cíl propagovat vědu jako veřejnou službu. Vedle toho pracovníci HÚ představovali výsledky své výzkumné činnosti v televizních a rozhlasových pořadech a tištěných i webových periodikách, čímž se podíleli na popularizaci historických věd a výsledků nejmodernějších historických výzkumů. Byli pravidelnými hosty pořadů Českého rozhlasu (zejména stanice ČRo Plus) a České televize a připravovali odborně-popularizační články k historickým výročí r. 2019. V uplynulém roce byla odborníky z HÚ v médiích nejčastěji diskutována výročí moderních československých dějin, a to zejména výročí Versaillské mírové smlouvy (1919), okupace nacistickým Německem (15. 3. 1939) a výročí sametové revoluce (1989). Ze starších dějin pak bylo připomínáno výročí první pražské defenestrace (1419) a výročí úmrtí českého krále Václava IV. (1419). O svých aktivitách informoval HÚ širokou

veřejnost na svých webových stránkách, ale i prostřednictvím účtů na sociálních sítích facebook, twitter a instagram.

V roce 2019 HÚ pořádal či spolupřádal čtyři významné výstavy. První z nich *In monte Oliveti. Litomyšl a knižní kultura jednoty bratrské v 16. století* (6. 6. 2019 – 8. 9. 2019) se konala v Regionálním muzeu v Litomyšli a na její přípravě se podílely vedle zmíněného muzea a HÚ také tiskárna H. R. G. Litomyšl a Fakulta restaurování Univerzity Pardubice. Ve spolupráci se Senátem Parlamentu ČR uspořádal HÚ výstavu *Svatá Anežka Česká – královská dcera, světice a patronka země* (5. 9. 2019 – 5. 1. 2020, Mytologická chodba Valdštejnského paláce v Praze). Ve spolupráci s Federální archivní agenturou RF a Metropolitní univerzitou v Praze HÚ uspořádal výstavu *Rozbití Československa 1938–1939. Nově zpřístupněné dokumenty ruských archivů* (1.–30. 9. 2019, Metropolitní univerzita Praha). Poslední výstavou, která byla finančně podpořena z programu Akademie věd ČR Strategie AV21, byla *Král se špatnou pověstí / Der König mit dem schlechten Ruf*. Výstava byla připravena ve dvou verzích, a to jako výstava on-line ke stažení pro využití zejména ve školách a jako česko-německá posterová výstava (Husův dům v Kostnici, 8. 11. 2019 – 31. 3. 2020). Na výstavě spolupracovaly HÚ a Ústav pro českou literaturu AV ČR.

Již tradičně se HÚ prezentoval na akcích pořádaných Akademií věd ČR. Měl zastoupení na *Veletrhu vědy* (6.–8. 6. 2019), největší populárně-naučné akci svého druhu v České republice, a zapojil se do projektu *Týden vědy a techniky* (11.–17. 11. 2019). Ústředním tématem expozice HÚ na *Veletrhu vědy* byla *Spravedlnost, odplata, mír a odpuštění* v česko(slovenských) dějinách. Zaměřovala se zejména na osudy válečných zločinců z druhé světové války. Druhou část expozice tvořila připomínka života, historické tradice a kanonizace svaté Anežky České.

Součástí *Týdne vědy a techniky* byl *Den otevřených dveří*. Ten uspořádalo jak pražské, tak brněnské pracoviště HÚ. Brněnská pobočka připravila pro zájemce odbornou exkurzi vedenou Mgr. Alešem Vyskočilem, Ph.D. *Křenová. Příběh brněnské ulice a předměstí* a komentovanou prohlídku historické knihovny pracoviště. V pražské budově při této příležitosti proběhl 14. 11. 2019 workshop *Dějiny všedního dne*, jímž provedl návštěvníky (zejména žáky a studenty základních a středních škol) PhDr. Vojtěch Kessler, Ph.D. V sobotu 16. 11. 2019 se pak konala již tradiční exkurze po pražských hřbitovech, která byla věnována mj. i v souvislosti s 30. výročí sametové revoluce břevnovskému hřbitovu. Exkurzi připravil a vedl RNDr. Jiří Martínek, Ph.D. V r. 2019 se pak mimo *Týden vědy*

Vernisáž výstavy *Svatá Anežka Česká – královská dcera, světice a patronka země* ve Valdštejnské zahradě 10. září 2019 za přítomnosti místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR Miluše Horské a předsedkyně AV ČR prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc.

a techniky konala ještě exkurze po libeňském hřbitově (25. 5. 2019). I tuto exkurzi vedl RNDr. Jiří Martínek, Ph.D.

HŮ pořádal také několik prezentací nakladatelství Historický ústav a účastnil se významných odborných veletrhů (např. *Svět knihy Praha 2019*, který probíhal ve dnech 9.–12. 5. 2019).

Stánek Historického ústavu AV ČR na Veletrhu vědy 2019.

Den otevřených dveří – workshop *Dějiny všedního dne* vedený PhDr. Vojtěchem Kesslerem, Ph.D.

V. Hospodaření pracoviště

Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Zpráva nezávislého auditora za rok 2019

Příjemce zprávy:

Historický ústav AV ČR, v. v. i.
Prosecká 76
190 00 Praha 9

Zpráva je určena statutárnímu orgánu veřejné výzkumné instituce panu prof. PhDr. Martinu Holému, PhD., řediteli.

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky veřejné výzkumné instituce Historického ústavu AV ČR, v. v. i. (dále také „Instituce“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2019, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2019 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Instituci jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv veřejné výzkumné instituce Historického ústavu AV ČR, v. v. i. k 31. 12. 2019 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2019 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Instituci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán veřejné výzkumné instituce.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- *ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a*
- *ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.*

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Instituci, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu, rady Instituce a dozorčí rady Instituce za účetní závěrku

Statutární orgán Instituce odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Instituce povinen posoudit, zda je Instituce schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy je plánováno zrušení Instituce nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Institut veřejné kontroly v Instituci zajišťuje rada Instituce, jež schvaluje výroční zprávu a účetní závěrku.

Dozorčí rada projednává a vyjadřuje se k výroční zprávě a účetní závěrce.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.*
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Instituce relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.*
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Instituce uvedl v příloze účetní závěrky.*
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Instituce nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Instituce nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Instituce ztratí schopnost nepřetržitě trvat.*

- *Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.*

Naši povinností je informovat statutární orgán, radu instituce a dozorčí radu Instituce mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Dne 24. dubna 2020

Efekt DC s. r. o. evidenční č. 159

*sídlo: Oldřichovská 14/11
Děčín VIII*

odpovědný auditor:

*ing. Milada Adášková
evidenční č. 1399*

■ Výkaz hospodaření

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Rozvaha

(v tis. Kč)

sestavena dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

k 31.12.2019

Název účetní jednotky:

Historický ústav AV ČR, v.v.i.

Sídlo: Prosecká 809/76, Praha 9, 190 00

IČ: 67985963

A	Název	SU	čís. řád.	Stav	
				k 01.01.2019	k 31.12.2019
A	Dlouhodobý majetek celkem			1 300	1 631
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	1 1		2 153	2 493
	1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	2	0	0
	2. Software	013	3	2 033	2 269
	3. Ocenitelná práva	014	4	0	0
	4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	5	120	120
	5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	6	0	0
	6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	7	0	104
	7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	8	0	0
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	02+03 9		18 857	18 074
	1. Pozemky	031	10	158	158
	2. Umělecká díla, předměty, sbírky	032	11	18	18
	3. Stavby	021	12	200	200
	4. Hmotné movité věci a jejich soubory	022	13	14 984	14 460
	5. Pěstitelské celky trvalých porostů	025	14		
	6. Dospělá zvířata a jejich skupiny	026	15	0	0
	7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	16	3 497	3 238
	8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	17	0	0
	9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	18	0	0
	10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	19	0	0
III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	6 20		0	0
	1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	061	21	0	0
	2. Podíly - podstatný vliv	062	22	0	0
	3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	23	0	0
	4. Zápůjčky organizačním složkám	066	24	0	0
	5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky	067	25	0	0
	6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	26	0	0
IV	Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	07 - 08 28		-19 710	-18 936
	1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	072	29	0	0
	2. Oprávky k softwaru	073	30	-1 797	-1 860
	3. Oprávky k ocenitelným právům	074	31	0	0
	4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	078	32	-120	-120
	5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	079	33	0	0
	6. Oprávky ke stavbám	081	34	-200	-200
	7. Oprávky k samostatným hmot. movitým věcem a souborům	082	35	-14 096	-13 518
	8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	085	36	0	0
	9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	086	37	0	0
	10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	088	38	-3 497	-3 238
	11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	089	39	0	0

B.		Krátkodobý majetek celkem	40	21 351	22 690
I.		Zásoby celkem	11-13 41	487	534
	1.	Materiál na skladě	112 42	4	2
	2.	Materiál na cestě	111,119 43	0	0
	3.	Nedokončená výroba	121 44	0	0
	4.	Polotovary vlastní výroby	122 45	0	0
	5.	Výrobky	123 46	483	532
	6.	Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	124 47	0	0
	7.	Zboží na skladě a v prodejnách	132 48	0	0
	8.	Zboží na cestě	131,139 49	0	0
	9.	Poskytnuté zálohy na zásoby	50	0	0
II.		Pohledávky celkem	31-39 51	922	318
	1.	Odběratelé	311 52	42	56
	2.	Směnky k inkasu	312 53	0	0
	3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313 54	0	0
	4.	Poskytnuté provozní zálohy	314 55	7	49
	5.	Ostatní pohledávky	316 56	0	0
	6.	Pohledávky z a zaměstnanci	335 57	32	29
	7.	Pohledávky z institucemi sociálního zabezpečení a VZP	336 58	0	0
	8.	Daň z příjmů	341 59	184	184
	9.	Ostatní přímé daně	342 60	0	0
	10.	Daň z přidané hodnoty	343 61	0	0
	11.	Ostatní daně a poplatky	345 62	0	0
	12.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	346 63	657	0
	13.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů Úx	64	0	0
	14.	Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	358 65	0	0
	15.	Pohledávky z pevných termínových operací a opcí	373 66	0	0
	16.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	375 67	0	0
	17.	Jiné pohledávky	378 68	0	0
	18.	Dohadné účty aktivní	388 69	0	0
	19.	Opravná položka k pohledávkám	391 70	0	0
III.		Krátkodobý finanční majetek celkem	21 - 26 71	19 942	21 838
	1.	Peněžní prostředky v pokladně	211 72	207	190
	2.	Ceniny	212 73	0	0
	3.	Peněžní prostředky na účtech	221 74	19 735	21 648
	4.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251 75	0	0
	5.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253 76	0	0
	6.	Ostatní cenné papíry	256 78	0	0
	7.	Peníze na cestě	262 79	0	0
IV.		Jiná aktiva celkem	38 80	0	0
	1.	Náklady příštích období	381 81	0	0
	2.	Příjmy příštích období	385 82	0	0
A+B		Aktiva celkem	83	22 651	24 321

A		Vlastní zdroje celkem		84		18 398		19 787
I.		Jmění celkem	90-92	85		17 437		18 959
	1.	Vlastní jmění	901	86		2 365		2 695
	2.	Fondy	91	87		15 072		16 264
	3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	920	88		0		0
II.		Výsledek hospodaření celkem	93-96	89		961		828
	1.	Účet výsledku hospodaření	963	90				828
	2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	931	91		961		0
	3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	932	92		0		0
B.		Cizí zdroje celkem		93		4 253		4 534
I.		Rezervy celkem	94	94		0		0
	1.	Rezervy	941	95		0		0
II.		Dlouhodobé závazky celkem	98, 95	96		0		0
	1.	Dlouhodobé úvěry	951	97		0		0
	2.	Vydané dluhopisy	953	98		0		0
	3.	Závazky z pronájmu	954	99		0		0
	4.	Přijaté dlouhodobé zálohy	952	100		0		0
	5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	x	101		0		0
	6.	Dohadné účty pasivní	387	102		0		0
	7.	Ostatní dlouhodobé závazky	958	103		0		0
III.		Krátkodobé závazky celkem	28, 32	104		3 961		4 518
	1.	Dodavatelé	321	105		47		220
	2.	Směnky k úhradě	322	106		0		0
	3.	Přijaté zálohy	324	107		0		0
	4.	Ostatní závazky	325	108		0		0
	5.	Zaměstnanci	331	109		2 091		2 252
	6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	333	110		4		2
	7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a VZP	336	111		1 314		1 320
	8.	Daň z příjmů	341	112		0		0
	9.	Ostatní přímé daně	342	113		392		397
	10.	Daň z přidané hodnoty	343	114		14		55
	11.	Ostatní daně a poplatky	345	115		0		0
	12.	Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	347	116		0		173
	13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	x	117		0		0
	14.	Závazky z upsaných nesplicených cenných papírů a podílů	367	118		0		0
	15.	Závazky k ke společníkům sdruženým ve společnosti	368	119		0		0
	16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí	373	120		0		0
	17.	Jiné závazky	379	121		33		33
	18.	Krátkodobé úvěry	281	122		0		0
	19.	Eskontní úvěry	282	123		0		0
	20.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283	124		0		0
	21.	Vlastní dluhopisy	284	125		0		0
	22.	Dohadné účty pasivní	389	126		66		66
	23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	289	127		0		0
IV.		Jiná pasiva celkem	38	128		292		16
	1.	Výdaje příštích období	383	129		292		16
	2.	Výnosy příštích období	384	130		0		0
A+B		Pasiva celkem		134		22 651		24 321

Předmět činnosti: výzkum a vývoj

Datum sestavení: 24. 4. 2020

Právní forma účetní jednotky: veřejná výzkumná instituce

Osoba odpovědná za účetnictví: Dagmar Mikesková

HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i.
 Praha 9, Prosecká 76
 IČO: 67985963; DIČ CZ67985963
 Prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.
 podpis, jméno a funkce otisk razítka
 ředitel HÚ AV ČR, v. v. i.

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Výkaz zisku a ztráty

(v tis. Kč)

sestavený dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

k 31.12.2019

Název účetní jednotky:

Historický ústav AV ČR, v.v.i.

Sídlo:

Prosecká 809/76, Praha 9 ,190 00

IČ:

67985963

	Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost	
				hlavní	hospodářská
				1	2
A.	Náklady		1		
I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	50	2	16 319	0
	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	501	3	3 762	0
	2. Prodané zboží	504	4	0	0
	3. Opravy a udržování	511	5	84	0
	4. Náklady na cestovné	512	6	1 948	0
	5. Náklady na reprezentaci	513	7	370	0
	6. Ostatní služby	518,5	8	10 155	0
II.	Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	56-57	9	-49	0
	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	56	10	-49	0
	8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorg. služeb	x	11	0	0
	9. Aktivace dlouhodobého majetku	573	12	0	0
III.	Osobní náklady celkem	52	13	53 557	0
	10. Mzdové náklady	521	14	39 505	0
	11. Zákonné sociální pojištění	524	15	12 657	0
	12. Ostatní sociální pojištění	525	16	0	0
	13. Zákonné sociální náklady	527	17	1 395	0
	14. Ostatní sociální náklady	528	18	0	0
IV.	Daně a poplatky	53	19	8	0
	15. Daně a poplatky	53	20	8	0
V.	Ostatní náklady	54	21	2 917	0
	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost. pokuty a penále	541	22	1	0
	17. Odpis nedobytné pohledávky	543	23	0	0
	18. Úroky	544	24	0	0
	19. Kurzové ztráty	545	25	32	0
	20. Dary	546	26	0	0
	21. Manka a škody	548	27	3	0
	22. Jiné ostatní náklady	549	28	2 881	0
VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	55	29	345	0
	23. Odpisy dlouhodobého majetku	551	30	345	0
	24. Prodaný dlouhodobý majetek	552	31	0	0
	25. Prodané cenné papíry a podíly	553	32	0	0
	26. Prodaný materiál	554	33	0	0
	27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	556	34	0	0
VII.	Poskytnuté příspěvky	58	35	5	0
	28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčt. mezi org. složkami	581	36	5	0
VIII.	Daň z příjmů	59	37	0	0
	29. Daň z příjmů	595	38	0	0
	Náklady celkem		39	73 102	0

B.		Výnosy			40		
I.		Provozní dotace	69	41	70 239		0
	1.	Provozní dotace	691	42	70 239		0
II.		Přijaté příspěvky	68	43	0		0
	2.	Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami		44	0		0
	3.	Přijaté příspěvky (dary)	681	45	0		0
	4.	Přijaté členské příspěvky	682	46	0		0
III.		Tržba za vlastní výkony a za zboží	60	47	670		0
IV.		Ostatní výnosy	64	48	3 019		0
	5.	Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost. pokuty a penále	641	49	0		0
	6.	Platby za odepsané pohledávky	643	50	0		0
	7.	Úroky	644	51	0		0
	8.	Kurzové zisky	645	52	0		0
	9.	Zúčtování fondů	648	53	2 277		0
	10.	Jiné ostatní výnosy	649	54	742		0
V.		Tržby z prodeje majetku	65	55	2		0
	11.	Tržby z prodeje DNM a DHM	651	56	2		0
	12.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	653	57	0		0
	13.	Tržby z prodeje materiálů	654	58	0		0
	14.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	655	59	0		0
	15.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	657	60	0		0
		Výnosy celkem		61	73 930		0
C.		Výsledek hospodaření před zdaněním					828
D.		Výsledek hospodaření po zdanění					828

Předmět činnosti: výzkum a vývoj

Právní forma účetní jednotky: veřejná výzkumná instituce

Osoba odpovědná za účetnictví: Dagmar Mikesková

Datum sestavení: 24. 4. 2020

HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i.

190 00 Praha 9, Prosecká 76

IČO 67985963, DIČ CZ67985963

M. Holý
Prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.
podpis, jméno a funkce
ředitel HÚ AV ČR, v. v. i.

otisk razítka

Příloha k řádné účetní závěrce 2019
číselné údaje jsou uvedeny v celých korunách českých

Datum řádné účetní závěrky: 31. 12. 2019
Běžné účetní období: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2019

Název účetní jednotky: Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Sídlo: Prosecká 809/76, 190 00 Praha 9

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

IČ: 67985963

DIČ: CZ67985963

Historický ústav AV ČR, v. v. i. (dále jen HÚ AV ČR) byl zřízen na základě zřizovací listiny AV ČR dle zákona č. 283/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích.

Na základě zákona č. 341/2005 Sb. se právní forma HÚ AV ČR dnem 1. ledna 2007 změnila ze státní příspěvkové organizace na veřejnou výzkumnou instituci.

HÚ AV ČR je právnickou osobou zřízenou na dobu neurčitou se sídlem v Praze 9, Prosecká 809/76, PSČ 190 00.

Orgány: Ředitel HÚ

Rada HÚ má celkem 12 členů z toho 7 interních a 4 externí a jednoho tajemníka

Dozorčí rada HÚ má 5 členů a jednoho tajemníka

Statutární orgán:

ředitel HÚ AV ČR:

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.

statutární zástupce ředitele HÚ AV ČR:

doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc.

HÚ AV ČR je financován ze státního rozpočtu prostřednictvím zřizovatele, dále z grantů a projektů od různých poskytovatelů (MK, GA ČR, případně jiných zdrojů).

Účelem zřízení HÚ AV ČR je uskutečňovat vědecký výzkum v oblasti historie, přispívat k využití jeho výsledků a zajišťovat infrastrukturu výzkumu.

Předmětem hlavní činnosti HÚ AV ČR je vědecký výzkum českých a obecných dějin. Svou činností HÚ AV ČR přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá domácí i mezinárodní vědecká setkání, konference a semináře a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum, včetně poskytování ubytování svým zaměstnancům a hostům. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Další a jiná činnost nebyla v roce 2019 vykonávána.

Použité účetní metody, zásady a způsoby oceňování

Použité účetní metody: zákon o účetnictví 563/1991 Sb. a vyhláška č. 504/2002 Sb. Účetnictví je zpracovááno programem Egije a FIS.

Způsob oceňování - dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek – pořizovací cenou

- pohledávky – jmenovitou hodnotou
- peněžní prostředky – jmenovitou hodnotou
- závazky – jmenovitou hodnotou

Způsob stanovení úprav hodnot majetku – odpisy a opravné položky, způsob stanovení reálné hodnoty, odchylky od obecných účetních zásad a metod:

- jsou uplatňovány shodné účetní a daňové odpisy, a to způsob odpisování rovnoměrný
- opravné položky a rezervy za rok 2019 nebyly tvořeny
- pohledávky po lhůtě splatnosti 1-30 dnů ve výši 56 tis. Kč
- pohledávky po lhůtě splatnosti více jak 180 dnů výše 0 tis. Kč
- stav závazků do splatnosti k 31. 12. 2019: 222 tis. Kč
- ústav nevlastní žádné cenné papíry, podíly ani deriváty u kterých by se provádělo přecenění reálnou hodnotou
- HÚ AV ČR nemá žádný úvěr
- HÚ AV ČR se v uplatňování obecných zásad a metod neodchýlil od obecně platných předpisů pro účetnictví – zákona č. 563/1991 Sb. a vyhlášky č. 504/2002 Sb. k tomuto zákonu

	Jednotlivé položky dlouhodobého majetku k 31.12.2019		
013	Software	2 033 252,00 Kč	2 269 202,00Kč
018	Drobný DNM	119 572,55 Kč	119 572,55 Kč
0211	Budovy	200 043,00 Kč	200 043,00 Kč
022	Samostatné movité věci	14 984 108,70 Kč	14 460 179,60 Kč
028	Drobný DHM pořízený do 2006	3 497 268,30 Kč	3 238 379,40 Kč
031	Pozemky	157 572,00 Kč	157 572,00 Kč
032	Umělecká díla a předměty	18 100,00 Kč	18 100,00 Kč
073	Oprávký k softwaru	-1 796 884,00 Kč	-1 860 548,00 Kč
078	Oprávký k DDNM	-119 572,55 Kč	-119 572,55 Kč
081	Oprávký ke stavbám-budovy	-200 043,00 Kč	-200 043,00 Kč
082	Oprávký k samostatným mov.věc.	-14 096 151,00 Kč	-13 517 742,70 Kč
088	Oprávký k DDHM	-3 497 268,30 Kč	-3 238 379,40 Kč

Změny oceňování, odpisování s vyčíslením dopadů do výsledku hospodaření:

- v roce 2019 nebyly měněny způsoby oceňování žádné složky majetku

Způsob přepočtu údajů v cizích měnách na koruny české:

- účetní jednotka používá při účtování v zahraničních měnách platný kurz ČNB k danému dni

Změny postupu účtování a uspořádání položek účetní závěrky:

- v roce 2019 nebyly provedeny žádné změny uplatněných postupů účtování

- údaje za minulé účetní období byly dle převodového můstku vykázány ve srovnatelné struktuře pro výkazy platné od roku 2019
- rovněž byla doplněna, resp. upravena příloha k účetní závěrce dle nového znění §30 vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Počet zaměstnanců a osobní náklady:

- HÚ AV ČR zaměstnával k 31. 12. 2019 114 zaměstnanců fyzických osob a průměrný přepočtený počet zaměstnanců podle zákona upravujícího státní službu činil 74 zaměstnanců
- osobní náklady byly v r. 2019 rozhodující složkou nákladů v HÚ AV ČR, a to 53 557 074,-Kč, tj. 76% celkových nákladů (nákladů režijních-institucionálních i grantových).

Odměny poskytované členům řídicího a kontrolního orgánu:

- HÚ AV ČR v roce 2019 poskytl odměny za funkci v radě pracoviště a dozorčí radě celkem 243 200,- Kč
- HÚ AV ČR nemá žádné vzniklé nebo smluvně sjednané dluhy ohledně požitků bývalých členů rady ani dozorčí rady HÚ
- členové kontrolních a řídicích orgánů HÚ AV ČR nemají v jakémkoli smluvním vztahu k HÚ AV ČR své rodinné příslušníky
- odměna auditora za povinný audit při roční závěrce činí 42 tis. Kč
- odměna daňového poradce za poskytnuté služby za rok 2019 činí 24 tis. Kč

Přidělené provozní dotace pro rok 2019:

Institucionální podpora činnosti pracovišť podpora VO	48.240.000,- Kč
příspěvek na zajištění činnosti AV ČR	7.640.118,17 Kč
přijaté prostředky na výzkum a vývoj: na granty GA ČR	8.448.501,50 Kč
ostatní resorty	5.910.614,56 Kč

Doplňující informace

- HÚ AV ČR nemá žádné dluhy, úvěry ani daňové nedoplatky, např. u finančních a celních orgánů
- HÚ AV ČR nevložil v roce 2019 žádné své finanční prostředky jako vklad do jiného právního subjektu
- nepřijal žádný dar
- neuspořádal žádnou veřejnou sbírku
- HÚ AV ČR nevlastní žádné lesní porosty ani lesní pozemky
- HÚ AV ČR nemá žádné závazky nevyúčtované v účetnictví

Výsledek hospodaření

- za rok 2018 činil hospodářský výsledek 961.242,30,- Kč, ten byl po odsouhlasení dozorčí radou a radou pracoviště v roce 2019 rozdělen následovně: 711.242,30,- Kč se naúčtoval na rezervní fond a 250.000,- Kč bylo převedeno do sociálního fondu

Vysvětlení významných položek rozvahy a výkazu zisků a ztrát: není
Významné změny po účetní závěrce do odevzdání daňového přiznání: nejsou

Nákladové položky instituce (vysvětlení)

- spotřeba materiálu (provozní materiál, PHM, DHM, nákup publikací)
- spotřeba energií a ostatních neskladovatelných dodávek
- služby zahrnují zejména výkony spojů, ostatní služby (překlady, tisky), nájemné nebytových prostor, opravy a udržování, cestovné
- osobní náklady, mzdové náklady, zákonné sociální pojištění

Přehled významných položek nákladů a výnosů za rok 2019

Celkové náklady za rok 2019:	73 101 868 Kč
(z toho významné položky)	
Spotřebované nákupy a nakupované služby	16 319 070 Kč
Spotřeba materiálu a energie	3 761 698 Kč
Náklady na cestovné	1 947 918 Kč
Nakupované služby	10 155 013 Kč
Osobní náklady	53 557 074 Kč
Mzdy	39 504 844 Kč
Ostatní ON	14 052 230 Kč
Ostatní náklady (odpisy)	2 917 231 Kč
Celkové výnosy za rok 2019:	73 929 533 Kč
(z toho významné položky)	
Provozní dotace	70 239 234 Kč
Tržba za vlastní výkony a zboží	668 970 Kč
Ostatní výnosy (část odpisy)	3 018 874 Kč
Výsledek hospodaření po zdanění 2019	827 665 Kč

Převod nevyčerpaných prostředků do FÚUP k 31. 12. 2019 činí 2.737.887,80 Kč

Pro ostatní požadované položky přílohy v účetní závěrce nemá organizace naplnění.

Probíhající nouzový stav od 12. 3. 2020 v souvislosti s COVID-19 nebude mít vliv na nepřetržité trvání účetní jednotky.

V Praze dne 24. dubna 2020

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.
ředitel Historického ústavu AV ČR, v. v. i.

VI. Personální otázky a ocenění pracovníků HÚ v roce 2019

K 31. 12. 2019 pracovalo v HÚ 74 výzkumných a 17 nevýzkumných pracovníků (při započítání DPP celkem 114 osob). V rámci lidských zdrojů HÚ pokračoval v hledání a podpoře mladých výzkumných pracovníků s cílem o vyrovnanou věkovou strukturu jednotlivých oddělení a zajištění kontinuity a udržitelnosti dlouhodobých projektů HÚ (mezigenerační předávání zkušeností). Na základě výběrových řízení nastoupili nově tři doktorandi/doktorandky. HÚ se také podařilo roku 2019 získat dvě postdoktorandská stipendia v rámci *Programu podpory perspektivních lidských zdrojů – Mzdová podpora postdoktorandů na pracovištích AV ČR* pro dva perspektivní historiky dějin raného novověku. Z hlediska kvalifikačního došlo na základě atestací k přesunu některých pracovníků do kategorií vyšších stupňů. Několik kolegů/kolegyň obhájilo disertační práci. Jeden pracovník prošel úspěšně řízením ke jmenování profesorem.

■ Ocenění pracovníků

Pracovníci HÚ získali v roce 2019 sedm významných ocenění vědecké a vědecko-popularizační práce.

doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.

Čestná medaile Za zásluhy o Akademii věd ČR

Dne 10. ledna 2019 obdržel doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. čestnou medaili *Za zásluhy o Akademii věd ČR*. Ocenění převzal z rukou předsedkyně Akademie věd ČR prof. Evy Zažímalové.

PhDr. Marie Buňatová, Dr. phil.

Lumina quaeruntur

Dne 17. ledna 2019 byl v budově Akademie věd ČR na Národní představen program dotací pro úspěšné vědce a vědkyně mladší a střední generace s mezinárodními zkušenostmi i jeho prvních šest laureátů. Mezi oceněnými premií *Lumina quaeruntur* byla také PhDr. Marie Buňatová, Dr. phil.

Dr. Alexandra Kaar

Pro Civitate Austriae

Dne 14. března 2019 obdržela Dr. Alexandra Kaar cenu rakouské nadace *Pro Civitate Austriae* (za rok 2018) za svou dizertační práci *Eine Frage des Seelenheils. Wirtschaft, Krieg und das Handelsverbot gegen die Hussiten in Böhmen (1420–1436)* [Otázka spásy. Hospodářství, válka a zákaz obchodu proti husitům v Čechách (1420–1436)]. Cenu udílenou každé dva roky získala Alexandra Kaar za mimořádný výzkum v oblasti komparativní středoevropské městské historie.

prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

Medaile Josefa Hlávky jako ocenění celoživotního díla

Prof. PhDr. Josefu Žemličkovi, DrSc., významnému českému medievistovi, byla na návrh předsedkyně Akademie věd ČR dne 16. listopadu 2019 udělena *Medaile Josefa Hlávky jako ocenění jeho celoživotního díla* ve prospěch české vědy.

Mgr. Roman Baron, Ph.D.

Čestná medaile Bene Merito

Dr. Roman Baron obdržel čestnou medaili *Bene Merito* (vyznamenání MZV Polské republiky), které 21. listopadu 2019 převzal z rukou polské velvyslankyně Barbary Ćwioro.

RNDr. Jiří Martínek, Ph.D.

Chlumecká literární cena Jaroslava Golla

Dne 30. srpna 2019 byla kniha Jiřího Martínka *Naší republice je 100 let* odměněna *Chlumeckou literární cenou Jaroslava Golla* za rok 2019 ve třetí kategorii (ocenění nakladatelství soustavně se věnujících vydávání literatury pro děti a mládež).

PhDr. Jindřich Dejmek, DSc.

prof. PhDr. Drahomír Jančík, CSc.

doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc.

PhDr. Petr Prokš, CSc.

doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.

Cena AV ČR za mimořádný výsledek výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Publikace *Československo. Dějiny státu* (Libri, Praha 2018) autorského kolektivu vedeného Jindřichem Dejmekem (Ludovít Hallon – Drahomír Jančík – Dušan Kováč – Jan Kuklík – Miroslav Londák – Elena Londáková – Jan Němeček – Petr Prokš – Jaroslav Šebek) získala v roce 2019 *Cenu AV ČR za mimořádný výsledek výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*.

Prof. Eva Zažímalová
předává ocenění
doc. Radomíru Vlčkovi
10. ledna 2019.

Dr. Marie Buňatová
(uprostřed) s prof. Evou
Zažímalovou
a prof. Martinem Holým při
předávání prémie *Lumina
quaeruntur* 17. ledna 2019.

Předání *Medaile Josefa
Hlávky* prof. Josefu
Žemličkovi 16. listopadu
2019 na zámku v Lužanech.

VII. Orgány pracoviště

■ Vedení pracoviště

Na základě jmenování předsedkyně Akademie věd ČR prof. RNDr. Evou Zažímalovou, CSc., na období 1. 6. 2017 – 31. 5. 2022 vykonával v roce 2019 funkci ředitele HÚ prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.

Ředitel:

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.

Statutární zástupce ředitele:

doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc.

Zástupkyně ředitele:

PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.

Vědecký tajemník:

PhDr. Jan Zelenka, Ph.D.

Vedoucí pobočky Brno:

Mgr. Milan Řepa, Ph.D.

Ředitel Českého historického ústavu v Římě:

prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc.

■ Rada pracoviště

Předseda:

doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc., Historický ústav AV ČR, Praha

Místopředsedkyně:

prof. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D., Katedra historie FF UJEP, Ústí nad Labem

Tajemník:

PhDr. Jan Zelenka, Ph.D., Historický ústav AV ČR, Praha

Členové:

Mgr. Roman Baron, Ph.D., Historický ústav AV ČR, Praha

PhDr. Eva Doležalová, Ph.D., Historický ústav AV ČR, Praha

prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc., Historický ústav AV ČR, Praha

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D., Historický ústav AV ČR, Praha

prof. JUDr. Jan Kuklík, DrSc., Ústav právních dějin, Právnická fakulta UK, Praha
Mgr. Milan Řepa, Ph.D., Historický ústav AV ČR, Praha – pobočka Brno
prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc., Historický ústav AV ČR, Praha
prof. PhDr. Petr Sommer, CSc., DSc., Centrum medievistických studií AV ČR a UK, Praha
prof. PhDr. Petr Vorel, CSc., Ústav historických věd FF Univerzity Pardubice, Pardubice

■ Dozorčí rada

Předseda:

prof. PhDr. Pavel Janoušek, DSc. (Akademie věd ČR), do 31. 1. 2019
PhDr. Pavel Baran, CSc. (Akademie věd ČR), funkční období: 1. 2. 2019 – 31. 1. 2024

Místopředseda:

prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc. (Historický ústav AV ČR), funkční období: 1. 5. 2017 – 30. 4. 2022

Tajemník:

PhDr. Robert Šimůnek, Ph.D., DSc. (Historický ústav AV ČR), funkční období: 1. 5. 2017 – 30. 4. 2022

Členové:

prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc. (Filozofická fakulta UK), funkční období: 1. 5. 2017 – 30. 4. 2022
doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc. (Filozofická fakulta JČU), funkční období: 1. 5. 2017 – 30. 4. 2022
PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D. (Filosofický ústav AV ČR), funkční období: 1. 5. 2017 – 30. 4. 2022

VIII. Další informace

Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2019 nedošlo ke změnám ve znění zřizovací listiny.

Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V předchozím roce nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření, protože žádné nedostatky nebyly shledány.

Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj¹

Příslušné informace poskytuje účetní rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha k účetní závěrce a zpráva auditora. Oproti roku 2018 nedošlo k žádným podstatným změnám v oblasti nákladů a výnosů ani v rozvahových účtech. Výrazná úsporná opatření při šetrném hospodaření nebylo nutné přijmout.

Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště²

Předpokládaný vývoj pracoviště se bude odvíjet od stanovených koncepčních záměrů výzkumného programu a od přidělených a získaných finančních prostředků (rozpočet, grantové prostředky a prostředky získané prodejem publikací), přičemž pracoviště bude postupovat podle zákona č. 504/2002 Sb. Významnou roli v oblasti výzkumného programu HÚ hraje zapojení do *Strategie AV21*, řešení získaných grantových projektů a podávání žádostí na základě příslušných výzev. Prioritou výzkumné činnosti bude zejména důraz na mezinárodní a meziinstitucionální spolupráci.

Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí³

Ve spolupráci s Ústavem teoretické a aplikované mechaniky AV ČR – majitelem budovy, v níž sídlí pražské pracoviště HÚ, je důsledně (stejně jako v předešlých letech) prováděno třídění papírového a plastového odpadu, baterií a ekologická likvidace tonerů z tiskáren užívaných v HÚ. Elektronický i další nebezpečný odpad je odvážen do příslušných sběrných dvorů. Obdobná opatření byla už v minulosti přijata i na pracovišti brněnské pobočky, na pracovišti v Českých Budějovicích a v prostorách *Českého historického ústavu v Římě*.

1 Údaje požadované dle §21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

2 Údaje požadované dle §21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

3 Údaje požadované dle §21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů⁴

Pracovněprávní vztahy byly upraveny Kolektivní smlouvou mezi odborovou organizací a ředitelem HÚ. Personální otázky byly řešeny na základě osobních bilančních a výhledových pohovorů s výzkumnými i nevýzkumnými pracovníky ústavu ve spolupráci s Radou HÚ a dle doporučení Atestační komise HÚ a konzultovány s vedením odborové organizace.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím⁵

V roce 2019 nebyla podána žádná žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb.

4 Údaje požadované dle §21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

5 Údaje požadované dle §18 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

HISTORICKÝ ÚSTAV
Akademie věd České republiky, v. v. i.

www.hiu.cas.cz